

*Ушбу китобимни
отам Марди Дамин ўғли ва
онам Ҳанифа Умар қизининг
порлоқ хотирасига
бағишлайман.*

**«SHARQ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ – 2012**

ОЛҚОР ДАМИН

НАВО

*Шеърлар,
Фазаллар,
Мухаммаслар,
Тўртликлар*

«SHARQ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАҲРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ — 2012

УДК 821.512.133

ББК 84(5Ў)6

Д – 95

С ў з б о ш и м у а л л и ф и:

Академик

БАХТИЁР НАЗАРОВ

Д – 95 **Дамин, Олқор.**

Наво: Шеърлар, ғазаллар, мухаммаслар,
тўртликлар. – Т.: «Sharq», 2012. – 192 б. + 8 б.
зарв.

УДК 821.512.133

ББК 84(5Ў)6

ISBN 978-9943-00-821-2

ISBN 978-9943-00-821-2

© «Sharq» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти, 2012 йил.

ОҚТОВНИНГ ОҚКЎНГИЛ ШОИРИ

Тошкентдан Самарқанд томон бора туриб, вилоятнинг Бухоро йўналишига бурилсангиз, йўлингиз Иштихондан ўтади. Тарих билимдонлари Иштихонни инсоният тамаддуни ўчоқларидан бири деб баҳолайдилар. Олимлар фикрини тасдиқлайман дегандек, зардуштийлик дини ва маъбудалари ҳақида маълумот берувчи нодир ёдгорлик қолдиқлари ва намуналари ҳозир ҳам бу замин тупроғида аҳён-аҳён кўриниш бериб кўяди. Нозиктаъб кузатувчи айрим иш қуроллари, хўжалик буюмлари, безак ва тақинчоқларда олис Суғдиёна маданиятидан хабар берувчи осори-атиқалар изини пайқай олади.

Зарафшон дарёсининг қўшқаноти бўлган Оқдарё ва Қорадарё ўртасида жойлашган, Нурота тоғларининг жанубига уланиб кетувчи бу воҳа, қадим-қадимда «Миёнкол» номи билан шуҳрат топган ҳамда эл-юртга таниқли бахшилари билан ҳам машҳур бўлган.

Баҳорда бу диёрнинг боғ-роғлари, қир-адирларидан димоғингизга гуллаган жийда ҳиди урилади, кузда эса шиғил-шиғил, олтин томчиларидек мева туккан дўланаларга олисдан кўзингиз тушади. Кўзингиз қамашуви куёшданми, дўланаданми, билолмай қўлни пешонага қўйганингизни сезмай қоласиз. Яқин-яқинларгача дала ва тўқайларда, ўнгуларнинг нишабларида бўрсик, тулки, куён лип этиб кўриниб қолувчи эди. Ҳозир деярли йўқолиб кетган. Лекин, техника, тараққиёт деганлари, барибир, табиатга, эркин ва ҳур жониворларнинг барчасига тамомила барҳам беролганича йўқ. Озодликдаги тустовуқлар деярли кўринмай қолишига, беданалар одам товушини эшитиб, дами ичига тушиб кетишига қарамай, турна ва лайлақларнинг аҳён-аҳён тарқалувчи меҳрваш «курей-курей»ларидан дилингизга ажиб бир нурли ҳазинлик инди.

Шоир Олқор Дамин мана шу ажиб, мафтункор гўшанинг дилкаш фарзанди. У Иштихоннинг Чилликчи қишлоғида туғилиб ўсди, вояга етди. Болаликда гоҳ эшакда,

гоҳ пиёда ўртоқлари билан бориб, Оқтовдан оқиб келадиган Андоқсой, Зарбандсой, Майдонсой, Тасмачисойнинг тип-тиник, муздай сувларида мириқиб чўмилди, муздек булоқлардан ётиб сув ичди. Самарқанд Давлат доирлфунунида таҳсил олди. Мактабда тил ва адабиёт фанидан дарс берди. Университетда ўқитувчилик қилди. Маданият уйи директори бўлди. Ўрта мактабни бошқарди. «Ўқитувчи» ва «Зарафшон» нашриётларида муҳаррир бўлиб ишлади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг Самарқанд вилоят бўлимида, вилоят ҳокимлиги маданият ишлари бошқармасида меҳнат қилди. Қаерда бўлмасин, қандай лавозимда ишласин, қайси вазифани бажармасин, доимо бағрида шеърят яшади.

Ижодининг бошланишида уни, кўпроқ болалар шеърятти ўзига жалб этди. Шоир ўтган асрнинг 70-йилларидаёқ болалар шоири сифатида элга танилди. Жумҳурият миқёсида ўтадиган турли шакл ва мазмундаги болалар анжуманларида Олқор Дамин шеърлари ҳам ўқиладиган, куйга солиб ижро этиладиган бўлди. Бошланғич синфлар учун мўлжалланган, бир неча юз минглаб нусада нашр этилувчи «Она тили» ҳамда «Ўқиш китоби» дарсликларидан Олқор Дамин шеърларига ҳам махсус ўрин ажратилиши, бу асарлар болалар билан бир қаторда уларнинг ота-оналари, муаллимлари ва тарбиячилари томонидан ҳам севиб ўқиб ўрганилиши, бир томондан, шоирнинг тан олиниб, эътироф этилиши, иккинчи томондан эса, кенг халқ оммаси ўртасида танилувига олиб келди.

Олқор Дамин фақат болаларга ижод этиш билангина чекланиб қолмади. Йиллар ўтган сари унинг ижоди барча ёшдаги шеърят ихлосмандлари учун ёзилган асарлар билан бойиб боради. Бу асарлар шакл жиҳатидан ҳам, мазмун жиҳатидан ҳам ранг-барангдир.

Шу вақтгача шоирнинг ўндан ортиқ китоблари босилиб чиқди. «Тошдаги гуллар», «Сабр ҳайкали», «Салом, яхшилик», «Ўлмас даҳолар», «Ассалом, Наврўз», «Ассалом, Соҳибқирон», «Болаларга қирқ ҳадис», «Қирқ мухаммас», «Афсона шахрим» ҳамда «Кучоқлайман баҳорни!» каби тўпламларга кирган шеърлар она-Ватанга бўлган чексиз садоқат, улўғ Мустақиллигимизни янада мустаҳкамлашга чорлов, буюк ажлодларимиз руҳига муносиб равишда яшаш ва меҳнат қилиш ғоялари ва бу ғояларни юзага чиқаришдаги бадиий унсурлар шеърятимиз ихлос-

мандларининг маънавий-маърифий тарбиясига муносиб улуш қўшиб келмоқда.

Олқор Дамин шеърлари ичида она шаҳри Самарқандга, халқимизнинг тарихий буюк фарзандларига, хусусан, Соҳибқирон Амир Темур сиймосига бағишланган намуналар алоҳида ўрин тутади, ва бу бежиз эмас, албатта. Чунки шоир шеърларида яратаётган бу мавзуларни фақат ўқиш-ўрганиш орқалигина ўзлаштирган эмас. Улар шоир руҳига, табиатига, дунёқараши, тафаккур, тасаввурига она сути билан бирга кирган. «Ўлмас даҳолар» тўпламидаги буюк тарихий шахсларга, «Афсона шаҳрим» тўпламидаги Самарқанд, «Ассалом, Соҳибқирон» тўпламидаги бобомиз Амир Темурга бўлган чексиз меҳр-садоқат Олқор Даминга гўдакликдан синган туйғулардир. Бу шеърлар ана шу туйғуларнинг ифодаси, холос. Шу маънода Олқор Дамин XX аср ўзбек шеърятининг янги — бармоқ шаклига ҳам, узоқ асрлик поэтик анъанамиз — аруз шакли ва ғазал жанрига ҳам эмин-эркин мурожаат этади. Ўнлаб ғазаллари, мухаммасларида мумтоз шеърятимизнинг илғор аъналарини давом эттиришга, уларни янада бойитишга ҳаракат қилади.

Рудакий, Низомий, Ҳофиз, Навоий, Бобур, Фузулий, Бедил, Зебуннисо, Машраб, Огаҳий, Муқимий, Фурқат ғазалларига боғлаган мухаммаслари, сиз, азиз шеърхонларни безътибор қолдирмаслигига ишончимиз комил. Зеро, уларнинг кўпчилик қисми шоирнинг «Қирқ мухаммас» (2008) номи билан чоп этилган китобида эълон қилинган. Уларнинг кўпи ўз ўқувчиларини топган, бир қисмига эса, куйлар басталаниб, қўшиқ сифатида ҳам ижро этилмоқда. Кези келганда шуни ҳам айтиш жоизки, шоир Олқор Даминнинг арузда ёзган айрим ғазаллари ва мухаммасларида ўзи сезмаган ҳолда, устозларнинг асарларидаги руҳни баъзан, ҳатто, санъатлар қўлланишини такрорлаш сезилади, баъзан эса аруз талабларидан салгина четланиш билиниб туради.

Яна бир жиҳатни алоҳида таъкидлаш лозимки, мухаммаслар асосан эл ичида шуҳрат топган, ёхуд ниҳоятда санъаткорлик ва маҳорат билан ёзилган ғазалларга боғланади. Олқор Дамин томонидан яратилган мухаммаслар орасида эса, айрим ҳолларда ҳатто ўртамиёна даражага кўтарилмаган ғазалларга боғланган ва тўпламга киритилган мухаммасларни ҳам учратиш қоламыз.

Олқор Дамин аксар ҳолларда кичик-кичик ва гўзал шеърлар битади. Бу шеърлар ундаги лирик қаҳрамон қуруқдан-қуруқ ижтимоийликдан йироқ. Уларда шоир у ёки бу маъно-мазмуннигина эмас, балки маъно-мазмуннинг моҳиятини, унинг фалсафасини чуқурроқ беришга интилади.

*Ёқилмаган кўмир тушига
Кириб чиқар лов-лов ёнишлар,*

деб бошланади унинг «Туш» номли шеъри ва у қуйидагича яқунланади:

*Жангга кетган йигитлар бошин
Тушларида кўрар болишлар.*

Ёки «Булоқжон» шеърига назар ташлайлик:

*Тегрангда харсанглар тош қотиб ётар,
Куйларинг уларни қачон уйғотар?*

Шеърнинг дастлабки икки мисрасиёқ ўқувчини хушёр тортишга мажбур қилади. Шеърнинг давоми сизни алдамайди. Уйғонган тахайюл қатларига янги тасаввурлар келиб қўшилади. Улар ҳам тасаввур доирасидагина қолиб кетмайдилар, балки янги-янги фикрлар кўзини очишга киринадилар:

*Биламан, йиғлайсан кулганга ўхшаб,
Куламан деб ёнган гулханга ўхшаб.
Тегрангда тоғ ётар сўлганга ўхшаб,
Булоқжон, меҳрибон булоғим менинг,
Тоғларга томоша ўртоғим менинг.*

«Булоқ» ким? Орзуми? Армондир балки? Балки халқи деб, Ватани деб, Истиқлол деб ёнган инсондир? Нега теградаги тоғ анъанали равишдаги виқорли, салобатли, буюк ва маҳобатли эмас, балки сўлганга ўхшаб кўринаётир? Нега тоғларга томоша бўлиб ётибди бу булоқ? Балки тоғ бир оломондир, ўзини халққа ўхшатмоқчи бўлаётгандир? Бир вақтлар Машрабнинг осилишини томоша қилган, Чўлпоннинг «отилиши»ни кутиб турган.

Лекин, энг асосийси, шоир — асарнинг бош лирик қаҳрамони Булоқнинг ўртоғи. Булоқ унга безътибор эмас, балки меҳрибони.

Шеърни ўқишни давом этамиз:

*«Ассалом» деб келдим гўзал қошингга,
Туйғумни сочгали соғинч ёшингга,
Бардошлар тилайман тоғ бардошингга,
Булоқжон, меҳрибон булогим менинг,
Тоғларга «осилган» чирогим менинг.*

Тоғдаги булоқ бамисоли тоғларга «осилган» чироқ образи наинки Олқор Даминнинг, балки сўнгги босқич — XX аср охири — XXI аср бошларидаги ўзбек шеърятининг гўзал образларидан бири санала олади.

Уруш ҳақида, унинг даҳшати ҳақида не-не асарлар, шеърлар ёзилмаган дейсиз. Унга нисбатан қўлланган бадий образлар, санъатларнинг ҳам сон-саноғи беҳисоб. Уларнинг ёнига бирор-бир янгисини қўшишнинг ўзи бўлмайди. Лекин астойдил изланган шоир топар экан. Олқор Дамин — шулардан бири:

*Уруш қора қўллари билан
Қанча қора хатлар битмади...
Уруш одамзоднинг бахтига
Пулемёт оғзидан туфлади.*

Юқорида таъкидлаганимиздек, Олқор Дамин кўпинча кичик-кичик шеърлар ёзишга интилади. Лекин, айрим кичик шеърларда шундай теран фикрлар айтиладики, улар кишига кучли таъсир этади. «Аёл исёни» ана шундай шеърлардан биридир.

Яқин ўтмишимизда, шўро даврида баъзи аёлларнинг ўз-ўзига ўт қўйишдек мудҳиш ҳодисалар рўй берганди. Тузум ўшанда бу ҳодисани жамиятдан, узоқ-яқиндан яширишга, хас-пўшлашга ҳам уринган эди. Ҳолбуки, бундай даҳшатли ҳодисанинг сабабчиси бир ёки бир неча кишигина бўлолмайди. Бу ҳодисанинг сабабчилари кўп, жуғрофий доираси кенг эди. Шоир «Аёл исёни» шеърида катта бир жамиятдаги ана шу мавжуд ҳодисани, унинг сабабоқибатларини аниқ ва тиниқ равишда поэтик ифодалаб беради:

*Наҳотки, шунчалар иложсиз Аёл,
Наҳотки, ўлимдан ёмонсан, Ҳаёт?!*

деб савол қўяди шоир. Бу саволга ижтимоий жиҳатдангина жавоб айтилса, шеър анчайин жўн бўлиб қолиши мумкин эди. Шоир бу саволнинг поэтик жавобини, бадий

жавобини топадики, бу бадий жавоб ўқувчига аниқ ижтимоий жавобдан кўра ўн чандон кучлироқ таъсир этади.

*... Ана, ёнапти маъсум гўзаллик,
Юзинг қаро бўлиб, тикил, Ер, Осмон!*

Бу ёнаётган Аёл қошида наинки бир тузум, балки бир жамият, балки ундан кенгроқ маънолар, замину замон сабабчи бўлганига бадий ишорадир. Лекин бундан қатъи назар, Олқор Дамин ўз шеърларида ҳаётнинг тунини эмас, кунини, оловини эмас, ёлқинини куйлашга кўпроқ эҳтиёж сезади.

Мана, унинг бу ҳақдаги фалсафий шеърларидан бири:

Муҳими, бахтиёр бўлиш ҳам эмас.

Бу мисрани ўқишингиз билан дарҳол ўзингизни таққа тўхтатасиз. Нега? Ахир, энг муҳими инсоннинг бахтли, бахтиёр бўлиши эмасми? Шеърнинг давомини ўқишга тушасиз.

Яъни эсон-омон ёнмайин ётиб.

Бу мисрани ўқиб, шоир ҳақ эканига ишонасиз, унинг фикрига қўшиласиз. Ахир, тўғри-да, жимгина эсон-омон, тебранмай ётганча, бировга фойданг тегмасдан, ёнмасдан, ёритмасдан, бир ўзинггагина ҳузур бағишловчи бахтиёрликнинг нима кераги бор, ўзи? Ёки бундай бахтнинг ўзи бўлиши мумкинми? Шоир талқинича бахтиёрликнинг, бахтнинг завқини топа билиш, бу тушунчанинг муҳимроқ турбати бошқа масалада:

*Муҳими, «шамман-ку, ёнмайманми» деб,
«Албатта, ёнаман», деб ўйлаб юриш.
Муҳими, ёнганда — тегрангда тунмас,
Гўдакдай мусаффо ёлқининг кўриш.*

Шеърнинг «Шам айтар...» деб номланиши бежиз эмас. У асардаги кутилмаган мазмун-моҳиятни очади. Шам ҳақида қанчадан-қанча гўзал шеърлар битилган, мақоллар тўқилган. Олқор Дамин ушбу кичиккина шеъри билан бу бадий образ баҳонасида янги бир гап айтишга муваффақ бўлади.

Олқор Дамин қатор шеърларида табиат тасвирига янги бадий образлар топа билади, топганда ҳам оҳори тўқилмаган, оҳори бузилмаганларини. Шеърятда бунга эришиш осон эмас. Шоир эса, бунинг уддасидан чиқа олади.

Унинг шеърларида тасвирланган ариқдаги сув шунчаки шилдирамайди ва, ҳаттоки, ўз-ўзидан сайрамайди ҳам. Ариқдаги сувларнинг сайраши ариқ лабида унган ялпизларнинг ёқимтой иси туфайли:

*Ариқлар лабида унди ялпизлар,
Сувларни сайратиб ёқимтой иси.*

Ёки бошқа бир — «Хушбўйлик» шеърига назар ташлайлик:

*Кўримсиз ариқнинг бўйларин
Ялпизнинг бўйлари буркади.
Шодликка айланган шамоллар
Бу ҳидни кўзига суркади.*

Нақадар чиройли бадиий образ. Шамол кўзига ялпиз ҳидини суриши мумкинлигини ўқиб ва бу шамол шодликка айланиши мумкинлигини уқиб, дилингиз яйрамайдими? Олқор Дамин болалиги ўтган қишлоғини, қишлоқ манзараларини тасвирлашга уста. Мана унинг «Қишлоқ оқшоми» шеърдан бир тўртлик:

*Сурмаранг осмон оҳиста
Ўсмаранг осмонга айланар.
Ўсмаранг осмон остида
Юлдузлар ёнмоққа шайланар.*

Олқор Даминнинг баъзи шеърларида аниқлик, тиниқлик, беғуборлик тушунчалари бирлашиб, умумийликка, мукамал гоёга айланади. «Агар жаҳон куйласа» шеъри бунга далил:

*Тугаб кетар аламлар,
Минга кирар одамлар,
Бўлмас эгри қадамлар,
Агар жаҳон куйласа!*

Куйидаги шеърларида эса, бу ўзига хос фикрлар муштараклиги янада яққолроқ намоён бўлган.

*Мен барибир етишгум сенга,
Маъюс ишқим бўлмагай увол.
Тупроқ бўлиб, сени кафтимга
Кўтаргум бор, оҳ, соҳибжамол!*

(«Висол» шеърдан)

*Ёмғир ёғиб турган чоғида,
Юзларингдан сим-сим оққувчи
Қатраларга ҳайрат-ла боқиб,
Кўзларимни ёшоломадим мен.*

(«Ёмғир ёғиб...» шеърідан)

*Шамоллар... оҳ, бунча севимли
Бизни шод айларкан беминнат.
... Шамолдек қуч, Олқор, элингни
Ва елдек яшаб қол то абад.*

(«Шамоллар» шеърідан)

Олқор Даминнинг арузда ёзган шеърлари ичида «Келдим», «Қирда чопаётган болалар», «Эрка шамоллар» сингари гўзал намуналари бор-ки, дилбарлиги ва латофати, бадиий санъатлари билан алоҳида ажралиб туради.

*Билмам, Шамолдан ҳам яхши нима бор?
Ундан эгилиблар турар лолазор,*

деб ёзади шоир «Эрка шамоллар» ғазалида ва давом этади:

*Ундан кулиб турар гунчалар лаби,
Бола эркаланиб тургани каби.*

*Ундан сийпаланар тоғларнинг сирти,
Ундан жаннатланар ўзбегим юрти.*

*Билмам, Шамолдан ҳам яхши нима бор?
Уни қиздек қучиб, қўйворма, Олқор!*

Юқоридаги мисоллардан маълум бўладики, бу шеърӣй намуналарда муаллиф алоҳида таҳсинга лойиқ бўлган, жиддий муваффақиятларга эришади. «Эрка шамоллар» сингари шеърлар мисолида эса, шоир маснавийда ҳам чиройли натижаларни қўлга киритаётганини кузатиш қувонарлидир.

Арузда Олқор Дамин устозларнинг илғор анъаналарини давом эттириб, янада бойитишга ҳаракат қилаётганини ҳам таъкидлаш ўринлидир. Масалан, Оғаҳӣй ташхис санъатини ишлатиб, очилган атиргулни оёқ учида туриб ёри келишини кутаётган маъшуқага ўхшатса, Олқор Даминнинг лирик қаҳрамони «Мен сени хур десам, жаннат қаёқда, Юриб бораётган гулга ўхшайсан», дейди. Ёки унинг

қуйидаги «Келдим» ғазалидан Машраб тароналарини эшит-
таётгандай бўлмаймизми? Лекин улар Машраб таронала-
рининг такрори эмас, балки айна замонда Олқор Дамин
қалами остида гўзал анъаналарнинг давом эттирилиши ва
муайян маънода янгилашга интилиши, қолаверса унга
эришганлиги ҳамдир. Ғазални ўқиб, бунга Сиз ҳам ишонч
ҳосил қилишингиз мумкин.

Шоир ғазалга буюк Навоийнинг «Ошиқнинг давла-
ти — ялиниб юрмоқ» мисрасини эпиграф этиб келтиради
ва давом этади:

*Мен сенга ялиниб юрмоққа келдим,
Қаршингда саргайиб турмоққа келдим.*

*Келмадим сен билан термоққа гуллар,
Ҳажрингда, э воҳ, оҳ урмоққа келдим.*

*Йиғладим «ушлай, деб бир бор қўлингни»,
Йўқ дединг, тушларда кўрмоққа келдим.*

*Худога ёлвордим «ўзинг қўлла» деб,
Тингламади, ажиб қийноққа келдим.*

*Олқорман, ёлвориб, жонингга теккан,
Не қилай, мен, ахир, суймоққа келдим.*

Ғазалда Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Жамол
Камолдек ҳозирги замоннинг устоз шоирлари панжасига
панжа урмоқ осон иш эмас. Бироқ, ушбук айрим ғазал-
лар мисолида кўринадики, Олқор Дамин бу ишнинг уд-
дасидан чиқишга астойдил ҳаракат қилмоқдаки, унинг
бу каби дилбар ғазаллари аллақачон қўшиқ бўлиб жаранг-
лаётгани, элнинг дилига етиб бориб, уни тўлқинлантира-
ётгани бежиз эмас.

Шу сабабдан бўлса керак, шоирнинг биргина «Ўзбе-
кистоним» шеърини жумҳуриятимиз ва қўшни мамлакат-
ларнинг ўн бешга яқин хонандаси ҳар бири алоҳида куй
басталаб, қўшиқ сифатида ижро этмоқда.

Тўпламдаги «Не юздир? Юзлари дилбар. Не дилбар?
Дилбари зебо» мисралари мавжуд Низомий ғазалига; «Бу-
зиб чарх эски томин, янги бир тарҳ ила қургаймиз» мис-
раси мавжуд. Ҳофиз ғазалига: «Фалаклар ёнди оҳимдан,
муродим шамъи ёнмазми?» мисраси мавжуд Фузулий ғаз-
алига; «Не балолиғ кун эдиким, ошно бўлдим санго» мис-
раси мавжуд Навоий ғазалига ёзилган мухаммаслар Ол-

қор Дамин бу йўналишда катта тажрибага эга эканининг ёрқин гувоҳи бўлиши баробарида, унинг ҳозирги босқич мухаммасчилигида пешқадам шоирлардан бири эканини кўрсата олади. Гап бу ўринда мухаммасларнинг сони ёки саноғидагина эмас. Аксар мухаммаслардаги бадиият, устозларнинг муносиб вориси бўлишга интилиш, бу борада ҳар бир асар устида тер тўкиб ишлашга уриниш — аруз қодаларига риоя этишда йўл қўйилган айрим камчиликларни ҳам деярли сезилмас даражага тушириб қўяди.

Қўлингиздаги ушбу китоб шоир Олқор Даминнинг деярли қирқ йиллик ижодига сарҳисобдир. У кўп йиллар бурун ёзган шеърларидан бирида шундай деган эди:

*Эргаиш Жуманбулбул ўтган
Оқтовимдан.
Кулмангизлар менинг ожиз
Мақтовимдан.
Бобом каби ҳали катта
Шоир бўлай.
Оқтовимни бир ўхшатиб
Кўшиқ қилай!*

Шоир орзулари рўёбга чиқди. У гўзал Оқтов ва оқтовликлар, юрти ва юртдошлари, уларнинг орзу-умидлари, ўзининг беғубор ҳис-туйғуларини куйлаган шеърларидан таркиб топган китобини Сизга армуғон этмоқда. Уни хуш кайфият билан қабул қилинг. Биз, китобдаги шеърлар ҳақида қисқача мулоҳаза юритишга ҳаракат қилдик, холос. Унга баҳо берувчи эса, Сизсиз, азиз китобхон!

Бахтиёр НАЗАРОВ,
академик.

ШЕЪРЛАР

ВАТАННИ АНГЛАШ

Ватан, сени англамоқ учун
Тонг нашъасин англамоқ керак.
Ватан, сени англамоқ учун
Гуллар сасин тингламоқ керак.

Ватан, сени англамоқ учун
Ой нурига чўмилмоқ керак.
Юлдузларнинг чаманларига
Тонгга қадар кўмилмоқ керак.

Ватан, сени англамоқ учун
Англаш зарур ҳар бир хасингни,
Нафасим деб тушунмоқ керак
Сенинг олган ҳар нафасингни.

Ватан, сени англамоқ учун
Ҳали булар қилади камлик.
Тонгларингни ёритмоқ учун
Ёнмоқ керак мисоли шамдек!

ДИЛБАР ВАТАНИМ

Осмонда югурар бир оппоқ булут,
Боқсанг, ўғирлайди хаёлларингни,
Кувона-кувона кўзларингга сурт
Юртимнинг чиройли шамолларини.
Бу дам юрт ҳуснига топиб бўлмас сўз,
Шунча яхшимисан, Ватаним — гулюз?!

Гулдурак гулдираб, чақинлар чақиб,
Баҳор кўз-кўз қилар салтанатини.
Кезсанг яйраб олис-олисга боқиб,
Гўзал Ўзбекистон мамлакатини!
Минг термилган билан асло тўймас кўз,
Шунча яхшимисан, Ватаним — гулюз?!

Ойдин кечаларда тонггача кезиб,
Табиатдан баҳра олгинг келади.
Само гулларидан хаёлан узиб,
Кўнгил рубобини чалгинг келади!
Ихтиёринг олиб қўяр дала-туз,
Шунча яхшимисан, Ватаним — гулюз?!

ШОИР ВА СЎЗ

Шоир Сўзни қўлига олиб,
Айлантириб кўраркан обдон —
Ундан ажиб санъат яратар,
Номин атаб шеър ёхуд достон.

Суртиб-суртиб кўзига Сўзни,
Олиб чиқар осмон тоқига.
Сўз юкини елкага олиб,
Дастёрлик қилар халқига.

Шоир ўзин ўйламай, Сўзнинг —
Тақдирига яшаркан қуйиб,
Шундан уни Шоир дейди эл,
Сўзга фидо фарзандин суйиб.

ҚИРЛАР, ҚИРЛАР

Қирлар, қирлар — яшил қўшиқлар,
Кўзим яшнар жамолингиздан.
Қирлар, қирлар, кучсам-у Сизни,
Ўпсам яшил рўмолингиздан.

Қирлар, қирлар, Сизнинг меҳрингиз
Қай юракка солмайди оташ?!
Бир четингиз — яшил уфққа,
Бир четингиз — қалбимга туташ.

ҚИШЛОҒИМ ҚЎШИҒИ

Кўкларда кезганда оқёл булутлар,
Булутлар ҳидига тўлганда ҳар ён,
Ҳар ён тинглаганда булутдан дoston,
Дoston айтгум келур, билмай сукутлар!

Сукутлар бегона қишлоққа бу он,
Бу он дов-дарахтлар шовуллар майин.
Майин қўшиқларни мен ҳам айтайин,
Айтайин: — сочингдай, оҳ, майин жаҳон!

Жаҳон, воҳ, санаму, холми қишлоғим,
Қишлоғим, шамолдек, оҳ, кучсам сени!
Сени кўзларимга суртгайман энди,
Энди англадим: сен — мовий байроғим!

... Кўкларда кезганда оқёл булутлар,
Булутлар ҳидига тўлганда ҳар ён,
Ҳар ён тинглаганда булутдан дoston,
Дoston айтгум келур, билмай сукутлар!

ТУШ

Ёқилмаган кўмир тушига
Кириб чиқар лов-лов ёнишлар.
Сайрамаган булбул тушига
Кирганидай шўх-шўх хонишлар.

Орзуларнинг эртагидир туш,
Тушга кирар нени ўйласанг.
Жангга кетган йигитлар бошин
Тушларида кўрар болишлар.

СЕВОЛСАК

Севолсак, бизники — шу боғлар,
Шу тоғлар бизники, севолсак.
Бизники қайноқ муз, булоқлар,
Ва шодлик сурати — шаршарак.

Бизники — марварид шудрингу,
Шўх шаҳар, камсуқум қишлоқлар.
Гулларнинг лабида шам кулгу,
Бизники — шу атроф, овлоқлар.

Бизники — яшину гулдирак,
Баҳорий ёмғирда кезишлар.
Бизники — ҳув, нозли камалак,
Полиздан тарвузлар узишлар.

Бизники — дудоқлар, гулсимон,
Бўлса-да беҳисоб қизники.
Бизники — Замину осмон,
Барчаси, барчаси — бизники.
Ҳайқириб,
 ҳайқириб
 севолсак!..

ОҚТОВИМ

Кўкларга бўй чўзиб турибсан мағрур,
Тигдек чўққиларинг узра ял-ял нур.
Сенга кеча-кундуз тикилгим келур,
Қучоғингда ўйга чўмсам, Оқтовим,
Оқ хирмонлар каби чўнгсан, Оқтовим.

Хуснингга хол бўлиб алвон лолалар —
Шабнамдан бол тутгай ол пиёлалар.
Шарқираб оққанда шўх шалолалар
Ажиб куй тинглайман сендан, Оқтовим,
Нигоҳларим сенга сингган, Оқтовим.

Чарчоғим ёзилгай сенга термулсам,
Сенда таралади акс садо, кулсам,
Бағрингни безаган бир лола бўлсам,
Тошлардан яралган шеърсан, Оқтовим,
Тенгги йўқ жавоҳир, дурсан, Оқтовим.

Пойингда қулф урар Бойтўби, Зарбанд,
Кўйнингга зулф ўрар лолалар хурсанд,
Шул тошдан бошгинанг не ўйларга банд?!
Бўлмагил бунчалар ўйчан, Оқтовим,
Толеим сен каби бўйчан, Оқтовим.

САМИМИЙЛИК

Самимийлик қалдирғочга ўхшайди —
Дил уйига ин қуради тортинмай.
Самимийлик узун қилар умрни
Ширин юзли, шахло кўзли хотиндай!

Самимийлик — саодатнинг қаймоғи,
У дунёни кўклам қилиб туради.
Самимийлик кулганини кўрсангиз:
Пари қиздек жонни ўртаб кулади.

Самимийлик — гул кулгуси каби соф,
Қоғозгулга ўхшаб совуқ кулмайди.
У кулганда Куёш каби нур сочиб,
Дил боғида шабадалар куйлайди!

... Фитна яшар самимийлик йўқ жойда,
Носамимий бўлсангиз — бир шайтонсиз.
Бу дунёни ўн тўртида қаритар —
Кимки бўлса носамимий, виждонсиз!

НИГОҲИНГ

Қачонки нигоҳинг ўтлоққа тушди,
Майсалар қовжираб, ёнмоққа тушди.

Қачонки нигоҳинг тоғларга тушди,
Тоғлар сувдек эриб, боғларга тушди.

Қачонки нигоҳинг осмонга тушди,
Осмон юлдузлардан йиғлашга тушди.

Қачонки нигоҳинг кўзимга тушди,
Тоб беролмай, ёшим юзимга тушди.

... Нигоҳингдан асра жумла жаҳонни:
Олам кўрган эмас сендек жононни!

СИРЛИ ДУНЁ БУ

Одам бор: «шеър» ёзиб, терингни шилар,
Одам бор: шеър ёзмай, жонини берар,
Одам бор: боласин демайди болам,
Одам бор: болам дер, бағрим дер. Олам!
Эҳ, сирли дунё бу, сирли дунё бу,
Тиниб-тинчимаган шўрли дунё бу!

Одам бор: турса-да ёнингда кулиб,
Гийбатинг қилади сал нари жилиб.
Одам бор: «ёқмайин турса-да» сенга,
Аслида жон бўлсам дейди жонингга.
Ҳа, сирли дунё бу, сирли дунё бу,
Ҳалол, ҳаром-хариш шўрли дунё бу!

Одам бор: кўролмас кўрган кунингни,
Одам бор: ололмай бўзлар кўнглингни,
Одам бор: бошингга кўтарсанг арзир,
«Одам» бор: юзига туфласанг, камдир!
Ҳа, дунё бу, сирли дунё бу,
Ҳам нурли, ҳам эса, кирли дунё бу!

УЙҒОҚЛИК

«Шеърлар ёзясизми?» — сўрашар мендан,
«Ҳа!» дейман юрагим ёришиб тонгдек.
«Шеърлар ёзясизми?» — бу улуғ сўзни
Фақат улуғлардан тинглайман жон деб.

Кимгадир бунинг ҳеч бир қизиғи йўқ,
Уларни лоқайдлар лоқайди дердим.
Сенинг керагинг йўқ манқуртлар учун,
Сен уйғоқ дилларни уйғотгил, Шеърим!

ЯХШИ КИМУ ЁМОН КИМ

Аҳмад Яссавий йўлида

Яхшилиқни яхшилардан кутган яхши
Ёмонлардан кутгунча, қон ютган яхши.
Яхшиларга қўнгил гулин тутган яхши.
Ёмон одам гулмас, пулни хуш кўради.

Яхши одам мумга ўхшаб эриб турар,
Жон сўрасанг, аямасдан бериб турар.
Ёмон одам қошларини кериб турар,
Дилни вайрон этиб, селдек пишқиради.

Яхши одам доноликдан маъюс бўлар,
Ранжитганлар бир кун албат афсус қилар.
Ёмон одам тирноғингни тафтиш қилар,
Кир тополмай: «кир қани?» деб ўшқиради.

Яхши одам — бу дунёнинг саодати,
Малоҳати, шафоати, латофати.
Ёмон одам — эвоҳ, касри, касофати,
Дунё бўзлаб Яхшиларни туш кўради.

ДАШТ ЁМҒИРИ

Ҳазил

Дашт бўлса, шивалаб ёмғирлар ёғса,
Қирларнинг кўксига чечаклар тақса.
Ёнингда бир сулув сузилиб боқса,
Бунинг савобига, айтинг, ким етсин.
Олқорбой шод йиғлаб нукул шеър битсин!

ҚИРДА ЧОПАЁТГАН БОЛАЛАР!

Деманг югурмоқда лолалар, —
Қирда чопаётган — Болалар!

Деманг тошди шўх шалолалар, —
Қирда югурмоқда Болалар.

Деманг хур-хур эсар шамоллар, —
Қирда чопмоқда-ку Болалар.

Деманг қайдан ипак хаёллар, —
Қирда қиқирлайди Болалар.

Дунёларга тўлқинлар солар, —
Қирда чопаётган Болалар!

ЭРКА ШАМОЛЛАР

Билмам, Шамолдан ҳам яхши нима бор!
Ундан эгилиблар турар лолазор.

Ундан эгилиблар ётар дарахтлар,
Ундан Еру осмон шовуллаб ётар!

Ундан сийпаланар қизларнинг зулфи,
Ундан очилади дилларнинг кулфи!

Ундан кулиб турар гунчалар лаби,
Ёш бола эркалаб кулгани каби.

Ундан сийпаланар тоғларнинг сирти,
Ундан жаннатланар Ўзбегим юрти!

Билмам Шамолдан ҳам яхши нима бор!
Уни қиздек қучиб, қўйворма, Олқор!

ИШҚ

Дунё ташвишларин бир четга қўйиб,
Ошиқлардан гапир, дўстгинам, бу он.
Айтгил, суйганмисан ҳеч кимни ёниб,
Юрагинг бўлганми лахта-лахта қон?

Дунё ташвишларин унут бир нафас,
Севганинг ҳажрию васлидан гапир.
Кенг жаҳон сен учун бўлиб тор қафас,
Тушганмисан жоду кўзларга асир?

Ошиқ гар бўлмасанг, сарф этиб фурсат,
Тинглама қалбимнинг титроқ симларин.
Гар ошиқ бўлмасанг, сенга ётдир бахт,
Ҳаётинг мағзи йўқ пўчоқ сингарин!

БОБОДЕҲҚОНИМ

Дард кўрмасин қадоқ қўлларинг,
Ойдин бўлсин мудом йўлларинг,
Қувонч бўлсин ўнгу сўлларинг,
Сен билан бол Ўзбекистоним,
Меҳри уммон Бободехқоним!

Оқ яхтагинг эгнингда порлар,
Сен билмайсан ёмғиру қорлар,
Сенга қойил инсофи борлар,
Ўзингдурсан шеър дустоним,
Қўлда кетмон Бободехқоним!

Сен боқурсан шаҳру қишлоқни,
Обод бўстон этиб ҳар ёқни,
Эъозлайсан она-тупроқни,
Чеккасида хушбўй райҳоним,
Кел, бир ўпай, Бободехқоним!

ПАЙҒАМБАР

Кимки Муҳаммад динини қўллаб-қувватласа, сен ҳам уни қўллагин.

Амир Темура.

У ҳаммадан камтар, ҳаммадан одил,
Одамзоднинг гули бўлган Пайғамбар.
Инсонни севишда ҳаммадан қобил,
Худонинг шоҳ қули бўлган Пайғамбар.

Тенглик деб, ростлик деб аямади жон,
Азобга айланиб кетди бу Инсон,
Шул учун унутмас аҳли мусулмон,
Эзгуликнинг йўли бўлган Пайғамбар.

Аёллар, болалар жон-дили эди,
Ҳидласа, иккиси жуфт гули эди,
Энг юмшоқ не? Унинг хуш феъли эди,
Фазилатлар кўли бўлган Пайғамбар.

Бир қўлингда — Куръон, бирида — Ҳадис,
Олқор, ислом йўли нақадар нафис,
Бул муқаррам зотни унутманг ҳаргиз,
Худонинг расули бўлган Пайғамбар!

НИГОРА ҚИЗИМГА

Бугун — ҳаётингда энг қувончли кун,
Шу улуғ дунёга келгансан, қизим!
Шу ёруғ дунёга келганинг учун
Кўшиқ бўлди менинг ҳар айтган сўзим.

Истагим: кўп ўқи, тинимсиз ўқи,
Оқ, қорани ажрат, дўст, душманни бил.
Истагим: шеър тўқи, гиламлар тўқи,
Ватан бўстонида бўлгин битта гул!

Бугун ҳаётингда энг қувончли кун,
Қутлуғ бўлсин қизим, ўн саккиз ёшинг!
Халққа яхшиликлар қилмоғинг учун,
Қизим, тошдан бўлсин шу азиз бошинг!

ЮРТИМ БЎСАҒАСИ

Юртим бўсағаси муқаддас мен-чун,
Арзийди десам гар иккинчи Каъбам.
Унинг тупроғи ҳам таратгай учқун,
Лойқа сувлари ҳам мусаффо шабнам.
Юртим бўсағангни этгайман тавоф,
Тавоф этганидек ҳар куни офтоб!

Сенга сажда қилган не-не улуғлар,
Амир Темур, Жалолиддин — шерларинг.
Не-не шоирларинг сени улуғлаб,
Сенга бағишлаган асл шеърларин.
Юртим, бўсағангга ургайман бошим,
Севинчдан тирқираб кўздаги ёшим!

Юрт ардоқламоқ бобомеросдир,
Муқаддасдир ҳатто чўпу хаслари.
Энг олий ихлос — бу юртга ихлосдир,
Кўзларга тўтиё — баланд-пастрлари!
Юртим бўсағангни ўпа олсам, бас,
Йўқ, бошқа нарсани қилмасман ҳавас!

ИШТИХОН

Сени қандай куйламасдан бўлар, Иштихон,
Қирларингда баҳорда гул тўлар, Иштихон.
Булбул бўлиб тоғларингни куйлай дейман-у,
Шеърларимдан минг бор гўзал улар, Иштихон!

Оқтовингни, Оқдарёнгни куйлай жўш уриб,
Кўклам чоғи селлар келар девдай ўшқариб,
Сибизғалар чалгим келар болари каби,
Қирларингда бўтакўзу чучмома териб.

Ё куйлайми бир-биридан мард ўғлонларинг,
Жўра Маҳмуд, Кўчқор, Элбой — қаҳрамонларинг.
Ё куйлайми Бободехқон — тадбиркор — фермер
Қўлларида бунёд бўлган оқ хирмонларинг!

Ҳар зарранг минг дoston бўлса ҳам оз, Иштихон
Юксакларга этавергин парвоз, Иштихон.
Олқор сенинг мадҳинг куйлаб толмас булбулдек,
Сенга таъзим, сенга қуллуқ, эъзоз, Иштихон!

ҚИШЛОҚ

Қишлоқ. Порлар тепасида Ой,
Порлаб турар бир қишлоқ чирой.
Ойнинг ойдек қўшиқларини
Куйлаб ётар шарқираган сой.

Шовулларкан тераклар, толлар,
Қишлоқ мадҳин қўшиққа солар.
Туни бўйи уйғоқ юлдузлар
Тонгга бориб донг қотиб қолар.

Хўрозларнинг қичқирғидан
Чўчиб тушар Тонг қизи бирдан.
Қишлоқ «кўзи» қамашиб кетар
Тоғдан тошиб келгувчи нурдан!

ЯЛПИЗ

Ариқлар бўйлари бунчалар сўлим,
Бу чоғлар гаштини сурмаслик — эсиз.
Ариқлар лабидан шеър тинглар кўнглим:
Ялпиз,
Ялпиз,
Ялпиз!

Ариқлар ичинда — бўтана сувлар,
Улардан сулувроқ сув йўқдир сўзсиз.
Ариқлар лабидан кўнглим шеър тинглар:
Ялпиз,
Ялпиз,
Ялпиз!

Ўҳ, ариқ бўйлари шунчалар гўзал,
Кўзларим ишонмас, наҳот, шул — анғиз?!
Оҳ, ариқ четлари нақ бир байт газал:
Ялпиз,
Ялпиз,
Ялпиз!

ЗАРАФШОН БЎЙЛАРИ

Зарафшон бўйлари алвон уфқнинг
Заррин нурларига чаймоқда юзин.
Тонг дея аталган ёниқ қўшиқнинг
Беғубор завқини туймоқда кўзим.

«Тонг» номли қадахни симириб чанқоқ,
Зарафшон бўйларин кезгим келади.
Она-табиатнинг бор ҳуснин бу чоқ
Юрагим тўридан сезгим келади.

Қалбимга бир нозик гулгула солиб,
Жимирлаб-жимирлаб оқар тўлқинлар.
Шавқ ила сипқордим бир ҳовуч олиб,
Гул бўлиб жилмайди узоқ-яқинлар!

Зарафшон бўйларин кезганим бу кун
Юз йиллик умрнинг берди завқини!
Қалбимда тонг қизи — юзлари гулгун
Ва шўх Зарафшоннинг латиф шовқини.

ЁРДАМ ҲАҚИДА

Яшаш — бу бир-бирин қўллаб-қувватлаш,
Бир-бирин қўлламоқ эмасми яшаш?!
Ишонманг, ҳеч ким, сиз ишим зўр деса,
Ким етар камолга, оҳ, ўзи якка?!

Ёрдам, ёрдам беринг бир-бирингизга,
Ёрдам шоҳлик қилсин шуурингизга.
Ёрдам бермаганда, оҳ, юзлаб киши,
Айтинг, ташланардик қайсимиз кўзга?!

Тўғри, фақат иблис оёқдан чалар,
Тарикча ундаги тор тушунчалар.
Ёрдам бермаганда қон ютиб шамол,
Қайдан очиларди қирмиз ғунчалар?!

Майли-да, қўлимдан келса-келмаса,
Мендан ёрдам сўранг, уялманг асло!
Мен, ахир, кимларга ялинмадим-а,
Каттазанглик қилиб боқса-боқмаса.

Бир-бирин қўлларкан каттаю кичик,
Бизга бас келолмас ҳеч қийинчилик!

ОНАЖОНИМНИ ЭСЛАБ

Қандайгина Онам бор эди,
Булоқлардай беғубор эди.
Мен шаҳарда юрганларимда
Йўлларимга интизор эди.

Қандайгина Онам бор эди,
Баҳор эди, бир баҳор эди.

Ширин-ширин суҳбатларидан
Севинчимга олам тор эди.

Қандайгина Онам бор эди,
«Олқоржоним!» деб юрар эди.
Қишлоққа кам борганларимга
Юрак-бағрим эзилар энди.

ОҚТОВ ОРАЛАБ

Юрганмисиз Оқтов оралаб,
Айни кўклам келган чоғларда?
Ёмғир майда-майда савалаб,
Тоғ шамоли эсган чоғларда?

Юрганмисиз шабнамлар кечиб,
Чўққилардан сатрлар излаб?
Лолалардан шабнамлар ичиб,
Севинчдан ёш боладек бўзлаб?

Сурганмисиз кўзларингизга
Тоғнинг турфа кўкатларини?
Оро бериб сўзларингизга,
Шеърлар қилиб ҳайратларини?

Чиққанмисиз тоққа бирон бор
Гўзалликка бўлиб маҳлиё?
Ё ёнимга келсин деб тоғлар?
Хуррак отиб-отиб ётганмисиз ё?!

ШЕЪР ЙЎЛИ

Шеър йўли кўп оғир, Онажон,
Бу йўлда жуда кам оромлар.
Қийналса не бўпти, Она, жон,
Шеъримдан завқ олиб одамлар?!

Гувиллаб яшайман бўрондай,
Қурт еган шохларни синдириб.

Яшашим керак мен Инсондай —
Дилларда чечаклар ундириб!

Шеър йўли кўп огир, Онажон,
Лек болам юпун деб куйинма.
Шеър учун қилиб мен фидо жон,
Дунёни тўлдиргум Куйимга!

МЕНИ ЮКСАЛТИРДИ ОХИР ШЕЪРИЯТ

Менга атрофимда муҳит тош бўлди,
Бундан икки кўзим гоҳи ёш бўлди.
Ва лекин қайтмадим орзуимдан ҳеч,
Гарчи саргардонлик кўп сирдош бўлди.

Не тонг, енгиб чиқдим охир-оқибат,
Менга аста-секин юзин очди бахт.
Букун мен Сўз айтсам, гуллайди тош ҳам,
Диллар зир титрайди агар этсам шахт.

Гарчи атрофимда муҳит тош бўлди,
Бундан икки кўзим гоҳо ёш бўлди,
Мени енголмади лоқайд кимсалар,
Охир-оқибатда ўзи фош бўлди!

СОҒИНЧ

Мен йиғлайман ҳижрон домида,
Бундай чоғда ким ҳам йиғламас?!
Алвон қонлар оқар қонимда,
Йиғлар «пиқ-пиқ» қалбимда бир сас.

Йироқдасан, менинг севгилим,
Йўлларимга илҳақсан, илҳақ!
Эй булбулин соғинган гулим,
Ранжитдимми мен сени ноҳақ?!

Эзгулик деб, нур деб, орзу деб
Парчаланди бутун уйимиз.
Ишон, эркам, бир кунлар келиб,
Жаҳон бўйлаб янграб куйимиз!

САМАРҚАНДИМ МЕНИНГ — ГУЛ ШАҲРИМ

Темур нигоҳи бор гулбоғларингда,
Улуғбек изи бор тупроқларингда.
Навоий назми бор вароқларингда,
Жаҳоннинг сайқали бўлган Самарқанд,
Тонглари гул каби кулган Самарқанд!

Кимни лол этмаган кўҳна Регистон,
Боболар яратган меъморий дoston,
Ўзинг, айт, қайда бор сен каби бўстон,
Жаҳоннинг сайқали бўлган Самарқанд,
Ер юзи ҳайратда қолган Самарқанд!

Қадимий боғларинг гуркирар қайта,
Мевасин тотганлар тасанно айта,
Йўқ, энди боғларинг кесолмас болта,
Жаҳоннинг сайқали бўлган Самарқанд,
Илмистар ёшларга тўлган Самарқанд.

Сени куйлаганда баҳорий еллар,
Менинг ҳам «онам» деб куйлагим келар.
Олқор сенга мангу омонлик тилар,
Жаҳоннинг сайқали бўлган Самарқанд,
Тонглари қиз бўлиб кулган Самарқанд!

ҚИЗЛАР

Дунё дунёлигин йўқотар,
Гуллар бўлмай қолар муаттар,
Ҳижрон тинмай дилга ўқ отар
Бу дунёда қизлар бўлмаса,
Ноз аралаш кўзлар бўлмаса!

Тўхтаб қолар ўксиб оқар сув,
Ўзин ташлар қоядан оху,
Ошлар тошу, сув бўлар оғу
Бу дунёда қизлар бўлмаса
Ноз аралаш сўзлар бўлмаса!

Бир бошидан музлайди Куёш,
Осмон тинмай тўкаверар ёш,
Ҳаёт ердан олиб кетар бош
Бу дунёда қизлар бўлмаса,
Ойдек оппоқ ғозлар бўлмаса!

Ўчиб қолар уйларда чироқ,
Қотиб қолар жойида булоқ,
Ҳиссизларга барибир бироқ,
Бу дунёда қизлар борми-йўқ,
Ошиқданмас, сен шулардан кўрқ!
Олқорданмас, сен шулардан кўрқ!

СУЮКЛИ СОЗИМ

Кимдир юрагимга отганида тош,
Куюлиб келганда кўзларимга ёш,
Бошгинамга тегиб, гард бўлганда тош,
Мен сени қўлимга оламан, Созим,
Дардларимни тўкиб соламан, Созим!

Кимдир юрагимга сочганида гул,
Гуллардан чиройли кулганда кўнгил,
Ер юзини қошлаб олганда булбул,
Мен сени қўлимга оламан, Созим,
Тошқин сойлар бўлиб чоламан, Созим!

Майли, не бўлса-да, тушма қўлимдан,
Маст бўлиб юраин сендай «гулимдан»,
Минг ўпиб булбулдай сайроқ тилингдан,
Мен сени қўлимга оламан, Созим,
Чал, деса эл, нечун толаман, Созим?!

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

Миртемир домлани лол этган диёр,
Ёзган шеърларини бол этган диёр,
Қанчалар хурсанд, хушқол этган диёр,
Кўнглимга яқинсан, гарчи йироқсан,
Қорақалпоқсан!

Сен улкан Бердақни бергансан элга,
Қизларинг ўхшайди тонгдаги нурга,
Оролинг ем бўлиб кетмасин чўлга,
«Орол не бўлади?» деган сўроқсан,
Қорақалпоқсан!

Тилингда шакар бор дегим келади,
Тингласам, қайта тинглагим келади,
Бир нафас кўрмасам, кўргим келади,
Чайқалиб кетаман мен сенга боқсам,
Қорақалпоқсан!

Сенга хусн қўшиб туради Аму,
Оролни тушида кўради Аму,
Баҳорда тўлиб жўш уради Аму,
Амудек жўш уриб сен томон боқсам,
Қорақалпоқсан!

Олқорман куйласам, куйиб кул бўлган,
Бир ипак куйлардан завқларга тўлган,
Жаннатнинг гулими чеҳрангда кулган,
Меҳримни чаккангга гул қилиб тақсам,
Қорақалпоқсан!

ТОҒЛАР ЭТАГИ

Оқтовимга

Бўлганмисиз, оҳ, тоғларнинг этагида,
Кўзни суриб майсалару чечагига,
Қулоқ тутиб гўзалликнинг эртагига,
Бўлганмисиз тоғларнинг гул этагида?!

Жилғалардан ётиблар сув ичганмисиз,
Ҳар бир тошни бўзлай-бўзлай қучганмисиз,
Севинчлардан нақ қушлардай учганмисиз,
Жилғалардан ётиблар сув ичганмисиз?!

Тегранмисиз кучоқ-кучоқ гуллолалар,
Тегрангизда сачраб оқиб шалолалар,
Она каби алла айтиб шаббодалар,
Тегранмисиз кучоқ-кучоқ гуллолалар?!

Ёмғирдан сўнг камалакни кўрганмисиз,
Болалардек ҳайратланиб турганмисиз,
Оҳулар-ла ширин суҳбат қурганмисиз,
Ёмғирдан сўнг камалакни кўрганмисиз?!

Майсаларда зап ағанаб ётганмисиз,
Юрт меҳрининг нашъасини тотганмисиз,
Болдан ширин хаёлларга ботганмисиз,
Майсаларда зап ағанаб ётганмисиз?!

ЙИГИТНИНГ

Махтумқули йўлида

Йигитнинг қадримас мол-давлат,
Эътиқоди бўлсин йигитнинг.
Мансаби ҳам бўлолмас савлат,
Яхши оти бўлсин йигитнинг.

Йигит доим ҳаётда — жангда,
Беласам дер номардлар чангга.
Завқ бергали гоҳ ҳориганда,
Паризоди бўлсин йигитнинг.

Сув симира, тошни кемира,
Ким айтади мард ер симира.
Бардошига эрир томирлар,
Қаноати бўлсин йигитнинг.

Ҳар кўринган йигит ҳам эрмас,
Жамиятга қилча наф бермас.
Олқор, эрмас — кимки у шермас,
Шижоати бўлсин йигитнинг.

ТУЗ ВА ШЕЪР

Оддий оқ туз, оддий оппоқ туз,
Излаганда тополса бўлар.
Ошнинг таъми шу билан сўзсиз,
Усиз ош ҳам ёвфон туюлар.

Кошки эди Сиздек шеърим ҳам
Гул ҳаётга беролса лаззат.
Хоҳи ёзми, хоҳ куз, қиш, кўклам,
Элга қилса тинимсиз хизмат!

ТОНГ ҚИЗИ

Тоғ ортидан мўралар тонг-қиз,
Кокиллари саноқсиз, сонсиз.
Шабнамларга чайилган сочлар
Оламини маст қилмоғи сўзсиз.

Тонг қизининг нозларин ўпиб,
Шаббодалар югурар ҳар ён!
Биринчи бор кўргандек тоғлар —
Тонгга боқар боладек ҳайрон.

Тонг қизини кутиб ол, олам,
Қара, қандай эрка бул санам!

КЎЛ

Ойна кўл. Ойнадан — сулув, кўкдан-кўк,
Нурда бордир ғубор, унда ғубор йўқ,
Табиат шунчалар фусункорми, ўҳ,
Оҳиста нафас ол, сесканмасин ул:
Ноз уйқуда ётар пари бўлиб кўл.

Теграсида эса жаннат гуллари,
Севиблар қоласан боққанинг сари,
Нурларга чайилган тоғлар — ҳув, нари,
Зарра ҳиссиётинг бўлса, ён, термул,
Ширин тушлар кўриб, ором олар кўл.

Наҳотки, дунёда бор шунча ҳусн,
Инсонни ёндириб куймоқлик учун,
Ул сени тушунар, сен-да сев, тушун,
Шундай маликага бўлмайсанми қул,
Нозлар қилиб ётар одамзодга кўл!

БИЗ ТОМОНЛАР

Биз томонлар — бепоеълик, қир-адирлар,
Чарчоғингни олиб қўяр биз томонлар.
Биз томонлар — Сиз билгандан қўра дилбар,
Ажиб ўйга солиб қўяр биз томонлар.

Биз томонда қияликлар, ўрликлар кўп,
Сал берида узумзору, ўриклар кўп,
Софдиллик гар хислат бўлса, буюклар кўп,
Гердайганга кулиб қўяр биз томонлар.

Сўфи Оллоҳёрдек улуғ зотни берган,
Эргаш Жуманбулбул бўлиб сайраб юрган,
Кўнгил деган «ов» овловчи овчи мерган,
Ким чин, ёлғон — билиб қўяр биз томонлар.

Элчилик-да, гарчи уч-тўрт олғири бор,
Аммо Олқор Даминдек шўх шоири бор,
Одамийлик сувин ичган томири бор,
Ғирромликни илиб қўяр биз томонлар!

ШОИР

*«Шоир» деган сўз юксак ва муқаддас сўздир.
Бу сўзда мангу шуҳрат бор.*

В.Г.Белинский.

Чироқлар тун сабаб яралган мисол
Шоир ҳам яралмас ўзидан ўзи:
Зулмат деб аталган зулматни бедор
Ёққувчи нур эрур шоирнинг сўзи.

Дилни шод этай деб охир-оқибат
Сарғайиб кетгандек ям-яшил барглар,
Кимдир бор кучи-ла этиб беҳурмат,
Оширмоқ бўлар гоҳ руҳингда дардлар.

Ким бўзлаб куртакни суртганда кўзга,
Ким ёқиб юборди Хиросимани.
Саноксиз гўдаклар чекканда ғусса,
Ўкириб юборди Япон осмони!

Ҳаёт-чун қанчалар шарт Куёш,
Эзгулик дунёга шунчалар зарур.
Шоирлар иллатни фош айлагай, фош,
Адолат қўшигин куйларкан мағрур!

Чироқлар тун сабаб яралган мисол
Шоир ҳам яралмас ўзидан ўзи.
Иллат деб аталган зулматни хушҳол
Ёққувчи нур эрур шоирнинг Сўзи!

САҲРО

Жаннат Қоровулбозорга

Наҳотки, шунчалар гўзал бу саҳро,
Ҳайратдан кўз ёшим — дарё ва дарё!

Ана оқ лолазор — энг ширин қўшиқ,
Бошин нур сочиб тўймайди уфқ.

Ана, кенгликлару, мана, кенгликлар,
Ёр суйган юракдек юрак энтикар.

Бу — Қоровулбозор, ана — Муборак,
Бу жойлардек жаннат бўлмаса керак!

Тепалик, пастликлар, қияликлар бор,
Кўз тўймас бу ерга келганда баҳор!

Шивалаб ёмғирлар ёққани чоғда
Бундаин сўлим жой, айтинг-чи, қайда?!

Мен бунда икки йил ҳарбийда бўлдим,
Териб оқ лолалар, завқларга тўлдим!

Менинг гул ёшлигим изи бор бунда,
Болалик чоғларим иси бор бунда!

Агарчи чўл, саҳро Қоровулбозор,
Муз томган қиши ҳам — мен учун баҳор!

Мен сени соғиниб юраман, Саҳро,
Қўйнингда сайр этсам, кўз ёшим — дарё!

ОДАМ ЭРСАНГ

Одам эрсанг, Яссавийдек ошиқ бўлгил,
Ошиқмаслар бу дунёнинг жаллодидур.
Одам эрсанг, улуғлардек босиқ бўлгил,
Босиқмаслар бу дунёнинг фарёдидур.

Одам эрсанг, йиғлатмагил бирор кўзни,
Ноқобиллик йўлларига солма ўзни,
Одам эрсанг, улуғлагил ҳазрат Сўзни,
Сўз севмаклик — дунёнинг шоҳ ижодидур.

Одам эрсанг, Ҳақ ёдини унутма ҳеч,
Мустафони ёд этиб юр эртаю кеч,
Одам эрсанг, очкўзликнинг йўлидан кеч,
Кечмаганлар, бил, шайтоннинг зурёдидур.

Одам эрсанг, одам йўлин тутгил, Олқор,
Уйқудан кеч, улуғлардек бўлгил бедор,
Одам эрсанг, иймонсиздан кечгил зинҳор,
Кечмаганлар бу дунёнинг бедодидур.

ЛОЛА

Яна тоғ кўксида очилди лола,
Ўзининг ҳуснидан ўзи уёла.
Кўрди-ю бир каклик сайраблар кетди,
Тоғларни титратиб бир эрка нола.

Олисдан кўзлари тушди-ю сал-пал,
Ўзини чўққидан отди шалола.
Булоқнинг ёшлари бўлди-ку булоқ,
Келди деб эшитиб бир шўх қиз бола.

Самодан кўзи сал тушиб булутнинг,
Бўлди кўз ёшлари жола ва жола.
Олқорнинг кўксини куйдирди бир чўғ, —
Дунёга ўт қўйган ўшал гуллола!

УСМОН НОСИРНИНГ СЎНГГИ СЎЗИ

«Эсдалик» деб бир-бирига
Сурат берар болалар.
Кўриб қўяр соғинч дилга
Солганида соялар.

Ёшлиқдаги бу хислатда
Ажиб ҳикмат кўраман,
Минг ҳаётга юрагимни
Эсдаликка бераман.

* * *

Сизга яқин тутиб ўзимни,
Неларнидир сўйладим узоқ.
Сизнинг эса бедард ўйингиз,
Қайлардадир кезарди бу чоқ.

«Шундай гаплар... Хўп, узр», дея
Хонангиздан чиқишим билан,
Нега менинг кўзим ўнгида
Пайдо бўлар қоп-қора туман?

* * *

Сеҳрли бир кучга айланиб,
Барчани муродга еткизсам.
Ва мардлар қошида номардлар —
Бошини ерларга теккизсам.

... Аминман: замонлар келарки,
Дунёда қолмагай ёмонлар.
Ва шунда қуёшдай, баҳордай
Ажойиб бўлади одамлар!

БУЛОҚЖОН

Тегрангда харсанглар тош қотиб ётар,
Куйларинг уларни қачон ўйготар?
Қуёш дийдорингга тўймасдан боқар,
Булоқжон, меҳрибон булоғим менинг,
Мурувват, шафқатдан йироғим менинг.

Биламан, йиғлайсан кулганга ўхшаб,
Куламан деб ёнган гулханга ўхшаб.
Тегрангда тоғ ётар сўлганга ўхшаб,
Булоқжон, меҳрибон булоғим менинг,
Тоғларга томоша ўртоғим менинг.

«Ассалом!» деб келдим гўзал қошингга,
Туйғумни сочгали соғинч ёшингга,
Бардошлар тилайман тоғ бардошингга,
Булоқжон, меҳрибон булоғим менинг,
Тоғларга «осилган» чироғим менинг.

БАХТГА ИЛТИЖО

Ҳаммага ет, ортиб ҳам қол, бахт,
Ранжитмагил ҳеч бир кишини.
Чехраларни кулдиргин фақат,
Ҳеч орқага сурма ишини.

Агар етмай қолсанг кимгадир,
Майли, олгин менинг бахтимни.
Бахтли кўрмоқ истайман, ахир,
Кўп қатори она халқимни.

ШОИРНИНГ ҚАДРИ

Шерали Лойиққа ўхшатма

Гадога айланар Ҳақиқат шоҳи,
Тариққа айланар Ҳақиқат тоғи,
Шерларни йиғлатар Ҳақиқат оҳи,
Ерларга урилса шоирнинг қадри.

Шам бўлиб қолади кўкдаги Қуёш,
Ҳақлик ноҳақликка йиғлаб урар бош,
Чатнаб сачраб кетар ўз-ўзидан тош
Ерларга урилса шоирнинг қадри.

Дунёдан кетаман дейди барака,
Сигмаяпман дейди Замин фалакка,
Яшин тушар ҳар бир тоза юракка,
Ерларга урилса шоирнинг қадри.

Етимман дер ота-онаси борлар,
Узилиб кетади «чирт» этиб торлар,
Дунёни тўлдирур хору ҳам зорлар
Ерларга урилса шоирнинг қадри.

БЕПАРВО ҲАҚИДА «ҚЎШИҚ»

- Бу дунёни қуртдай кемирар
- Ким?
- Бепарволар.

- Бу дунёни дўлдай емирар
- Ким?
- Бепарволар.

- Бу дунёни зулукдек сўрар
- Ким?
- Бепарволар.

- Бу дунёда туғилмай ўлар
- Ким?
- Бепарволар!

КУЙ

Муҳаммаджон Мирзаевга

У йўқ эди қадим-қадимда,
Куй йўқ эди қадим-қадимда.
Фақатгина бор эди:
Булоқларнинг шилдирашию
Қушчаларнинг чулдирашлари.
Япроқларнинг шивирлашию
Шамолларнинг муаттар саси.

У йўқ эди қадим-қадимда.
Куй йўқ эди қадим-қадимда,
У эса керак бўлди:
Ранжитганда кўнгилни кўнгил,
Ранжитганда сочлари сунбул.
Ранжитганда кучсизни кучли,
Ранжитганда кучсизнинг кучи,
У керак бўлди.

У йўқ эди қадим-қадимда.
Куй йўқ эди қадим-қадимда,
У эса керак бўлди:
Катталарга алла айтгали,
«Овунсин» деб ялла айтгали.

У йўқ эди қадим-қадимда,
Куй йўқ эди қадим-қадимда.
Бизга нондай ҳамда меҳрдай
Керак бўлди,
Яратдик уни!

Юлдузли, Куёшли, Ойли осмонни
Елкалаб боряпмиз келажак сари.
Бизни-чи, ҳорғин елкаларида
Манзилга элтмоқда она-Ер шари.

... Сиз уни қўшқўллаб олурсиз бир кун
Биздан-да полвонроқ келажак авлод.
Одамзод кафтида, Замин кифтида
Гўдакдек минг яйраб улғаяр Ҳаёт!

ОНАЖОН

Наздимда, ярадор оҳусан,
Қон томир турмоқда кўксингдан.
Онажон, кўзингда ёш кўрсам —
ўксийман,
ўксийман,
ўксийман.

Чилида қон қусган гўдакнинг
Қайғуси акс этар кўзингда.
Тинглайман бир хаста эртақни
ўзингдан,
ўзингдан,
ўзингдан.

Онажон, оқпадар фарзандлар
Елкангдан сочилса нетарди?
Дилимни доғ этган мунг-гардлар
кетарди,
кетарди,
кетарди.

Кўзингда титрайди бир жуфт ёш,
Мен уни аритгум бегумон.
Ёлқинлар зулматни этур фош —
онажон,
онажон,
онажон.

ЕЛКА

Ҳазил аралаш

Елкамда — Заминнинг тақдири,
Елкамда — Заминнинг юклари.
Елкамда Деҳқон дур ундириб,
Байрамда чопади кўпкари.

Яхшиям елкам бор, дунёнинг
Дардларин элтгали эртага.
Елкаси йўқларга боқмас юк,
Эҳ, улар эгамас елкага.

* * *

Ҳазил

Хонам — бўм-бўш, оддийгина
Куйиб шеърлар тўқийман.
Ёзиб бўлиб, тўрт деворга
Мен уларни ўқийман.

Менинг ёниб-титрашимдан
Девор гўё ҳайратда.
.. Йўқ, деворни айбламасман,
У одаммас, албатта.

* * *

Нима кўп: «Абдулла» деган от,
Эзилгум эшитсам, оҳ, бот-бот.
Сурати йўқмиди, бир кўрсат,
Тоғамни эслайман, бувижон.

«Эшқул!» деб чақириб қолишар,
Жонимга титроқлар солишар.
Кўзимдан сизилмиш нолишлар —
Акамни эслайман, бувижон.

Дейсанки: — Аканг най чаларди,
Най чалса, дил бӯзлаб қоларди.
Эҳ, жангдан қайтса не бўларди,
Тоғамни эслайман, бувижон.

... Биз чеккан фироқда яшарлар,
Биз ёққан чироқда яшарлар,
Биз тутган байроқда яшарлар,
Мардларга йўқ завол, бувижон!

АЛЛА

Фарзандсиз аёл қўшиғи

Сен йўқсан, барибир айтаман алла,
Аллам узоқларга кетсин баралла.
Айланай сочингдан: қорами, малла,
Алла-ё, алла,
Алла-ё, алла!

Кўзимдан шашқатор оққан ёш эмас,
Фарзандни севмаган қаламқош эмас.
Соғиндим, дунёнинг бағри тош эмас,
Алла-ё, алла,
Алла-ё, алла!

Туғилсанг, Ой, Куёш, Ерим бўларди,
Суянчим — тоғим, кўз нурим бўларди.
Умримга қўшилган умрим бўларди,
Алла-ё, алла,
Алла-ё, алла!

Ҳозирча дунёга айтаман алла,
Аллам узоқларга кетсин баралла.
Уйқум қочиб кетди тонг-саҳар палла,
Алла-ё, алла,
Алла-ё, алла!

АЁЛ КУЛГИСИ

Куёшдан иссиқроқ, куёшдан нурли,
У билан узаяр Инсоннинг умри.
Қаршингдан муҳайё этолгай ҳурни
Аёл кулгиси.

Ул тотли минг қатла қаймоғу болдан,
Бол тотли бўлмоқни ўшандан олган.
Кетказиб қўяди одамни ҳолдан
Аёл кулгиси.

Кўзингга жаҳонни кўргизар чаман,
Дунёни «қутқазар» губору чангдан,
Яшамоқ гаштлидир, порларки ҳамон —
Аёл кулгиси.

Дил деган гўдакни силовчи қўлми,
Ё ушлаб бўлмовчи энг хушбўй гулми,
Ширинга, шакарга шунчалар мўлми
Аёл кулгиси.

Жаҳонни шодликка этаверсин фарқ,
Дардлини яйратиб, айласин бедард.
Бу гўзал дунёни ҳеч этмасин тарк
Аёл кулгиси.

КЕЛАЖАККА ЎТИНЧ

Бешик тебранади...
Бош тебратган каби беланчак.
Ширин уйқуларин
гўдагига бахш эта олмай
Сел бўлиб аллалар айтар келинчак.
Бешик тебранади,
Унинг қўйнида
Тебраниб ётади
эртанинг эгаси — бол гўдак.
Эртага... унинг
бош тебратиб қолишига
Сира йўл қўймагил,
одил Келажак!

ТОШ ГУЛ

Оғир эрур шеър ёзиш, дўстим,
Айниқса, сен чин Инсон бўлсанг.
Кулганинга гул бўлиб эмас,
Кулганинга қон бўлиб кулсанг.

Оғир эрур шеър ёзиш, дўстим,
Хор бўлганда, айниқса, талант.
«Раҳмат» деган сўзинг ўрнида
Ишлатилган чоғида «лаънат».

Оғир эрур шеър ёзиш, дўстим,
Мен бу йўлда тош гулдек ўсдим...

БИР ҚЎШИҚ

Бир қўшиқ айтаман қон йиғлаб,
Ҳижроннинг борлиги ҳақида.
Ҳижронли юракка шундай кенг
Дунёнинг торлиги ҳақида.

Бир қўшиқ айтаман ўкириб,
Номардлар борлиги ҳақида.
Вақтинча бўлса-да уларга
Омаднинг ёрлиги ҳақида.

Бир қўшиқ айтаман эзилиб,
Мардларнинг борлиги ҳақида.
Улар мард бўлмасин қанчалар
Меҳрга зорлиги ҳақида.

Бир қўшиқ айтаман ҳайқириб,
Туғилган боладек бақириб...

ТИТРАР ГЎЗАЛЛИК

Ошиқларнинг ёниқ қалбида,
Санамларнинг чўғдек лабида,
Чечакларнинг дилбар қаддида,
Титрар гўзаллик.

Ошиқларнинг мужгонларида,
Дилга тўлган армонларида,
Ул ёр учун бир пул жонида
Титрар гўзаллик.

Санамларнинг бол бармоғида,
Тонгдай тиниқ ол ёноғида,
Сарвдек бўй, гул кучоғида
Титрар гўзаллик.

Чечакларнинг хушбўйлигида,
Шўх қизларнинг хушрўйлигида,
Узилсайдим, деган ўйида
Титрар гўзаллик.

Ошиқларнинг заҳматларида,
Санамларнинг ҳимматларида,
Чечакларнинг иззатларида
Титрар гўзаллик.

ОДАМ БОРКИ

Одам борки: чиқмас ёмонлик,
Одам борки: ёмонлик кони.
Кимдан чиққан илк бор душманлик?
Шу — қийнаган неча Инсонни.

Одам борки: билмас ёмонлик,
Одам борки: эзгулик кони.
Кимдан чиққан илк бор Яхшилик? —
Унга бергум Еру осмонни.

ҲАҚ ДЕЯ

Сталин репрессияси қурбонлари хотирасига

Ҳақ дея шоҳ Машраб тортилди дорға,
Кўзинг қайда эди, она-табиат?
Ҳақ дея тўғралди Нодирабегим,
Жим тура бердингми бир четда, Шафқат?

Ҳақ дея Навоий бўлди бадарға,
Айт, қандай чидадинг, она-табиат?
Ҳақ деган улуғлар хўрланаверса,
Мен сени дорларга осаман, Шафқат!

ТУТ МОНОЛОГИ

Мен — тутман, ҳар йили қилингум каллак,
Мени шу ниятда яратмиш фалак.

Мен — тутман, елкамга тушганда болта,
Оғриқ не, сезурман мен ҳам албатта.

Мен — тутман, қуёшга кўтарганча қўл,
«Онажон!..» дегувчи гўзалликка қул.

Мен — тутман, мевамни татиган «бол!» дер,
Каллаклаб қўйиб, эл ўзи ҳам лолдир.

Мен — тутман, агарчи тақдирим қаттиқ,
Ва лекин эмасман ҳеч ёмонотлиқ.

Мен — тутман, мана, боз қилиндим каллак,
Бошимни нур билан боғламиш фалак.

Мен — тутман, сабрга қўйилган ҳайкал,
Номимни ёзганда шарт эмас зарҳал.

Мен — тутман, шусиз ҳам таниқли отим,
Гўзалдир курашда кечмиш ҳаётим.

ШЕЪРИЯТГА

Ўз уйимга меҳмон бўлдим сени деб,
Тубанларга душмон бўлдим сени деб,
Оз бўлса-да, сарсон бўлдим сени деб,
Пастга қадри арзон бўлдим сени деб,
Онажоним, муштипарим, Шеърият!

Биров билиб, биров билмай ранжитар,
Яхши одам элга меҳрин ганж этар,
Совуқсўзлар Қуёшни ҳам жунжитар,
Нега ҳамон одам дилни инжитар,
Онажоним, буюк дардим, Шеърият!

Оқ кўнглингга қалқон бўлай, онажон,
Ноҳақликка вулқон бўлай, онажон,
Майли, сен деб сарсон бўлай, онажон,
Аммо-лекин Инсон бўлай, онажон,
Онажоним, кўз гавҳарим, Шеърият!

Ўз уйимга меҳмон бўлдим сени деб,
Тубанларга душмон бўлдим сени деб,
Оз бўлса-да, сарсон бўлдим сени деб,
Шодликлари осмон бўлдим, сени деб,
Онажоним, шоҳ гапларим, Шеърият!

Яраланган оқ каптарим, Шеърият!

АЁЛ ИСЁНИ

Наҳотки, ўтдан ҳам ёмонсан, одам:
Наҳот, Аёл ўтдан нажот топади?!
Наҳотки, шунчалар ёмонсан, одам:
Наҳот, Аёл сендан ўтга отади?!

Наҳотки, гулларнинг гултожи Аёл
Гул териб юришни истамас, ҳайҳот!
Наҳотки, шунчалар иложсиз Аёл,
Наҳотки, ўлимдан ёмонсан, Ҳаёт?!

Наҳотки, Аёлнинг туйғуларини
Ҳис этгувчи эркак қолмаган Ерда?!
Наҳот, унинг улуғ қайғуларини
Улуғлай олмасак қўшиқда, шеърда?!

... Ана, ёнаяпти маъсум гўзаллик,
Юзинг қаро бўлиб тикил, ер-осмон!
Бу гулнинг сўлмоғи неларга боғлиқ,
Жавоб бер, тошбағир ҳазрати Инсон?!

ҚИЗЛАР ТАҚДИРИ

Ҳулкар қизимга

Ўн саккиз, йигирма ёшга тўлгунча,
Туғилган уйига гулдек ярашиб,
Бир маҳал турмушга чиқиб кетишар,
Балки яқинроққа, балки қир ошиб.

Оқ ювиб, оқ тараб ўстирган кўйи
Қолиб кета берар ота ва она.
«Соғиндим» дейишга тили забонсиз,
Сулувни соғинган қадрдон хона.

То ўзин тутгунга экилган ниҳол,
Кўчат ўзи билар енгилми, оғир.
Буларга, кўникиш қандай бўларкин,
Инсон боласи-қу келинлар, ахир!

Ҳаёт қонуни-кан турмуш дегани,
Қизлар узатилар аввал-охири.
Барибир дилларни кузги барг мисол
Титратиб юборгай қизлар тақдири.

«СИЗ ЎЗИ КИМ БЎПСИЗ?!»

*Собиқ совхоз директори Муяссар Абдуназаровнинг
голибона сўзидан*

Мен, ноҳақлик юз берган жойда,
Титраб-қақшаб ўт олган жонман.
Мен, мажлисда ўзин тутолмай,
Бошлиқни фош этган «нодон»ман.

Мен, Ҳақиқат, «тиз чўккан» жойда,
«Йўқ!» деб портлаб кетган Юракман.
Мен, халқимнинг гўзал қалбида
Тўлиб кетган сонсиз тилакман.

Мен, турғунлик жабрини кўриб,
Юрагидан яримжон жонман.
Бир сўз билан айтсам: сиздеклар
Борлигидан юраги қонман.

ҚАЛБАН ГЎЗАЛ БЎЛИНГ

Ташқи ҳусн — ўткинчи, ночин,
Бул ҳуснга мағрурга ачин.
Тонг бўлмасми бу тундай сочинг,
Четлаб ўтсин учун аламлар,
Қалбан гўзал бўлинг, болалар!

Мен, Сизларни севаман, поксиз,
Атиргулсиз, барра япроқсиз.
Мен-ку шўхман, Сиз энг қувноқсиз,
Ҳайрон қолса-қолсин донолар,
Қалбан гўзал бўлинг, болалар!

Тўрт кунлик-мас, абадий дунё,
Унда Сиз ҳам дунёсиз гўё.
Тун қисқарсин, бўлингиз зиё,
Устингизда бўлмаса ҳам зар,
Қалбан гўзал бўлинг, болалар!

«Яхшидир» деб умид қиламан,
Юраги тош ёмонларни ҳам.
Улар мени чилпарчин қилиб,
Разилларча кулишар хуррам.

Ишонаман, ёмонлар йўқ деб,
«Бор бўлса ҳам, оз» дейман кулиб.
Соддалигим пичоғи билан
Улар мени яшарлар сўйиб.

Ишонаман, яхшилар бор, кўп,
Эзилмагин, эй юрагим, хўп.

ҚЎШИҚ СЎЗИ

«Муножот»ман — Навоийнинг нидоси,
Соф дилларнинг менам битта фидоси.
Кўнгил дунёсининг менман зиёси,
Ҳам фироқман, ҳам висолман, ҳам ишқман,
Тоғ диллардан сизиб чиққан қўшиқман.

Чидолмайман мунгли дилни кўрганда,
Очилмасдан сўлган гулни кўрганда,
Кўнгли вайрон, кўзи ҳўлни кўрганда,
Ҳам фироқман, ҳам висолман, ҳам ишқман,
Кўнгилдан оҳ узиб чиққан қўшиқман.

Тиловатим қолиб кетмас ҳавода,
Янграб-янграб адо бўлгум давода,
Мен кўрмайин ҳеч бахтсизни дунёда,
Ҳам фироқман, ҳам висолман, ҳам ишқман.
Кўнгилларни эзиб чиққан қўшиқман.

Сақланингиз лоқайдликдан, одамлар,
Бу дунёни қоғламасин аламлар,
Хор айламанг ғарибингиз, санамлар,
Ҳам фироқман, ҳам висолман, ҳам ишқман,
Дил уйини бузиб чиққан қўшиқман.

БУЛОҚ ДИЛ ИЗҲОРИ

Бу овлоқ тоғларнинг куйловчисиман,
Тошларнинг таърифин сўйловчисиман.
Тошларни тош демай, сийловчисиман,
Ойна кўл, шўх дарёлардан йироқман,
Ёлғизлик доғини чеккан булоқман.

Гар софлик бобида тенгим йўқ ҳисоб,
Ўз дардим ўзимга етарли, сероб.
Харсанглар йўлимда этолмас хароб,
Эл учун курашда мисли Широқман,
Туриши-турмуши ҳаёт булоқман.

Менга тош отгайлар, ёлғизсан-ку деб,
Океан, денгиздан олиссан-ку, деб.
Эл яшар қатрамни жонидан суюб,
Балки тахаллуси Ҳижрон, Фироқман,
Ва лекин софликда танҳо булоқман.

ЭНАМНИНГ ЯРИМ ҲАЗИЛ, ЯРИМ ЧИН ФАЛСАФАСИ

Келишган яхши-да, келиш, чироғим,
Эгилган бўйинни кесмайди қилич.
Яхшими-ёмонми, бошлиқ-да бошлиқ,
Савобдай гап — унинг айтганин қилиш.

Дарахт бўлганда қўқарар дерлар,
Ҳадеб бўшайверма ишлар жойингдан.
Ҳар қилар ишингни вақтида бажар,
Хино нима керак кейин сайилдан.

Сал-пал кўтарилсанг, керилиб кетма,
Чорикни эслаб қўй кийганда туфли.
Бир бурда нонингни ҳалол қилиб е,
Тулки-мас, Олқорсан, унутма, хўпми?

МЕВАЛИ ДАРАХТ ҚИСМАТИ

Мевали дарахт-а, мевали дарахт,
Нима қилар эдинг бунча кўп туғиб.
Мана, нима бўлди, кўркам қалдингни
Шигил меваларинг кўйибди букиб.

Мевали дарахт-а, мевали дарахт,
Ҳил-ҳил пишибгина туришинг на соз!
Анов, синиб кетган икки новданга
Термилиб йиғласам майлими бир оз!

Мевали дарахт-а, мевали дарахт.

УЛУҒБЕК

Мендан дўст чиқмади номард зотларга,
Мардлик йўлларида сурундим, толдим.
Улуғ эътиқодим тошларга тегиб,
Парчаланиб кетди минг бўлак қалбим.

Курашдим очмоққа дунё сирларин,
Бўғилган бўғзимга қадалгунча тиг.
Менга тиг ўқталган ўз «суюк» ўғлим,
Кўкка сачраб кетдим юлдузлар янглиғ.

ШАМ АЙТАР

Муҳими, бахтиёр бўлиш ҳам эмас,
Яъни эсон-омон ёнмайин ётиб.
Муҳими, ёнганда кулиш ҳам эмас,
Ловуллаб ёнишининг завқини тотиб.

Муҳими, «шамман-ку, ёнмайманми» деб,
«Албатта ёнаман!» деб ўйлаб юриш,
Муҳими, ёнганда — тегрангда тунмас,
Гўдакдай мусаффо ёлқинни кўриш.

ЮРАК БИЛАН СУҲБАТ

Муҳаббат, гоҳ сийлар, гоҳи йўқ,
Ушлатмай ҳам ҳатто билагин.
Юракка қадалиб ҳижрон — ўқ,
Шеър ёзиб қолдик-ку, Юрагим.

Биров бор — инсофли, биров — йўқ,
Кўролмас ҳатто соф тилагинг.
Шайтонлар қошида айтиб «ўҳ!»
Шеър ёзиб қолдик-ку, Юрагим.

... Майли, ким қанақа — ўзига,
Ҳаёт — ҳақ, олар ўз керагин.
Эзгулик тилаб Ер юзига,
Шеър ёзиб юрайлик, Юрагим.

ҚЎШИҚЛАРИМ — МЕНИНГ СИРЛАРИМ

Қўшиқларим — айтмас сирларим,
Улар мендан ўтинди қаттиқ:
— Яширмагил мени элингдан,
Ахир, улар жонингдан ортиқ.

Қўшиқларим — айтмас сирларим,
Сизга айтиб турибман, дўстлар.
Фақат... билиб олиб сирларим,
Меҳрингизга қилмангиз мустар.

Қўшиқларим — айтмас сирларим...

ШЕЪР ҲАҚИДА ШЕЪР

Мен ҳавасга шеър ёзмадим,
Кўрсатай деб ўзимни.
Ва шон-шухрат ёши билан
Ювмоқ учун юзимни.

Мен ҳавасга шеър ёзмадим,
Зерикканда, чеккандек.
Ё бўлмасам, бир ёқларга
Эснай-эснай кетгандек.

Мен ҳавасга шеър ёзмадим
Кўрсатай деб ўзимни.

Мен шеър ёзим юрагимга,
Санчилганда Ер дарди.
Мен шеър ёзим кўзларимга,
Суртилганда Ер гарди.

Мен шеър ёзим айрилиққа
Танланганда юрагим.
Мен шеър ёзим очилмасдан,
Янчилганда тилагим.

Мен шеър ёзим нақ қаршимдан
Чиқиб қолиб шайтонлар,
Мен шеър ёзим димоғимни
Куйдирганда армонлар.

Мен ҳавасга шеър ёзмадим,
Кўрсатай деб ўзимни.
Мен шеър ёзим, шеър ёзурман
Излай-излай ўзимни!

КЕМТИК ЮРАК

Юрагимни кемиради
Нодонларнинг қилмиши:
Юрагимнинг софлигидан
Қиқир-қиқир кулиши.

Юрагимни кемиради
Кас шаклли сичқонлар.
Юрагимни кемтик кўриб,
Кулманг, дилбар Инсонлар!

КЕЛАЖАКНИНГ ШЕЪРИ

Дунё қандай яхши: йўқ бирон разил,
Одамлар тилида — бол каби ҳазил.
Биров оқил бўлса, бошқаси — фозил,
Шундай хуш замонда яйрагил, эй жон,
Бор бўл-эй, дунёни безаган Виждон!

Дунё қандай ширин: нақ севилган қиз,
Гулларнинг қўйнида яқину олис.
«Сен» деган сўзнинг ҳам ўрнин олган «Сиз»,
Шундай хуш замонга қуллуқ қил, эй жон,
Бор бўл-эй, дунёни безаган Имкон!

Дунё қандай ажиб: барча тенг-обод,
Жилмайиб боқади боғларда ҳаёт.
Тугаб кетаркан-ку оламда фарёд,
Шундай хуш замонни тавоф қил, эй жон,
Бор бўл-эй, қувонч деб яралган Инсон!

БАҲОР

Яна адирларда нозланди гуллар,
Абри найсонларда сочини ювиб.
Яна булутлардан таралди куйлар,
Ер-кўкни чулғовчи гулдурак бўлиб.

Яна водийларнинг севинч ёшлари —
Қирғоғидан тошиб шовуллар анҳор.
Гулларнинг лабида кулиб, биз сари,
Нозлана-нозлана келмоқда баҳор!

ҚИШЛОҚ БАҲОРИ

Ариқлар лабида унди ялпизлар
Сувларни сайратиб ёқимтой иси.
Уфққа туташиб кетган олислар —
Кўйнига одамнинг келар кетгиси.

Кулф уриб очилган шафтолиларнинг
Оламга сифмовчи таровати бор.
Бир қисми очилган токзор боғларни
Кулгиси шўх янграб ювади баҳор.

Қалбида ўти бор ўн-ўн беш бола
Қўзиқорин излаб тушади йўлга.
Хушбўйлар таратиб нон ёпар хола,
Оловдай нонини ололмай қўлга.

Ҳар ерга бетартиб экилиб қолган
Ўриклар турибди табассум қилиб.
Қуртаклар лабидан тўкилган болдан
Ўпиб олгинг келар гўдакдек кулиб.

... Ҳаққим бор, янграса қалбимнинг тори,
Кўйнингда улғайдим, Қишлоқ баҳори!

ХУШБҮЙЛИК

Кўримсиз ариқнинг бўйларин
Ялпизнинг бўйлари буркади.
Шодликка айланган шамоллар
Бу ҳидни кўзига суртади.

Хушбўйлик шамолга айланиб
Қишлоққа, уйларга кирмоқда.
Навбаҳор бир қиздек кезинар
Хушбўйлик маст қилган қишлоқда,

... Мен бунда турибман хуш ўйлик:
Дунёни тутсайкан Хушбўйлик!

ҚИЗЛАРГА ҲАЗИЛ

«Шеър айтинг» деб қистайди қизлар
Озиб-ёзиб айлашсанг суҳбат.
Титрай-титрай шеърдаги сўзлар,
Шеър айтасан, мавзу — муҳаббат.

... Тугайди ҳам, ҳайҳот, шеърхонлик,
Дилкаш қизлар яна бегона.
Дил уйида — яна вайронлик,
Шеърхонликлар гўё афсона.

Бир шеърпараст жонон топсанг-у
Йиғлай-йиғлай шеър айтсанг кулиб.
Ва умрингдан шод бўлсанг мангу
Чексиз бахтдан қолсанг-да «ўлиб».

... Бошгинамиз силагил, ахир,
Шундай бахтни насиб эт, тақдир!

ҚИШЛОҚ ОҚШОМИ

... Сурмаранг осмон оҳиста
Ўсмаранг осмонга айланар.
Ўсмаранг осмон остида
Юлдузлар ёнмоққа шайланар.

Қайдадир итларнинг «ҳов-ҳов»и,
Осмонда булутлар айланар.
Ёмғир суст бошларкан хиргойи,
Уйларнинг атрофи лойланар.

Баҳор-да, булутлар ортидан
Тўлин Ой кўринар айланиб.
Кўринмас ип чиқиб бағримдан,
Турибман мен Ойга бойланиб.

Мен сенга ялиндим: — Паризод,
Келайлик, юр, бир қир айланиб.
Сен дединг овозинг нозли, шод:
— Кетди-ку ҳамма ёқ лойланиб.

Не дердим, ўлтирдим қошингда,
Кўзингдан ўргулиб-айланиб.
Гўёки ёмғирдай ёшимдан
Юзларим кетмоқда «лойланиб».

... Ўсмаранг осмон оҳиста
Сурмаранг осмонга айланар.
Сурмаранг осмон остида
Одамлар ёнмоққа шайланар!

БАҲОР ЗАВҚИ

Қоялардан сирғалар сабо,
Гуллолалар кетар чайқалиб.
Баҳор деган қўли гул юрар,
Қиш қийнаган Ерни сайқаллаб.

Ўнгуларда қолган қор юқи
Эриб кирар баҳор қўйнига.
Тақиб қўйди баҳор гулчамбар
Новдаларнинг гўзал бўйнига.

... Фақат, сенсиз менинг юрагим
Безанмасдан қолаверди лол.
Қатрасига зор этди мени
Еру кўкка сифмаган иқбол.

* * *

Теграмизда жилмаяр баҳор,
Қояларда юрибмиз хандон.
Пастликларда ҳайқирар анҳор,
Юраклардан оққандай армон.

Юзларингда титрар сочларинг,
Нафас олса сабо энтикиб.
Сенга тўймай қарай бошлайман
Кипригимдан маржонлар тўкиб.

Юксакларда юрибмиз, жоним,
Муҳаббатнинг сеҳрига қониб.
Бир нарсага... бўзлаб ишондим
Шундоқ уйғониб!

Кўшилишиб ўсади шохлар
Ва кўшилиб оқар ирмоқлар.
Фақат бизни, биргина бизни,
Фурур деган нарса қийноқлар.

На мен сенга «этурман парво»,
На сен менга қилурсан шафқат.
Икки мағрур аро овора
«Жони тошдан яралган тоқат».

ҲИЖРОН ҚЎШИҒИ

Менга насиб этмади оху —
Кўзларингнинг сеҳрига қонмоқ.
Менга насиб этгани ушбу:
Фироқ номли дўзахда ёнмоқ.

Менга насиб этмади сунбул —
Кокилларинг кўзимга суртмоқ.
Менга насиб этгани ушбу:
Алам номли оғуни ютмоқ.

Менга насиб этмади боғу
Баҳор кезмоқ сен билан хандон.
Менга насиб этгани ушбу:
Хазон бўлмоқ кузги баргсимон.

Менга насиб этмади мангу —
Илк бўсангдан маст бўлиб юрмоқ.
Менга насиб этгани ушбу:
Фам қўйнида жилмайиб турмоқ.

СОҒИНЧ

Лабларингнинг бол ўлкасида,
Яноғингнинг ол ўлкасида,
Зулфинг мажнунтол ўлкасида
Истиқомат қилар соғинчим.

Кўзларингнинг оху юртида,
Тишларингнинг инжу юртида,
Юрагингнинг туйғу юртида
Истиқомат қилар соғинчим.

Шафқатингнинг лоқайд уфқида,
Қошларингнинг пайваст уфқида,
Бўйларингнинг жаннат уфқида
Истиқомат қилар соғинчим.

Этолмассан соғинчим таъқиб,
Кўзларингга сарғайиб боқиб,
Сочларингга чамбарлар тақиб,
Истиқомат қилар соғинчим.

* * *

Қора туннинг қора қўйнида
Сен ётасан тўлин Ой бўлиб.
Соғинч деган биллурий сувлар,
Кўзларимдан оқар сой бўлиб.

Қора туннинг қора қўйнида
Эркаланар сим-сиёҳ сочинг.
Ва донг қотиб ухлаб қолар тун,
Гул кўксингга қўйганча бошин.

УНУТИЛМАСИМ

Расул Ҳамзатовдан

Ўн саккиз ёшингда севдим-у сени,
Олиб рад жавобинг, эгилди бошим.
Айт-чи, ким сипқарди шароб — васлингни?
Эслайсанми мени, унутилмасим?

Умидвор эргашдим мисоли соянг,
Бўлмадинг — тунда Ой, кундуз Қуёшим.
Айтақол, қайдасан, қайдасан, санам?
Эслайсанми мени, унутилмасим?

Уйландим. Ўсмоқда ўғил-қизларим,
Сенинг ҳам ўз уйинг, оиланг маъсум.
Ёдингни ёққайми ёшлик кезлари,
Эслайсанми мени, унутилмасим?

Тинимсиз эскириб борар хотирот,
Отлар не, улардан югурик ҳар зум.
Ўн саккиз баҳоринг мен-ку этгум ёд,
Эслайсанми мени, унутилмасим?

* * *

Осмонда — зағчалар чуғури,
Заминда — олтинранг япроқлар.
Сойда — қиз кўзидай тиниқ сув,
Далада — олтинсиз чаноқлар.

Қалбимда — висолсиз муҳаббат,
Кўзимда туганмас малоллар.
Ўйимни гулимга элтолмай,
Изиллаб йиғлайди шамоллар.

ЗОРА

Табассум тўкилган боғларга
Тўкилди қуёшнинг кулгуси.
Табассум лим-лим бу чоғларда
Келмайди одамнинг уйқуси.

Шохларда титраган кулгулар
Ҳисларга бахш этар тугённи.
Тинимсиз тўкилган инжулар
«Камбағал» қилади осмонни.

Табассум тўкилган боғларда,
Табассум этайлик, севгилим.
Дилимни буркама доғларга,
Баҳорда... дилкаш бўл, бедилим!

ЛОЛАХОН

Тошлар кўксинг доғ этдими, лолахон,
Дилгинангни оғритдими, лолахон?
Тошлигини фош этдими, лолахон,
Кўзларингни ёш этдими, лолахон?

Кел, бағримга босайин, оҳ, лолахон,
Тош эмасман, кел, кулиб боқ, лолахон.
Кел, кўксимга экиб қўяй, лолахон,
«Гўзалим!» деб ўпиб қўяй, лолахон.

Кулсанг, бирга кулажакман, лолахон,
Сўлсанг, бирга сўлажакман, лолахон.
Сен Қуёшдан лаҳча чўғсан, лолахон,
Бунча эрка, бунча шўхсан, лолахон?!

Шўхсан, лекин кўксинг доғли, лолахон,
Не бўларди бўлсанг бахтли, лолахон?!

СЕВГИНИНГ СЕХРИ БИЛАН

Кўшиқ

Биз учун тонглар отиб,
Биз учун кулгай баҳор.
Кул, жоним, хандон отиб,
Рақсга туш, куйлаб юбор!

Севгининг сеҳри билан
Сеҳрлан, уч қуш бўлиб.
Севгининг меҳри билан
Бўзлайин беҳуш бўлиб.

Биз учун келмас яқин
Энди ҳеч қайғу-алам.
Кўзларинг кўз-мас, чақин,
Ур мени, қоши қалам!

Биз учун тонглар отиб,
Биз учун кулгай баҳор.
Кул, жоним, хандон отиб,
Рақсга туш, куйлаб юбор!

ҚОРБЎРОН

Биз қорбўрон ўйнаётирмиз
Хаёлимнинг маъюс қўйнида.
Оппоқ қорлар ҳадя этмиш қиш
Севгимизнинг заррин тўйига.

Биз қорбўрон ўйнаётирмиз,
Бутун борлиқ бизга термулар.
Эвоҳ, отган барча қорларинг
Нега юрагимга урилар?!

СОЧЛАРИНГНИ ТАРАЁТИРСАН

Баҳорларга буркаб дунёни,
Хушбўй этиб Еру самони,
Сочларингни тараётирсан,
Йўлларимга қараётирсан.

Кўзларингда саросима бор,
Кипригингда ялтираб озор,
Сочларингни тараётирсан,
Йўлларимга қараётирсан.

Тушиб кетди қўлингдан тароқ,
Вужудингда жимирлаб титроқ,
Сочингдан сўз сўраётирсан,
Йўл қараб соч ўраётирсан...

... Мўралайман эшикдан аста,
Нега лолсан, қоши пайваста?
Бегонамас, бу менман, бу мен,
Сочингни бахт ёшимда ювгин!

* * *

Менга осон тутма, севгилим,
Фироқингнинг аччиқлигини.
Менга осон тутма, севгилим,
Дилдори йўқ ошиқлигимни.
Менга осон тутма, севгилим,
Юрагимнинг куюклигини.
Менга осон тутма, севгилим,
Булоқлардан тиниқлигимни...

САОДАТ

Кўшиқ

Мен ёндим фироқингда,
Сен ёнмадинг оҳимда.
Мени қутқаз ҳижрондан,
Жон сақлай паноҳингда.

Ёнганим ёмон бўлди,
Ўзимга зиён бўлди.
Кўнглимдаги туйғулар
Очилмай хазон бўлди.

Ёнмаслик жиноят-ку,
Ёнмоқлик ҳидоят-ку.
Мен ҳам ёнаётган жон,
Бул чексиз саодат-ку!

Мен ёндим фироқингда,
Сен ёнмадинг оҳимда.

КЕЛМАЙСАН

Осмонда — турналар «қрув-қрув»и,
Жонларга ўт солар уларнинг куйи.
Бир ажиб васлгоҳ сойларнинг бўйи,
Лекин сен келмайсан, келмасим менинг,
Дарз кетган бағримни билмасим менинг.

Ётибди қирларга ёмғирлар ёғиб,
Дилларга энг нозик ҳисларни солиб,
Висолнинг созини хўрсиниб чалиб,
Лекин сен келмайсан, келмасим менинг,
Дарз кетган бағримни билмасим менинг.

Ҳамма ёқ яшнади бўй етган қиздек,
Гулларни лол этиб кулгувчи юздек,
Фақат мен турибман сарғайган куздек,
Инсофга келмайсан, келмасим менинг,
«Ҳисларни назарга илмасим менинг».

Осмон — йироқ, Ер — ҳаддин қаттиқ,
Сенда бўлса, йўқ зарра шафқат.
Юрагимни солар ларзага,
Ҳижрон деган ёввойи қудрат.

Қалбим аро сифмаган соғинч,
Кипригимдан кетар юмалаб.
Мен ҳижрондан қасос оламан,
Соғинчларим билан савалаб.

МЕҲР ҚЎШИҒИ

На олтин, на кумуш, на зарман,
Мен ялтироқ эмасман, ахир.
Лек қолдирманг мени назардан,
Мен Меҳрман, мен — оддий меҳр.

Мени арзон қилиб яратди,
Бепул қилиб яратди тақдир.
Шунинг ўзи мен учун бахтдир,
Мен Меҳрман, мен — оддий меҳр.

Ҳар юракни этмасман макон,
Мен бир шундай бечора сеҳр.
Шарт эмасдир шаънимга дoston,
Мен Меҳрман, мен — оддий меҳр.

АГАР ЖАҲОН КУЙЛАСА

Тугаб кетар аламлар,
Минга кирар одамлар
Бўлмас эгри қадамлар,
Агар жаҳон куйласа!

Бегоналар бўлмайди,
Туғилганлар ўлмайди,
Ҳатто тошлар куйлайди,
Агар жаҳон куйласа!

Адо қилиб санамлар,
Бахтли яшар одамлар,
Адо бўлмас байрамлар,
Агар жаҳон куйласа!

ВИСОЛ

Мен барибир етишгум сенга,
Маъюс ишқим бўлмагай увол.
Сочинг сочиб ёниқ хуснингга,
Мен бир кунни бўлурман шамол.

Мен барибир етишгум сенга,
Маъюс ишқим бўлмагай увол.
Ёғду бўлиб ёниқ хуснингга,
Хусн қўшгум бир кун сериқбол.

Мен барибир етишгум сенга,
Маъюс ишқим бўлмагай увол.
Ёмғир бўлиб ёниқ хуснингга,
Оро бергум ёғиб бемалол.

Мен барибир етишгум сенга,
Маъюс ишқим бўлмагай увол.
Тупроқ бўлиб сени кафтимга,
Кўтаргум бор, оҳ, соҳибжамол!

* * *

Ёмғир ёғиб турган чоғида
Юзларингдан сим-сим оқувчи
Қатраларга ҳайрат-ла боқиб,
Кўзларимни ёшлолмадим мен.

Ёмғир ёғиб турган чоғида
Қўлларингни ўзда йўқ ушлаб,
«Кетдик, жоним, қир ёқларга!» деб
Адирларга бошлолмадим мен.

Ёмғир ёғиб турган чоғида
Соғинчларга лим-лим тўлган бул
Дилим ортиқ қийналмасин деб
Шартта юлиб ташлолмадим мен.

Ёмғир ёғиб турган чоғида...

* * *

Эсиб туриб майин шаббода,
Эсиб туриб ё кучли шамол,
Ёмғир ёғиб турса шивалаб,
Ёнгинангда бир соҳибжамол.

Чиқиб кетсанг қир-адирларга,
Эсдан чиқиб қайда тунаш ҳам.
Ва қалбида тунасанг қизнинг,
Юрагингда тунаса санам.

* * *

Теварақда ёғингарчилик,
Кўрғошинга ўхшаб оқар сув.
Сени излаб чиқиб кетдилар,
Кўзларимдан йўқолган уйқу.

...Туғилмоқда нурлари йўқ тонг,
Сенсиз қайтиб келмоқда уйқум.
«Чарчадингми? Ётақолгин!» деб
Унга алла айтмоқда қайғум.

Теварақда ёғингарчилик...

ЗАРАФШОН ПАРИСИ

Қиз чўмилар, тўлқинлар
Эркалар кучиб.
Қиз чўмилар... совуқроқ
Сувдан сал чўчиб.

Қиз чўмилар – гулдай соф,
Оппоқ бадани.
Қиз қирғоқда юрганда
Сеҳрлар тани.

Қиз кезарди соҳилда
Мени кўрмасдан.
Тенгсиз гўзалликдан мен
Ўқирдим дoston.

Қиз чўмилар...

ГҶЗАЛЛИК ШОҶИ

Қуёш десам қуёш юзингни,
Ул тунда ҳам сочмоқда-ку нур.
Юлдуз десам юлдуз кўзингни,
Ул қундуз ҳам ёнмоқда масрур.

Ғунча десам ғунча лабингни,
Ғунча тонгда бўлибди-ку гул.
Баҳор десам баҳор қалбингни,
Оҳ, йил бўйи қулф ургай-ку ул!

Тополмадим қиёсинг, эркам,
Ё ўзингни гўзаллик шоҳи?
Изларингда яралиб кўклам,
Муҳаббатим бўлгин паноҳи.

* * *

Биз кезмадик тонг отгунча юлдуз оралаб,
Ва бошларга тўқинмади ул мовий само.
Биз кезмадик чаманларда гуллар саралаб,
Фақат қалбда оҳлар урар ўтлиғ бир наво.

«Севаман...» деб айтмоқ учун қани бийрон тил,
Ва хат ёзиб узатмоққа қани бир журъат?
Ҳижрон отлиғ уммондаман, кўринмас соҳил,
Тоқатларим — қанотларим, қайрилманг фақат...

ҚЎШИҚ

Мен қўшиқ — аёлга мубтало бир жон,
Унинг кўзларига боқаман тўниб.
Ўйчан кўзларимга бир жуфт соф маржон
Илиниб қолгайдир у турса кулиб.

Мен қўшиқ — аёлнинг оҳанг — сочларин,
Туйғум қўллари-ла силарман куйиб.
Сел бўлиб кетади «бағрим тошлари»,
Турсам елкасига қўлларим қўйиб.

Мен қўшиқ — аёлга — шўх ҳамширага
Боғлатиб яшайман кўксим ярасин.
Бунчалар мўл экан нозга, ширага,
Унинг сасларидан учган табассум?!

Мен қўшиқ — аёлга мубтало бир жон,
Унга ҳар боққанда бўлурман қурбон.

ШАМОЛЛАР

Шамоллар — ҳаётнинг нафаси,
Улар — гоҳ шабада, гоҳ — бўрон.
Саболар оромбахш, шўх саси,
Кўнгилга бебаҳо армуғон.

Шамоллар... оҳ, бунча севимли,
Бизни шод айларкан беминнат.
... Шамолдек куч, Олқор, элингни,
Ва елдек яшаб қол то абад!

МУАТТАР ҰЙЛАР

Юртим, тупроғингдан Шеър ҳиди келар,
Осмонингдан эса юлдуз бўйлари.
Шундан Еру кўкни этмиш муаттар —
Навоий, Улугбек соҳир ўйлари!

ҚАЛБДАГИ ГУЛ

Юрагимда бир гул бор менинг,
Улканликда мисоли осмон.
Жаҳонларга бермасман уни,
Бу Гул сенсан, жон Ўзбекистон!

* * *

Куёш бўлиб ҳар хонага нур элтсам дейман,
Оташ бўлиб муз дилга ҳам кўр элтсам дейман.
Агар улар бўлмасам-чи, бир қўшиқ тўқиб,
Дил тубидан дўстларимга нур элтсам дейман!

ОВЧИ

Мен овчиман. Овламасман каклик, кабутар
Ва тўсмагум охуларнинг маъсум йўлини.
Мен овчиман. Қўлларимда йўқ совуқ қурол,
Бахтиёрман овлай олсам Инсон кўнглини!

АССАЛОМ, ҚҰШИҚ

Қўшиқдан гул ҳаёт боғлари гуллар,
Қўшиқдан юксалар элатлар, эллар!
Жаҳонни титратиб куйламоқчиман,
Қулоқни бекитинг, юраги қиллар!

ГҶЗАЛЛИК

Шовуллаб ётибди Косонсой — дарё,
Бир дунё туйғулар оқмоқда гўё!
Ўзига ўзи лол бўлган сингари —
Рақс тушаяпти шўх куйлаб дунё.

КЎЗЛАР

Кабутарнинг кўзларида софлик яшайди,
Гўзалларнинг кўзларида шодлик яшайди.
Шоирларнинг кўзларида, шодлик аралаш
Биров билиб-биров билмас оғриқ яшайди.

ҚЎЛЛАРИНГ

Ушлатмайин тўғри қиласан
Қўлларингни сўрасам, гулим,
Мен оловни қандай тутаман
Ўрганмаган бу ишга қўлим.

МЕРГАН ҚИЗГА

Ҳазил

Агар қошинг камон бўлса,
Бўлиб киприкларинг минг ўқ,
Агар машқ айламоқ бўлсанг,
Нишондир кўкрагим, эй шўх!

КУЙИБ-ЁНИБ ЯШАМОҚ КЕРАК

Шитирлашинг тегди жонимга,
Бунча бўйнинг чўзасан, терак?
Синган каби серҳосил шоҳлар,
Куйиб-ёниб яшамоқ керак!

ЎЗИМГА

Бир мунгли ёнида кулма қиқирлаб,
Ногирон ёнидан ўтма питирлаб.
Бир оғиз сўзга зор соқов ёнида,
Булбули гўёдек кетма бидирлаб.

ВАҚТ

Энг яқину энг узоғингман,
Бунинг бари ўзингга боғлиқ.
Нима қилай, сендан кетишим
Юрагингга солмаса оғриқ?

ҲАМЗА

Ҳеч жони шириндан чиқмаган шоир,
Жонига жабр этмоқ — шоирга доир.
Тошбағир одамлар кўпайиб кетса,
Аввало шоирга, шоирга оғир.

ҚОҒОЗ ВА ҚАЛАМ

Дунёни Ҳақ келаркан бўлиб,
Деса: — Сенга не керак, бандам?
Икки нарса сўрардим шунда:
Бири — Қоғоз, бириси — Қалам.

КЎЛМАКЛАР БОР

Ошдан чиққан курмаклар бор,
Йўлда ётган тўнгалар бор.
Оқар сувни «ҳаром этиб»,
Айниб ётган кўлмаклар бор.

РУБОИЙ

Фариблик — бизларга Машрабдан мерос,
Ялиниб-ёлвормоқ — ишимиз, холос.
Ялинтириб кўйиб бизни кўйида,
Боғда гилос терар лаблари гилос.

* * *

Еб-ичиб юришга яралган жонсан,
Ва лекин ўзингча гўё осмонсан.
Яратиш, ёнишлар билан ишинг йўқ.
Ўзинг, айт, қанчалар аянч инсонсан?!

ТОҒЛАР РУБОИЙСИ

Дема тевараклар бунчалар кўркам,
Жилмайиб турибсан сен унда, эркам!
Иложин топса-ю бор гулларини —
Бошларингдан сочиб юборса кўклам!..

РУБОИЙ

Бошдин то оёғинг — нозаниним, ноз,
Ноз қилмай туришни билсанг-чи бир оз.
Йўқ-йўқ, шунчалар ҳам ноз қилиб юбор —
Парилардек кўкда айлабон парвоз!..

* * *

Уруш қора қўллари билан
Қанча қора хатлар битмади...
Уруш одамзоднинг бахтига
Пулемёт оғзидан туфлади.

* * *

Севишганлар титроқ мактуби
Почталарда кетсин қалашиб.
Барчамизга она-ку шу Ер,
«Менинг онам!» дейлик талашиб.

* * *

Юксакликда порлар юлдузлар,
Ой, Қуёш ҳам кезгай самода.
Энди билдим, юксакда яшар
Ёниқ бўлса неки дунёда.

* * *

Тош қотириб тоғу тошларни,
Куйламоқда софликни булоқ.
... Тошдан баттар жонзотлар борки,
Лол этолмас куйинг, эй ўртоқ!

* * *

Суйгангина кўнгил билан юрар шоирлар,
Куйгангина кўнгил билан юрар шоирлар.
Бу дунёда номардларнинг қилмишларидан
Тўйгангина кўнгил билан юрар шоирлар.

* * *

Бизлар донмиз. Замон ғалвири
Эламоқда бизни бетиним.
Чиқиб қолгай мис бўлсанг, сиринг,
Олтин бўлиб юрсанг-да, иним!

* * *

«Чирт» этиб узилди севгимиз тори,
Сен у ён кетдинг-у мен кетдим бу ён.
Бир сенга, бир менга қараб олди-ю,
Чинқириб юборди етимча — армон!

* * *

Севдим, юрагимдан бўлдим ярадор,
Мужгон ўқларини отганда дилдор.
Мен яхши билдим-ку, эвоҳ, билдим-ку,
Ошиқларни таниб қолганим озор.

* * *

Ҳамон кўксимдадир ҳажринг ханжари,
Ҳамон ютмоқ бўлар ҳижрон аждари.
Ҳамон чайқалади сенинг пойингда
Кўз ёшим селининг мунгли мавжлари.

* * *

Кўзингизга энг яқиндан қарасам,
Сочингизни кипригимда тарасам.
Сўнг бахт асло сифмай кетиб бағримга,
Тўйиб-тўйиб ҳўнгир-ҳўнгир йиғласам!

* * *

Ранжитмайди дарахтни дарахт,
Ранжитмайди бир-бирин қушлар.
Бизлар эса бир-биримизни
Ранжитмасак бўлмайди, дўстлар...

* * *

Борлиқни кўтара олмоққа,
Топсанг-да, она-Ер, мажолни
Ва лекин кўтара олмассан
Кўзимда вазнсиз хаёлни.

* * *

Инсоний изтироб, ҳаяжон гўзал,
Китобга лиқ тўла хонадон гўзал.
Гўзал-мас, кўзлари жонни олар қиз,
Кўзлари йўлларга нигорон гўзал.

* * *

Сенсиз бу дунёда зиё йўқ, гулим,
Баҳор йўқ, булут йўқ, сабо йўқ, гулим.
Соғинч бор, фироқ бор, алам бор, бироқ
Сенсиз бу дунёда дунё йўқ, гулим.

* * *

Сунбулинг — сочларинг сувдайин сулув,
Сунбулинг соғиниб сиришким — сув-сув.
Сунбулинг сувдайин симирай, санам:
Сунбулинг саодат сувидай, Санам!

* * *

Келмадинг, йўлингга боққаним қолди,
Кўнглимнинг сел бўлиб оққани қолди.
Шу она-Заминнинг киприклариди
Бир томчи ёш бўлиб қалққаним қолди.

* * *

Бу дунё — кимга дор ва кимга — бешик,
Кимга тор, кимгадир — чексиз — чексизлик.
Бу дунё ҳамиша Виждон тарафда,
Сен Виждон қошида қилма юзсизлик.

* * *

Шу она-Заминга фарзандлик ҳаққи,
Ерга боқ, ердадир боболар хоки.
Сен само сирларин ахтарган маҳал
Соғинчдан сарғаймиш бу тупроқ, балки.

* * *

Кўролмаган учун ёғдуни
Кўр бўлганмас, йўқ, кўршапалак,
Ул нурни ҳам кир деб билгувчи
Нуркўрларга тимсолдир, бешак.

* * *

Баҳор яқинлашса, муздан сув томар,
Ялинганда, синиқ юздан сув томар.
Ноҳақлик юракни дарз кеткизганда,
Дувиллаб хаёлчан кўздан сув томар.

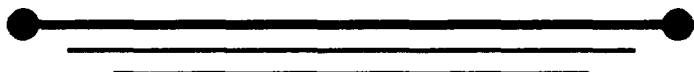
* * *

Сулувим, сен менга қаҳрли бўлдинг,
Ва лекин барибир қадрли бўлдинг.
Зорим бор, зўрим йўқ, деганларидай,
Бу ўтлиғ йўлларда сабрли бўлдим.

* * *

Лабларинг лаб эмас, бир гули ғунча,
Минг сўрсам, сўзламас, сирли тугунча.
Дейдилар: ризолик белгиси — сукут,
Сўйлама, гул юзим, дунё тургунча.

ҒАЗАЛЛАР

СЎЗ

Сени Навоийдек севолсайдим, Сўз,
Сени бошимга тож қилолсайдим, Сўз.

Сенга ҳурматимни бажо келтирай,
Ҳазрат Навоийдек куйлолсайдим, Сўз.

Сен жуда улуғсан, сен бир мўъжиза,
Сенинг ҳимматингни билолсайдим, Сўз.

Сўз севмас кишига Сўз эмассан, Сўз,
Шундайлар адабин беролсайдим, Сўз.

Сен дурсан, Сўз деган марваридсан, Сўз,
Шеъримга гавҳардек теролсайдим, Сўз.

Олқорман, Сўз деса, чайқалиб кетган,
Оҳ, ўпиб, кўзимга суролсайдим, Сўз!

УЛУҒ «ХАМСА» ТАЪРИФИНДА

Навоий битган шоҳ асарсан, «Хамса»,
Марварид, дурдона, гуҳарсан, «Хамса».

Сен ўзбек тилини кўкка кўтарган,
Беқиёс адабий самарсан, «Хамса».

Ўқиймиз биз сени кўзларга суртиб,
Ҳар сўзи париваш, нигорсан, «Хамса».

Жаҳонга янграган муҳаббат мадҳи,
Гўё иккинчи моҳ, анворсан, «Хамса».

Олқорман, мен сени чексиз фахр-ла,
Элимнинг бўйнида туморсан, «Хамса»!

МЕНИНГ ЎЗГА БАҲОРИМ ЙЎҚ

Ўзинг ёлғиз баҳоримсан, менинг ўзга баҳорим йўқ,
Жамолинг кўрмасам бир зум, қарорим йўқ, карорим
йўқ.

Хасингга тенг эмас ер-кўк, хасинг ҳам тўтиё кўзга,
Ўзингдан ўзга ерларда менинг бахту барорим йўқ.

Жаҳонни лол қилиб келган менинг қадим Туроним
сан,
Онамсан — беозоримсан, ўзинг борки, озорим йўқ.

Мени Олқорга соз бердинг, тараннум айла, деб, ўғлим,
Сени мадҳ айласам яйраб, дилимда ҳеч ғуборим йўқ!

ВАТАН БОҒИ

Аё дўстим, аё миллат, Ватан боғинда гул ундир,
Ватан боғин тавоф этмак ажиб кундир, ажиб кундир.

Бу боғ бобомерос, билгин, унинг қадрига ет, асра,
Агар сен ёнмасанг лов-лов, унинг кундузи ҳам
тундир.

Бу боғни кесмади неча, неча тош отмади унга,
Аё миллат, дема ҳар ким сенингдек боққа мафтундир.

Унинг ҳар бир хасин олиб, эринмасдан томоша қил,
Ўшанда толеинг гулгун, ки юзинг шунда гулгундир.

Ошиқ Олқор, Туронингни авайлаб-асрагил ҳаргиз,
Сенинг ўтмиш, сенинг бул кун, сенинг эртанг, ахир,
шундир!

ВАТАНДАНДИР

Агар бошинг эрур осмон, туғилган юрт — Ватандан-
дир,
Агар гуллар урар хандон, кулиб турган чамандандир.

Ширин бўлса ҳаётинг гар хазонсиз боғдаги болдек,
Ўшал боғни сурур кўзга ажиб боғбон экандандир.

Агар тоғлар суви янглиғ тиниқ бўлса гўзал қалбинг,
Волидаю падаринг луқмаи ҳалол егандандир.

Аё Олқор, сенинг ҳам шеърларингдан «жиз» этар
диллар,
Навоий назмига таъзим қилур шу жон ва тандандир.

ГУЛИМ

Сен билан дунё гулистондир, гулим,
Қай томон боқсам-да, хандондир, гулим.

Жўш уриб тоғларда юрсам кўкситоғ,
Тоғ гўё лолали хирмондир, гулим.

Офтоб бирла чароғондир жаҳон,
Сен билан тун ҳам чароғондир, гулим.

Йўқ ипакда қўлларинг майинлиги,
Ким ипакка ушбу армондир, гулим.

Сочларинг атри ила мастдир баҳор,
Райҳон айтар: «ул чин райҳондир», гулим.

Шунчалар нозли қарашлар сенда бор,
Ноз ўзи ҳам балки ҳайрондур, гулим.

Сен каби тенгсиз паризод онаси
Ўзбекистон, Ўзбекистондир, гулим!

ЎЗБЕКИСТОНИМ МЕНИНГ

Ўзбекистон — боғу бўстон, шабнамистоним менинг,
Шабнамистонимни куйлар шеъру дostonим менинг.

Лолазорлар, мевазорлар чайқалар елда майин,
Шунчалар оромижонми Еру осмоним менинг!

Турналарнинг «қиррув»идан титрагай дил торлари,
Куй-қўшиқлардан яралмиш боғу бўстоним менинг!

Майдалаб ёққан билан ёмғир, ивигди ўлкани,
Ёмғиристон, нур гулистон, хур гулистоним менинг!

Куйла, Олқор, сайра, Олқор, лолазорда ётиб,
Бўлди жаннат ҳуснига хол Ўзбекистоним менинг!

ГУЛ ЎЛКАМ

Жамолинга тўёлмасман, боқиб минг бора, гул ўлкам,
Агарчи бир ёнинг боғу ва бир ёнингда чўл, ўлкам.

Мудом ҳур-ҳур эсиб турган шамоллар — тоғларинг
кўрки,
Бутун Ер юзи гулларидам гуллари мўл ўлкам!

Амударё ва Сирдарё сени маҳкам қучиб, тўймас,
Қамашсин Ер юзин кўзи, қилиб ҳайрона, кул, ўлкам!

Туғинг, туғронг, тилинг, дининг, бари эркинг қўлинг-
дадир,
Эмасми катта толе-бахт, ахир, дунёда шул, ўлкам?!

Жаҳонларга тутиб қўлинг, яшайвер дўст, аҳил қувноқ,
Бу Олқор кўнгли кулгандек сенам мастона кул, ўлкам!

СОҲИБИ ЖАМОЛИ БОР

Фузулийга ўхшатма

Қайси гулшаннинг гулида гул юзингни оли бор,
Қайси новвот растасинда лабларингни боли бор?

Қайси шамшоднинг бўйингга рашки келмас тўлғаниб,
Қайси гул юзнинг сенингдек юзларинда холи бор?

Қайси оҳу кўзларингга бир боқиб, қон ютмаган,
Ким кўрибди — дашту чўлда кезгани мажоли бор?

Қайси сўзки, сўзларингдек сўз бўлолмай, доғдамас,
Қайси бир юртнинг сенингдек соҳиби жамоли бор.

Олқорингни лол этиб аввал, қиё боқмай кейин,
Қай парининг ўртагувчи бул каби аъмоли бор?!

КЎЗЛАРИ ХУММОРЛАР

Сизни мен шеър айладим, кўзлари хумморлар,
Сиз уни кўзга суриб, айлангиз тумморлар.

Яхшисиз, яхшигинасиз, Ой мисол, офтоб мисол,
Ўзлари соғу саломат, кўзлари бемморлар.

Сайр этиб боғу чаманда, кезасиз оққуш бўлиб,
Бир-биридан қувгинаю нозанин айёрлар.

Шўхлиги оламини тутган ойпари, гулғунчалар,
Бир умр баҳс айламакка барчаси тайёрлар.

Сизни мен шеъримга солдим, кетмагайсизлар чиқиб,
Олмасин ақлу ҳушингиз ўзга бир гулзорлар.

Олқорингизман, оҳулар, кўзлари сузгунларим,
Солмангиз ҳар кўйга судраб, бўлди деб хумморлар.

БИР АЖИБ ТОНГ

Бу ажиб тонгни кўринг: дурлар ёғиб турмоқдадир,
Турфа гуллар атрини ел бўлса уфурмоқдадир.

Чайқалиб гуллар, дарахтлар, нозаниндек ноз этар,
Билмадим: тонг гаштини ё нозланиб сурмоқдадир.

Бу шамол қандай шамолким, қиз юзидек бир майин,
Кўйнимиз очиб ўзи нақ эркалаб кирмоқдадир.

Сен ўзинг ошиқ дема, Олқор, қара боларига:
«Севги боғига кириб», гул лабидан сўрмоқдадир!

ЖОНОНА БИРЛА КЕЛДИ

Баҳор сойлар лабида тарона бирла келди,
Гуллар лабида инжу — дурдона бирла келди.

Паға-паға булутли кўкка «илиб» камалак,
Осмон лабидан учган хандона бирла келди.

Шўх қизларнинг юзида ёмғир сувин этиб бол,
Гуллар деган бир дунё тўёна бирла келди.

Баҳор ёзган чаманли хушбўй пояндоз узра
Лола сайлига Олқор жонона бирла келди.

УЛ САНАМНИНГ

Ул санамнинг лабларида лаб аталмиш боли бор,
Етмагандек бул яна бол лабларида холи бор.

Лабларида боли борнинг таърифига сўз йўқ,
Таъриф этгувчи юракнинг не учун мажоли бор?!

Бу холу бу бол-асалга бир чиройли посбон —
Ул санамнинг — гул санамнинг кўзлари — физиоли
бор.

Кўзларига бир қарашнинг ҳаққидир, воҳ, мингта жон,
Жонни асраб, боқмасангиз, унда ҳам увволи бор.

Лаблари, шўх кўзларидек хушчиройлар унда кўп,
Ҳеч бирига етмайин бул Олқори беҳоли бор.

АСАЛ МУҲИБА

Менга бир шўх кулиб кўйгач гўзал Муҳиба, Муҳиба,
Тилимда бўлди минг битта ғазал Муҳиба, Муҳиба.

Узай деб ҳеч узолмам кўз тўлин Ойдек жамолидан,
Ёқар жисмимни ўтларда ўшал Муҳиба, Муҳиба.

Ҳаловат излабон ундан йўқотдим-ку ҳаловатим,
Наҳот бўлгай нуқул армон асал Муҳиба, Муҳиба!

Изин кўзга суриб юрсам, бўлурми бундан ортиқ бахт,
Ҳаётим боғига келмиш ҳамал — Муҳиба, Муҳиба!

Берурман дош, неча қилса жафоларни қилиб нозлар,
Ҳаётим кўкида порлар Зуҳал — Муҳиба, Муҳиба!

Аё Олқор, гўзал исмин этибсан нақш ғазалинга,
Ё умрингга олиб келмиш масал Муҳиба, Муҳиба.

ҚОР ВА БАҲОР

Ҳар кун кўравериб йўлида қорни,
Айтинг, соғинмаган борми баҳорни?!

Айтинг, соғинмаган борми баҳорни,
Кузатавериб муз қотган баҳорни?!

Кузатавериб муз қотган баҳорни,
Ким ҳам соғинмади фасли дилдорни?!

Ким ҳам соғинмади фасли дилдорни,
Қўлларига олиб тору дуторни?!

Қўлларига олиб тору дуторни,
Ким ҳам куйлагиси келмас баҳорни?!

Ким ҳам куйлагиси келмас баҳорни,
Ҳар кун кўравериб йўлида қорни?!

ЧАМАН БЎЛДИ

Яна яшилланиб олам, ҳаёт отлиғ чаман бўлди,
Ниҳоллар сарвиқад бир хур, келинчакдек санам бўлди.

Майин еллар эсиб хур-хур, гўзал боғларни сайр
айлаб,
Адирлар узра кўм-кўк ўт, гиёҳлар гул гилам бўлди.

Гоҳи ёмғир ёғиб сим-сим, гоҳи нур ёғилар кўкдан,
Гўзал юртим кўролмасларга бу чексиз алам бўлди.

Аё Олқор, бу хур тупроқ, бу гул тупроқни куйла, ўп,
Кезиб тоғлару боғларни, севинчинг бир олам бўлди!

САМАРҚАНДУ БУХОРОЙИМ

Менинг икки гуҳаримдир Самарқанду Бухоройим,
Муаттар гул саҳаримдир Самарқанду Бухоройим.

Униси ҳам, буниси ҳам жаҳондўсту жаҳоноро,
Менинг икки қамаримдир Самарқанду Бухоройим.

Бирин ўғли Улуғбегу бирин ўғли Нақшбандий,
Менинг битмас самаримдир Самарқанду Бухоройим.

Бирида бор Регистону бирида бор Лабиҳовуз,
Гўзал икки шаҳаримдир Самарқанду Бухоройим.

Улар мадҳига шеър ёзсам, шеърим дoston бўлиб
Ёз, Олқор: шоҳ асаримдир Самарқанду Бухоройим!
кетгай,

ЗОР ЭТДИНГ

Зор этдинг сочларинг шалоласига,
Раҳминг йўқ кўнглимнинг оҳ-ноласига.

Ялиндим, ёлвордим, бўлмади аммо,
Тош тегди қалбимнинг пиёласига.

Минг кутдим, инсофга келмадинг асло,
Куз келди кўнглимнинг гул-лоласига.

Нега мен ўсмадек кўнмадим экан
Кундуздек қошларинг ҳилоласига?!

Не учун севгининг келмади раҳми
Ишқ тоғин Олқордай бир боласига?

Зор этдинг сочларинг шалоласига.

НОЗИГИМ

Сен менинг Нурымсан, Нурдан нозигим,
Кўзларга кўринмас хурдан нозигим.

Тополмасман гоҳи кўзга сурай деб,
Мир Алишер ёзган шеърдан нозигим.

Нурларга беланиб яшайсан, Нурым,
Яратганим сийлаб берган нозигим.

Дудоқлари, юзу кўзлари Нурсан,
Қаршимда эшилиб турган нозигим.

Олқорман Нуригдан кўзи қамашган,
Қайдасан, нозланма, Нурдан нозигим?!

БУ ҲАЁТ БЎСТОНИ

Бу ҳаёт бўстонларининг гули кўп, гулзори кўп,
Лолаюз дилдорлари-ю кўзлари хуммори кўп.

Иккининг бири — Хизр, иккининг бири — пари,
Жонга жон оҳанглари-ю шеъри кўп, ашъори кўп.

Қирга бор, тоғларга чиқ — лолазор, шаршаралар,
Бўтакўз, чучмомаю, сойи кўп, анҳори кўп.

Ёки бор шаҳри азимга — қизлари — жон офати,
Истасанг куй тингламоқни тори кўп, сетори кўп.

Бу ҳаёт бўстонларида сен-да бир гул бўл-да, дўст,
Гул эмас, тош диллиларнинг эл учун озори кўп.

Олқоро, гулдан гўзалроқ дўстларинг-ку оз эмас,
Сўзлари ширин эса-да, худбину айёри кўп.

ШАРШАРАЛАРДАН

Елкангдан тўкилган шаршаралардан —
Хабаринг йўқ сенинг дилпоралардан.

Сочингга бойланиб қолганлар қанча,
Биз ҳам бир ўшандоқ овворалардан.

Сочларинг шамоллар сочгани ёмон,
Сочилиб, дил сўрар дилпоралардан.

Оқиб кетсам баргдек шаршараларда,
Чора борми ортиқ бу чоралардан?!

Олқоринг бўзлатиб қўймагил, санам,
Ул ахир бечора бечоралардан.

ТОЖМАҲАЛ

Сен жаҳон ҳуснидаги бир тоза холсан, Тожмаҳал,
Жамна бўйидаги бир тенгсиз жамолсан, Тожмаҳал.

Аржумандбону ўзинг — Шоҳжаҳоннинг дилбари,
Сен муҳаббат рамзисан, ким безаволсан, Тожмаҳал.

Қон ютиб қурди сени Шоҳжаҳон дилдорига,
Сен вафо тимсолисан, соҳибжамолсан, Тожмаҳал.

Нур сочар офтобга ҳам бобурийлар санъати,
«Ўз жамолингга ўзинг ҳам, ваҳки, лолсан», Тожмаҳал.

Куйла, Олқор, Шоҳжаҳон, Аржумандбонуни ҳам,
Сен жаҳон ҳуснидаги бир тоза холсан, Тожмаҳал.

АЗИЗ ЮРТИМ

Азиз юртим, кўзим нури — сенингдек ошёним бор,
Тараннум айласам васфинг, тилимда дostonим бор.

Сиру Аму оқар сайраб дуторнинг икки торидек,
Чаман еру чаман боғу чиройли осмоним бор.

Ширин алла, шакар алла майин янграр саҳарларда,
Нечунким, сарҳадинг шери — ишончли посбоним бор.

Азиз юртим, шарафинг то буюк осмон қадар чўнгдир,
Боиси шул — жаҳон фаҳри улуғ Соҳибқироним бор!

Сени Юртбошимиз севган каби дилдан севолсайдим,
Сенинг меҳринг, сенинг сеҳринг билан шеъри
равоним бор!

САНАМ

Соянгдек ортингдан қолмасман, санам,
Бу йўлда бир умр толмасман, санам.

Сен кетиб борурсан қайрилиб боқмай,
Соғиндим, оҳ ура олмасман, санам.

Гоҳ кулар, гоҳ йиғлар мени кўрганлар,
Кулманг, деб шовқинлар солмасман, санам.

Наҳотки, висолинг олтин созини,
Бир бора қон йиғлаб чалмасман, санам.

Оҳусан, Олқорман, ортингда юрган,
Қийнайвер, кўнглимга олмасман, санам.

ТОПИЛМАЙДИ

Латофат боғида сендек очилган гул топилмайди,
Санамлар ичра ҳам сендек сочи сунбул топилмайди.

Табассум айлаган чоғинг киши асло боқиб бўлмас,
Қуёш кулгуси ҳам бундан гўё маъкул топилмайди.

Ўзинг ҳам ўз чиройингга сира ҳайрон эмассанким,
Жамолинг мулкига мендек бирор масъул топилмайди.

Ажаб, қўлинг тегар бўлса, қаро тош ҳам бўлур олтин,
Қадам боссанг, жаҳон — бўстон, бирорта чўл топил-
майди.

Сенингдек дилбари васфин тараннум айлар он Олқор,
Ҳама шохни қараб кўргил, бирон булбул топилмайди.

АТЛАС КИЙГАН ҚИЗЛАРГА

Тошди гул дарёси, ё Рабб, ерда — гул, осмонда —
гул.

Кетди дил кўзи қамашиб: боғда — гул, бўстонда —
гул.

Шунчалар гулгун гўзаллар қошида титрайди дил,
Шоир-о, мадҳ айлагил: шеърда — гул, дostonда —
гул.

Гул бўлиб, гулгун қаболар кийганига доғдаман,
Шундайин саз бу маҳал: гул-да — гул, Инсон-да —
гул!

Гуллаган озод диёрим боғларин сайр айласам,
Олқоро, бўлдим-ку маст: Ерда — гул, осмонда — гул.

КЕЛ, ГУЛИМ

Кел, гулим, оху кўзингга термулиблар ўлтирай,
Кулмаган кўнглим гулини биргина, оҳ, кулдирай.

Кел, гулим, сой бўйларида ўлтирайлик ўй суриб,
Тизларингга тош бошим қўйганча бир кўз илдирай.

Очилиб ётсин фалакда етти рангли гул-чечак,
Севгимиз этсин тараннум ер-у осмон гулдирай!

Кел, гулим, оху-ю Олқор яйрасин Ишқ тоғида,
Ишқ жаҳонда борлигин жумла жаҳонга билдирай!

МУҲАББАТ БИРЛАН

Яшайлик, дўстлар, муравват бирлан,
Ишонч, эътиқод, садоқат бирлан.

Ранжитмайлик ҳеч биронта дилни,
Этайлик гулшан муҳаббат бирлан.

Қилайлик сайр-у саёҳат тоғда
Жон олғувчи ул сарвқад бирлан.

Сурайлик кўзга гўдаклар қадрин
Юраклар лим-лим малоҳат бирлан.

Ёз-ей шоҳ шеърлар, андалиб Олқор,
Шоҳона элга адолат бирлан!

ОЛЛОҲИМ ҚЎЛЛАР УНИ

Кимки яхши, кимки содда, Оллоҳим қўллар уни,
Эзгуликнинг йўлларига ҳар қачон йўллар уни.

Кимки яхши, бу жаҳонда қоқилар, лек лат емас,
Тўғри йўлга бошлагай Ой ҳатто тунлар уни.

Кимки яхши, юрса, юрган йўлларида гул унар,
Турфа гуллар бирла кутгай яшнаган йўллар уни.

Кимки яхши, кўзларида, юзларида нур бўлар,
Одамизод тожи дерлар ҳар қачон эллар уни.

Кимки яхши, куйлагай Олқор қўшиқлар айлабон,
Тилларидан бол томиб, дер дилрабо, дилбар уни!

ЯХШИ ОДАМ

Яхши бир Инсон тополсанг, қон ютиб бағрингга бос,
«Излаган топгай экан!» деб айт холосу айт холос.

Сўзларин бўзлаб эшиту изларин кўзингга сур,
Шунчалар бўлгайму деб Инсон ўз номига мос!

Жон деса, жонинг аяма, бўлса, бер минг жонни ҳам,
Неки бўлса эҳтиёжи, эт халосу эт халос.

Дейдилар: сақлар жаҳонни соғ-омон бир яхши ҳам,
Олқоро, топсанг ўшални, қон этиб бағрингга бос!

ГУЛ БЎЛИБ

Фақат жафоликмас, санамлар иши,
Аллалар кўнгилни ширин кулиши.

Раънолар лол қолар ҳуснларига,
Ифорлар сочганда дилдор кулгуси.

Даҳолар чиқмаган, деманг аёлдан,
Аёллар дунёни доно қилувчи.

Гул бўлиб жилмайди менга бир санам,
Ақалли шу билан малҳам бўлувчи.

Э ХУДО

Бир гўзал дил ахтариб, бўзлаб юрурман, э Худо,
Топмасам қўймам уни, излаб юрурман, э Худо!

Кўзларимга суртибон мени уни топган маҳал,
Изларин тўймай ўпиб, Сизлаб юрурман, э Худо!

Қайда ул, қишлоқдами, ё шаҳри азимдамикин,
Топмайин, дил доғини тузлаб юрурман, э Худо!

Учраган Одамни мен ўйлагайман гул дебон,
Сирти одам эрканин сўзлаб юрурман, э Худо!

Ўйласам фаришта деб, ул чиқар шайтон бўлиб,
Айни ёз чоғида ҳам музлаб юрурман, э Худо!

Воҳ, бири — мансаб қули, бошқаси — шуҳратпараст,
Бири — бахил, воҳ, қочиб, тезлаб юрурман, э Худо!

Мен ахир севган қулингман, додима етгил Ўзинг,
Тоғдаги Олқор каби бўзлаб юрурман, э Худо!

АЁЛ ОВОЗИ

Бунчалар тотли овозинг қаршисида титра, дил,
Сен-ку гулсан, тош эсанг-да, мисли гулдек титрагил.

Шунчаки яралмагандир бунчалар тотли овоз,
Аҳли таъбда «қасди бордир», энди Ўзинг асрагил.

Бул овоз кетганда янграб, ўт кетур дил мулкига,
Бул овоз қошида унсиз бўзламоқни бошлагил.

Ип эшолмас бул овознинг қошида булбул саси,
Олқоро, тинглаб аёлни, мисли барг зир титрагил!

МУҚИМИЙ

Гўзал шеърлар битиб юрган билан хор-зор Муқимий-
ман,
Деманг менга «қувонч недир?» дили озор Муқимий-
ман.

Гўзал Фурқат, гўзал Завқий бору йўқ давлатим маъюс,
Илмдан ўзга давлатдин ўшал безор Муқимийман.

«Кўзича душманим ер бирла яксон айладинг кетдинг»,
Дея дилбарга ёлборган дили бемор Муқимийман.

Кўқон, Фарғонадан чиқмай муқим бўлиб яшайвер-
дим,
Абад шунда яшашга ҳам мудом тайёр Муқимийман.

Закосиман элу юртим, агарчи қадри кам бўлдим,
Мени сийлаб, бошимга тож дегай Олқор, Муқимий-
ман.

ЛОЛАЖОН

Сен букун тоғ бошида порлаб турибсан, лолажон,
Барчани дийдорингга чорлаб турибсан, лолажон.

Тонгдаги шабнам билан тўлибон лим-лим бўлиб,
Кетмайин деб тўкилиб терлаб турибсан, лолажон.

Бунчалар қирмиз юзинг ақлу ҳушимни олмаса,
Олмасин деб бир ўпиб, сергак турибсан, лолажон.

Кўрқаманки, оҳларим куйдираб гул юзларинг,
Ич-ичингдан ошиғинг қарғаб турибсан, лолажон.

Бўлди, бас, ортиқ чидолмасман, суларман кўзима,
Севса гар, ўпсин-да деб титраб турибсан, лолажон.

ДИЛБАР

Сизда бордир гулбадан, сарви санобар менда йўқ,
Тилларидан бол томиб тургувчи лобар менда йўқ.

Истасам-да зулфи сунбул дилрабо — бир гулузор,
Қомати сарв, тишлари дур, зулфи анбар менда йўқ.

Не учун тонг отмагай ҳеч қоп-қоронғу тунларим,
Тунларим ёритгали Ой мисли Дилбар менда йўқ.

Олқорингиз ноалар этса, кулиб айб айламанг,
Не учунким, куйламиш ул: моҳи анвар менда йўқ.

ПАРВОНА БЎЛСИН

Кимки соф, бахт унга парвона бўлсин,
Тош олса, олгани дурдона бўлсин.

Учмасин бошидан асло Ҳумо қуш,
Софликда сув унга ҳайрона бўлсин.

Ким шундай улуғга олайтирса кўз,
Кўзидан ёшлари равона бўлсин.

У унсин, у ўссин дунёи дунда,
Ўғли — Нур, қизчаси Райҳона бўлсин.

Кулгулар лабидан болдек тўкилиб,
Бир умр ғам-алам бегона бўлсин.

Олқор — унга асир-у мубталолар,
Атир бўйларидан мастона бўлсин.

ЗЕБИНИСОҒА

Зебо, бунча ҳам зебо бўлибсиз?!
Зеболикда гул-раёно бўлибсиз.

Кўз узиб бўлмас кўзларингиздан,
Кўзлари жоду жоно бўлибсиз.

Баҳорлар яшар бўйларингизда,
Навбаҳорликда танҳо бўлибсиз.

Сизни тингламоқ қанчалар ҳузур,
Ҳам пари шунча доно бўлибсиз.

Олқор қалбида ғазаллар бўлиб,
Ғазаллар ичра маъно бўлибсиз.

Зебо, бунчалар зебо бўлибсиз?!
Зебо, бунчалар зебо бўлибсиз?!

КЎЗИ ШАҲЛОНИ

Аё сўзим, этарда мадҳ авайла кўзи шаҳлони,
Ки мақтовдан, таърифлардан яна минг бора авлони.

Эрур ҳар сочида минг ҳур, эрур ҳар сўзида минг гул,
Унинг бир боқиши пайдо этур минг битта дунёни.

Изин ўпганда, эй лабим, изин аста авайлаб ўп,
Изин гарди этур пайдо, эвоҳ, минг бир Сурайёни.

Юзин ўпмакни ҳаттоки хаёлингга кетурмаким,
Хаёлнинг ҳам этур доғли ўшал нурли мусаллони.

Аё Олқор, гўзалликка эурсан кул, қувон минг бор,
Бўлолмай кул неча зотлар, ечолмас бул муаммони.

ЎЗБЕКНИНГ

Навоийдек навоси бор Ўзбекнинг,
Эзуликдек тиллоси бор Ўзбекнинг.

Ростлик учун, мардлик учун туғилган, —
Гўзал ички дунёси бор Ўзбекнинг.

Ер юзига Фаробийлар беролган
Оламшумул зиёси бор Ўзбекнинг!

Ўзбек эмас тўғри йўлдан тайрилган,
Тўғрилиқдай Худоси бор Ўзбекнинг!

Баъзиларин кўролмаслик феъли бор,
Аммо минг бир доноси бор Ўзбекнинг!

Ўзбек деса, Олқор яйраб кетмасми,
Меҳр деган дарёси бор Ўзбекнинг!

МАЖНУНТОЛ

Қирққокил сочларингдан айланайин, мажнунтол,
Сочларингни силайман, бунча майин, мажнунтол!

Шамолларда рақс тушар қирққокилинг эшилиб,
Боққим келар тобора боққан сайин, мажнунтол.

Дарахтларнинг ичинда сендек пари камдан-кам,
Битмас шаънингга қанча шеър битмайин, мажнунтол.

Булбул кўниб сочингга, «чаҳ-чаҳ» сайрар бўлиб маст,
Ҳеч қуш сени севолмас булбулдайин, мажнунтол.

Шамолларда шовуллаб, нозланавер туну кун,
Олқор севиб қолибди сени тайин, Мажнунтол!

ГУЛ ЮЗ

Менинг ҳам бошима, дўстлар, ҳаёт солмишки
савдони,
Ҳаёт солмишки савдони: ол, эй, деб бир сурайёни.

Олай деб бир сурайёни, унутиб бору йўғимни,
Неча оҳ айламагимдан қорайди Севги осмони.

Қорайди Севги осмони, оқармоқ-чун танир янглиғ,
Шунинг-чун ёшли кўзимга сурарман нозли зухрони.

Сурарман нозли зухрони, дебон, Олқор, ғазаллар ёз,
Ажаб тақдир насиб этмиш сенга гул юзли зебони!

ЖОНОН БЎЛУРМУ БУНЧА ҲАМ!..

Қиз деган оромижон жонон бўлурму бунча ҳам,
Кўйида куйган кўнгил нолон бўлурму бунча ҳам!

Қанчалар ёлбормайин, қайрилиб бир боқмагай,
Биргина боқишлари армон бўлурми бунча ҳам.

Ой юзига бир боқиб, гул юзига бир боқиб,
Кипригимнинг ёшлари маржон бўлурми бунча ҳам.

Қомати қомат эмас, қомати — нозик ниҳол,
Қомати дил дардига дармон бўлурму бунча ҳам!

Кўзларин шаҳлолиги қайси бир шаҳлода бор,
Кўзларин кўргач кўзим, ҳайрон бўлурму бунча ҳам?

Кўйида ёнмоқ учун келдинг жаҳонга, Олқоро,
Кўйида куйганларинг дoston бўлурми бунча ҳам!..

КЕЛДИМ

Демагин васлингга қонгали келдим,
Ҳажрингда гуриллаб ёнгали келдим!

Қирилиб ётурмиз кўйингда неча,
Бу ишга мардона кўнгали келдим!

Ишқим уруғини тошларга экиб,
Тошларни қоқ ёриб унгали келдим.

Сенки гар бир гулоб ичайлик десанг,
Жигарим қонидан сунгали келдим.

Мени енголмассан зулм-ла синаб,
Мен Олқор барини енгали келдим!

ЯХШИЛАР

Яхшиларни, дўстларим, асрай билинг,
Қадрини-қимматини сақлай билинг.

Ортидан отмангки ғийбат тошини,
Ҳар қачон ўз номингиз оқлай билинг.

Яхшилар — Офтоб, туфурмак — фойдасиз,
Яхшиси — Нурга меҳр боғлай билинг.

Яхшилар — тоғ лоласидек чўққида,
Юксалинг, то кўргали илғай билинг.

Сизда ҳам бўлса диёнат озми-кўп,
Йиғласа мард, қўшилиб йиғлай билинг.

Қалбингиз тоғ сувларидек соф эса,
Яхшиларни «яхши» деб сўзлай билинг.

Илтижо бирла дегай Олқор Дамин:
Яхшиларни, дўстларим, асрай билинг!

КЎЗЛАРИНГ

Кўзларим ҳайрон қилиб, ҳеч топмагайми кўзларинг,
Кўзларим гирён қилиб, ҳеч толмагайми, кўзларинг.

Бўлмаса нечун кўзимга кўриниб кетди кўзинг,
Кўзларимнинг дардин энди олмагайми кўзларинг?!

Кўзларинг тунга чайилмиш тун қилиш-чун кунларим,
Кўзларимга термулиблар қолмагайми кўзларинг?!

Кўзларинг кўйида Олқор кўзларидир жиққа ёш,
Биргина раҳмат назарин солмагайми кўзларинг?!

ДЎСТ КЕРАК

Дўстларим, токи ҳаёт бўлмоғи-чун осмон керак,
Осмон бағрида ҳам бир хуршиди хандон керак.

Онадек то бошида тутмоқ учун фарзандларин,
Ер каби она Замин — жондан азиз ошён керак.

То ҳаёт бўлмоғи-чун камлик қилур бу манбалар,
Сув керак — болдан лазиз ҳам соф ҳаво чандон керак.

Бу гўзал гулгун ҳаёт бағрида гуллар тергали
Отадек ҳам онадек меҳри туганмас кон керак.

Улғайиб, чалкаш ҳаёт тўсиқларини енггали
Меҳрибон қариндошу дўстлар керак — меҳмон керак.

Бу ҳаёт гулбоғларин сайру томоша этгали,
Бир пари пайкар — кўзи жон олғучи жонон керак.

Сен агар бир дилрабо Инсон бўлиб ўтмоқ эсанг,
Дўстгинам, фазлу фазилатлар гули — Виждон керак.

Кўп насиҳат айлама, Олқор, донишманд халқингга,
Қатрасан, ўйла, жаҳонга қатрами, уммон керак?!

МАҲФУЗА

Деманг, гуллар гўзал ундан, гўзал Маҳфуза, Маҳфуза,
Тилимда янграган дилбар ғазал Маҳфуза, Маҳфуза.

Деманг ҳусни гўзал бунча қолишмас қалби ҳам ундан,
Тили — шаккар, сўзи — новвот асал Маҳфуза,
Маҳфуза.

Севар Инсонни чин дилдан, уни асраб-авайлайди.
Яшар Инсонни деблар ҳар маҳал Маҳфуза, Маҳфуза.

Қади — шамшод, кўзи — хуммор дебон Олқор
Ғазаллар ёз,
Муҳаббат боғига келмиш ҳамал — Маҳфуза, Маҳфуза!

РАЪНО ЭКАН

Кўрганим ушбу санамнинг кўзлари шаҳло экан,
Юзлари тонгда очилган гул каби зебо экан.

Эғнида атлас либоси товланиб кўзни олур,
Барча гулларнинг маликаси ўшал раъно экан.

Бул кеча тонгни ёритган кун эмас, шул ҳур дебон,
Оҳ чекиб ёнига борсам, севганим танҳо экан.

Ер ўпиб турган кокилин кўзларимга суртибон,
Ўйладим: Олқор, яна ким толеи дунё экан?

КЕЛМОҚДАДИР

Дилрабо тонглаб отиб келмоқдадир,
Илтифот айлабму ёр кулмоқдадир?

Лолозор янглиғ шафақ бўлмиш қизил,
Дилдора тутмиш қадаҳ тўлмоқдадир.

Очил, эй кўнглим гули, мисли чечак,
Раъно гулинг ишвалар қилмоқдадир.

Авжига чиққил, дилим хуш нағмаси,
Мен сари бир шўх пари келмоқдадир.

ЯЛИНТИРМА

Одам бўлсанг, сен одамни ялентирма,
Дили вайрон, кўзи намни ялентирма.

Ялинмоққа яралганмас бирон жонзот,
Боши эгик бу оламни ялентирма.

Шафоат эт танишу нотанишларга,
Ҳузурингда боши хамни ялентирма.

Ялинганда одам кўнгли хазон бўлгай,
Ки қаршингда кўкаламни ялентирма.

Иши тушган кишини сен ғариб айлаб,
Чироқ бўлсанг, маъюс шамни ялентирма.

Бу Олқорни нечалар хўп ялентирган,
Дилим гавҳари — гуссамни ялентирма.

БИЛМАДИМ

Мен бу қизнинг лаблари шарбат эканму билмадим,
Кўзлари оҳуми ё офат эканму билмадим.

Билганим: ҳури пари, ҳури паридан ҳам зиёд,
Қайга у қўйса қадам, жаннат эканму билмадим.

Билмадим нозик ниҳолму бўйлари ё қадди бўй,
Бўйлари бўй ўрнига роҳат эканму билмадим.

Нозланиб юрганлари, воҳ, олмайин қўймайди жон,
Бир боқиш ҳам, шунчалар қиммат эканму билмадим!

Билмадим, не қилсам энди бу парининг ишқини,
Олқоро, тақдиримиз ҳижрат эканму билмадим.

ОНАНИ ЭЪЗОЗЛАНГ!

Расул Ҳамзатовга ўхшатма

Онадек азиз Инсон қадрига етинг, дўстлар,
«Она» деган сўздан ҳам айланиб кетинг, дўстлар.

Оналар-ку Эзгулик, Меҳрибонлик тимсоли,
Табаррук изларини тавофлар этинг, дўстлар.

Оҳ, уларсиз шодликдан дунёда асар қолмас,
Онажонлар йўлига тинмай гул экинг, дўстлар.

Тун бўйи алла айтиб, берган оқ сути ҳаққи,
«Онажонлар» сўзини бир умр ўпинг, дўстлар.

Оҳ, дунёда Онани шарафлашдай бахт борми,
Сиз уларнинг қадрига эртароқ етинг, дўстлар.

Олқор ёзган бул қўшиқ, Онажонлар васфидир,
Илтимос, келинг, Сиз ҳам қўшилиб айтинг, дўстлар.

ЧАМАН БЎЛДИ

Яна яшилланиб олам, ҳаёт отлиғ чаман бўлди,
Ниҳоллар сарвиқад бир ҳур, келинчакдек санам бўлди.

Майин еллар эсиб ҳур-ҳур, гўзал боғларни сайр
айлаб,
Адирлар узра кўм-кўк ўт, гиёҳлар гул гилам бўлди.

Гоҳи ёмғир ёғиб сим-сим, гоҳи нур ёғилиб кўкдан,
Гўзал юртим кўролмастарга бу чексиз алам бўлди!

Аё Олқор, бу ҳур тупроқ, бу гул тупроқни куйла, ўп,
Кезиб тоғлару боғларда, севинчинг бир олам бўлди!

ГУЛИСТОН АЙЛАГАН БЎЛСА

Нетаркан бизни ҳам бир гул фаровон айлаган бўлса,
Қоронғу кулбамиз сутдек чароғон айлаган бўлса.

Кулишиб биз билан шўх-шўх, олиб дилдаги дардимиз,
Ҳаётимиз чўлин, эвоҳ, ки бўстон айлаган бўлса.

Бериб қўлин қўлимизга, ўтирса ёнма-ён Ойдек,
Силаб сочин ўтирмоқдан беармон айлаган бўлса.

Гоҳо зулфин тараб тонгда муаттар этса хонамиз,
Неча йиллик харобамиз ки ризвон айлаган бўлса!

Аё Олқор, ўшал гулюз уйингга бир келиб бўпти,
Яратган шўр пешонангни биёбон айлаган бўлса.

ҲАР КЕЧА СОЧИҢГ СИЛАБ

Шеърларим сендек санам мадҳини дoston айласин,
Шириним деблар сени, кўнглимни бўстон айласин.

Андалиб янглиғ сени қуйласам, тонглаp отар,
Ассалом, деблар сенга, йўлинг гулистон айласин.

Ҳар кеча ёдинг билан кўксимни оҳлар ёндирар,
Ҳар кеча сочинг силаб, ашкимни уммон айласин!

Лабларим, мунисгинам, кўзларингга термулиб,
Лабларим титрабгина арзимни баён айласин.

Олқорнинг орзусида, кел, яшайвер нозланиб,
Оҳларим ёдинг била оламини сайрон айласин!

ДИЛБАРИМ

Мен уни Дилбар демайму гулданам дилбар эса,
Сочлари — сунбуллари райҳонданам анбар эса.

Мен уни Дилбар демайму шунчалар нозикниҳол,
Лайлию Узро, Шириндан неча бор лобар эса.

Қулмайин турган билан кўзлари тургай кулиб,
Мен уни Дилбар демайму бир парипайкар эса.

Лабларин кўрганда ғунча, қон бўлиб тургай кулиб,
Юзларин кўрганда кулгай юзи нам гуллар эса.

Мен уни Дилбар демайму кўп қарар кўнглимга у,
Мен билан йиғлайди ул ҳам дилгинам йиғлар эса.

ПАРВОНА БЎЛГАЙ

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Бошида бахт қуши парвона бўлгай.

Кимга, воҳ, нобоп ёр ҳамхона бўлгай,
Бир умр кўзёши равона бўлгай.

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Тош олса, тош эмас, дурдона бўлгай.

Кимга, воҳ, нобоп ёр ҳамхона бўлгай,
Дунё ишларига ҳайрона бўлгай.

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Бир эски кулба ҳам кошона бўлгай.

Кимга, воҳ, нобоп ёр ҳамхона бўлгай,
Гулламас-яшнамас, хазона бўлгай.

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Ер юзи гуллаган Фарғона бўлгай.

Кимга, воҳ, нобоп ёр ҳамхона бўлгай,
Шундайин гул дунё ҳамхона бўлгай.

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Бир умр толедан мастона бўлгай.

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Ҳар бир сўз қанд, асал, тарона бўлгай!

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Остони жаннатга остона бўлгай.

Кимга бир асл ёр ҳамхона бўлгай,
Олқордек шодлиги осмона бўлгай!

СЕН БИЛАН

Бол эрур, шарбат эрур сен билан умрим менинг,
Мисли бир жаннат эрур сен билан умрим менинг!

Тўймагайман шул қаро кўзларингга минг қараб,
Ким дегай ҳижрат эрур сен билан умрим менинг?!

Гоҳ кўлим сочингда-ю, лабларингда — лабларим,
Жисмимиз яйрат, эрур сен билан умрим менинг!

Қўлларим тутса белинг, нозланурсан гул бўлиб,
Энг олий санъат эрур сен билан умрим менинг!

Шўхлигим авжга миниб, лабларингдан тишласам,
Роҳату роҳат эрур сен билан умрим менинг!

Сен билан Олқор Даминнинг яйраши — болдан
ширин,
Аҳдга садоқат эрур — сен билан умрим менинг!

ДАШТУ ДАЛАЛАРДА

Хур-хур шабада тинмайин дашту далаларда,
Оламни қилар гулдайин дашту далаларда.

Кетган эсангиз шаҳри азимларда димиқиб,
Яйрар дилингиз бундайин дашту далаларда!

Вақтингиз агар бўлса яна бирми-икки кун
Қолинг сира ноз қилмайин дашту далаларда!

Бунда ҳаволар чиннидайин тоза, мусаффо,
Яйрар эли ғам билмайин дашту далаларда!

Олқор, бу яшил, тотли табиатни ўпиб ол,
Тош-да гул ёзар шундайин дашту далаларда!

ЖАЙРОН

Мувашишах

Жоним, шунча гўзалмисан, жайрон,
Тоғлар битган ғазалмисан, жайрон!

Ана, тоғда турадурсан ҳайрон,
Севгани ё шамолмисан, жайрон!

Юзта жоним бўлса, сенга қурбон,
Ё бир ширин хаёлмисан, жайрон!

Раҳм билмас овчи юрар ҳар ён,
Шундан кўзи малолмисан, жайрон!

Оҳ, ким айтар сен тоғдаги ҳайвон,
Қўлим етмас гўзалимсан, жайрон!

Нақ тоғларнинг кўз ёшисан, маржон,
Уволимсан, уволимсан, жайрон!

Иккимиз ҳам икки бағри бийрон,
Мен қулингман, қиролимсан, жайрон!

Мен бунда зор Олқорингман гирён,
Сен унда хор маролимсан, жайрон!

ТОПИЛМАС

Топилур мол-давлат, Кўнгил топилмас,
Топилур ёр, сочи сунбул топилмас.

Хаётда не осон, Кўнгил қолдирмоқ,
Қолган кўнгил, берсанг минг гул, топилмас.

Овчимас овлаган шер ила йўлбарс,
Кўнгил овчисидек чин Дил топилмас.

Полвон бўлсанг, тош-мас, кўтар бир Дилни,
Кўнгил кўтаргичдек оқил топилмас!

Кўтариб қўй, Олқор, чўккан Кўнгилни,
Ундай Дилни изла минг йил, топилмас!

ЧИЛЛИКЧИЛИКЛАР

Қишлоқдошларимга

Бу дунёни гулдай безар чилликчиликлар,
Кимлигингиз шундай сезар чилликчиликлар.

Улар кулса, қуёш шамдек бўлиб қолгайдир,
Қуёш бўлиб дунё кезар чилликчиликлар!

Уларда йўқ, кўролмаслик деган иллатлар,
Бахиллардан қилар ҳазар чилликчиликлар.

Улар ўйлар: ҳамма бирдек — яхшидан-яхши,
Жонидан дастурхон тузар чилликчиликлар.

Бир шоирми, бир олимми чиқса қишлоқдан,
Севинч ёшларида сузар чилликчиликлар!

Минг Олқарман, жондан азиз қишлоқдошларим,
Мардликда барчадан ўзар чилликчиликлар!

ФАСЛИ НАВБАҲОР КЕЛДИ

Фасли навбаҳор келмиш еру кўкни боғ айлаб,
Субҳи еллар елмиш Эл дилини чоғ айлаб!

Осмон уриб қаҳ-қаҳ, кўкдан дур ёғиб гаҳ-гаҳ,
Офтоб кулиб турмиш лолани қучоғ айлаб.

Қай томон юрманг — гулу, қай томон юрманг — инжу,
Қумрини кўзга сурмиш навбаҳор қучоғ айлаб.

Қолмади деманг қорлар, тоғда бор ҳамон доғлар,
Эрка ел кезиб юрмиш майсани тароғ айлаб.

Ҳамманинг ёри йўлда, ҳамманинг тори — қўлда,
Биргина Олқор ёри келмас ноз-фироғ айлаб.

КЎЗИ МАСТОНА-МАСТОНА

Юзинг офтобига боқсам, кўзим — ҳайрона-ҳайрона,
Агар ундан кўзим олсам, дилим — вайрона-вайрона.

Кириб, боғни кўриб юрган боладек қувма ҳуснингдан,
Дилим дардига малҳам, эй тиши дурдона-дурдона!

Ҳусн томган яноғингдан, ўзинг айт, қандайин кечгум,
Юзинг офтобида куйсам, бўлиб парвона-парвона.

Аё гулрух, тили шаккар, бу Олқор додига етгил,
Кўзим йиғлатмагил, раҳм эт, кўзи мастона-мастона.

НОЗИНГ ЯХШИ

Бир-бир не дейин, бошдан-оёғинг яхши.

Алишер Навоий.

Ўзинг яхши, ўзингдан ҳам нозинг яхши,
Сўзинг яхши, сўзингдан ҳам нозинг яхши.

Кўзларингда нозга тўла учқунлар бор,
Кўзинг яхши, кўзингдан ҳам нозинг яхши.

Изларингни излаб юрар нозик еллар,
Изинг яхши, изингдан ҳам нозинг яхши.

Тоққа чиқсанг, тушолмайсан тизинг титраб,
Тизинг яхши, тизингдан ҳам нозинг яхши.

Оқ лолани лол айлаган юзларинг-ку,
Юзинг яхши, юзингдан ҳам нозинг яхши.

Олқор сени танҳо деса латофатда,
Ўзинг яхши, ўзингдан ҳам нозинг яхши!

АЙБ АЙЛАМА

Севдириб қўйган ўзинг-ку, севганим айб айлама,
Жонима ширин жонинг — жон деганим айб айлама.

Билмайин бир боққаним ёндириб қўйса, нетай,
Севгида, воҳ, бир умр панд еганим айб айлама.

Кўзларинг оху десам, кўзларинг жаллод экан,
Кўнгли вайрон бир умр мард эканим айб айлама.

Қўлларинг тутмоқ, қўлимдан келмагайдир бир умр,
Соғиниблар жонингга ҳам текканим айб айлама.

Олқоринг сендек санамнинг арзимас бир толига,
Борлигингга телбадек шод эканим айб айлама.

ЭЙ ГУЛ

Келибон кулиб, дилимни чароғон этсанг-чи, эй гул,
Висолинг бирла ҳаётим фаровон этсанг-чи, эй гул!

Не бўлгай нурдек эшилиб, ёнимда юрсанг этиб ноз,
Ҳаётим боғин, сочиб нур, гулга кон этсанг-чи, эй гул!

Қанийди гулдек қўлингдан ҳар куни гулоб симирсам,
Севгимиз сувдек тиниқми, имтиҳон этсанг-чи, эй гул!

Тобакай келмай, ўзингни четга олибон юрарсан,
Биз томон охир этиб ноз хиромон этсанг-чи, эй гул!

Бу Олқор чекиб фиғонлар, булбулдек Элга танилди,
Келибон кулиб, қўлингни қутлабон кетсанг-чи, эй гул!

НАЙСОН ҲАЗАЛИ

Абдували Қутбиддинга

Сабо минг ёлбориб бизга олиб келмишки найсонни,
Гўзаллар зулфидек бўйлар тутибди Еру осмонни!

Сузиб осмонда парқулар, сочаркан ҳар томон дурлар,
Ўшал дурлар бўлиб шабнам, тутиб кетмишдир ҳар ённи!

Ҳама шоду ҳама хурсанд қилиб бир-бирини табрик,
Ҳама мамнун гўё олган каби тахти Сулаймонни!

Хусусан жажжи-жажжилар бирам қувноқ териб
гуллар,
Уялтгай сочи сунбуллар муаттарликда райҳонни.

Аё, назм айлаю Олқор, уялтир сен-да булбулни,
Яна минг йилда ҳам чунки битолмас ушбу дostonни!

ФАҚАТ БИР ГУЛ ЙЎҚ

Боғда ҳама гул бор, фақат бир гул йўқ,
Шундан дил нолакор, фақат бир гул йўқ.

Лолагул, чиннигул, атиргуллар бор,
Дил куяр интизор, фақат бир гул йўқ.

Навбаҳор, жон баҳор, ҳазилингни қўй,
Нечун ҳама гул бор, фақат бир гул йўқ?!

Олқор, қон йиғлагил гулсизлигингдан,
Кулф урар гулбаҳор, фақат бир гул йўқ.

ДЎСТЛАР

Кўнгил — Худонинг уйига тош отмангиз, дўстлар,
Жоҳиллик қаро ботқоғига ботмангиз, дўстлар.

Кўнгилда яшар бор-йўғимиз — тоза умидлар,
Дўст кўнглини асрангки, уни сотмангиз, дўстлар.

Дилдек инжа гул, боғу баҳор борму жаҳонда,
Бул лола уза то ағанаб ётмангиз, дўстлар.

Кўнглимда маним орзуларим қат-қат ётар-о,
Олқор дилини тинмайин оғритмангиз, дўстлар.

АЛВОН ЛОЛАЛАР

Шамолда чайқалиб алвон лолалар,
Гўё рақс тушмоқда жонон лолалар.

Атрофни тўлдирмиш кулгуларига
Жимжитгина отиб хандон лолалар.

Кўкдан ёгиларкан дурри маржонлар,
Қийқиришар жимжит: «Маржон!» лолалар.

Қирмизи тонларни қирмиз қадаҳ-ла,
Кутиб олишар шодон ҳар он лолалар.

Какликлар сасидан ҳушдан айрилиб,
Япроқларин айлар қурбон лолалар.

Олқор гўзаликнинг тинглар қўшиғин
Куйлаганда сўзсиз хушхон лолалар!

СЕНСИЗ

Сенсиз боғларда баҳор не қилсин,
Гулзорда гул йўқ, гулзор не қилсин?!

Сенсиз дилимнинг маъволари бўш,
Сенсиз маъвода ифор не қилсин?!

Сенсиз қоронғу чароғон кунлар,
Куёш йўқ экан, наҳор не қилсин?!

Сенсиз нурайди кўнглим биноси,
Айт, уни минг бир меъмор не қилсин?!

Сенсиз дунёнинг рангида ранг йўқ,
Сенсиз дунёни Олқор не қилсин?!

СУБҲИ САБОЛАР

Ёрнинг нафаси бор сизда, субҳи саболар,
Баҳор сизда, баҳор сизда, субҳи саболар.

Майин-майин эсмоқдасиз ёр зулфин тараб,
Чаман сизда, гулзор сизда, субҳи саболар.

Қанча ҳидлаш билан сизга тўйиб бўлмайди,
Юрибдими дилдор сизда, субҳи саболар!

Сизни Навоий куйлаган этиб илтижо,
Бедор бизлар, бедор сиз-да, субҳи саболар.

Ёр зулфидек бунча сулув бўлмасангизлар,
Йўқдир озор, озор сизда, субҳи саболар.

Тонгдан туриб сизни тавоф қилгим келади,
Йўқдир губор, губор сизда, субҳи саболар.

Кезаверинг тоғ оралаб, боғлар оралаб,
Олқорнинг оҳи бор сизда, субҳи саболар.

ЧАЙЛА

Демасман на қасру қошона чайла,
Ва лекин жаннатдан нишона чайла!

Токзору қамишзор бўлгани билан
Кўзларни яшнатур афсона чайла.

Воҳ-воҳ, ҳур-ҳур эсанг шаббодалар-чи,
Келгани айловчи мастона чайла.

Кўримсиз бўлиши мумкин жуда ҳам,
Сал юпун шоирдек фарзона чайла.

Келсангиз, китобу қувончу шеър бор,
Бағрин кенг очгайдир дўстона чайла.

УЧ ДУРДОНА

Уч дурдона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий,
Уч парвона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий.

Воҳ-воҳ, уларнинг таъби кашф айлаган ғазаллар,
Уч афсона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий.

Ҳар бири бир олам-ку, қандай сиққан оламга,
Уч сўзона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий.

Кун кўрмади баробар, кун кўрмади учи ҳам,
Уч хазона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий.

Наҳотки, бир Кўқондан чиқса шунча буюклар,
Уч фарзона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий.

Руҳлари шод бўлсинлар бу уч улугнинг, Олқор,
Уч дурдона эмасму Фурқат, Завқий, Муқимий?

НИГОРИМ, КЕЛ

Баҳор насимидек ўйнаб, қаро зулфли нигорим, кел,
Вафо гулшанига ҳадя этиб гуллар, баҳорим, кел!

Фироқда бўзлагай кўнглим тополмай дардига чора,
Бу кеч ҳам кўзларим юммай ёришди тонг-наҳорим,
кел!

Териб анвойи хушбўй гул илиқ оғушинга босиб,
Либосинг ел билан ўйнаб, нафаси хуш — уфорим,
кел!

Йўлингда тўрт бўлиб кўзим кутарман сен Куёшимни,
Жамолинг шаъмидан қалбим ёришсин, шамс
қаморим, кел!

ОТАЖОНИМ-ОНАЖОНИМГА

Бир парча эт эдим, Инсон этдингиз,
Сўзларимни хушбўй райҳон этдингиз.

Қанчалар улуғсиз десам, шунча оз,
Совғамни шул ёруғ жаҳон этдингиз.

Қанчалар ранжитдим ҳуда-беҳуда,
Нечалар мени деб афғон этдингиз.

Оллоҳимдан Сизга тиларман раҳмат,
Босган изларимни бўстон этдингиз.

Ёдингиз унутмас Олқор ўғлингиз,
Меҳрингиз дилимда уммон этдингиз.

ҚОМАТИ

Йиғламасдим йиғлатиб қўймас эса ёр қомати,
Гуяшан ичра кўриниб ул нозли дилдор қомати.

Истагайму еру қўкка ўт қўйишни, билмадим,
Тонг-саҳарлар жилва айлаб кўзи хуммор қомати.

Боз кўринди ногаҳон қинидан чиққан бир қилич,
Гунча лабу оғзи игна кўзидек тор қомати.

Олқоро, ол ўзни қўлга, йиғлама ёш боладек,
Хўл-қуруқни ёқса ҳам ул қадди гулзор қомати.

КЕЛДИМ

Ошиқнинг давлати — ялиниб юрмоқ.

Алишер Навоий.

Мен сенга ялиниб юрмоққа келдим,
Қаршингда сарғайиб турмоққа келдим.

Келмадим сен билан термоққа гуллар,
Ҳажрингда, эвоҳ, оҳ урмоққа келдим.

Йиғладим ушлай, деб бир бор қўлингни,
Йўқ дединг, тушларда кўрмоққа келдим.

Худога ёлвордим «Ўзинг қўлла!» деб,
Тингламади ажаб қийноққа келдим.

Олқорман ёлвориб, жонинга теккан,
Не қилай, мен ахир суймоққа келдим!

ЎХШАЙСАН

Тонгдаги бир ҳовуч нурга ўхшайсан,
Қараб турсам, пари, ҳурга ўхшайсан.

Мен сени ҳур десам, жаннат қаёқда,
Юриб бораётган гулга ўхшайсан.

Мен сенсиз юрибман — гулсиз юрибман,
Айтсанг-чи: «Қақраган чўлга ўхшайсан».

Мен сени ҳур дедим, гул дедим, асли
Улуғ Бобур ёзган шеърга ўхшайсан!

ГҶЗАЛ

Жамолинг Ой билан кундир,
Дилимни нур билан тўлдир.

Дилим кулмоқни истайди,
Мурувват қил, ўзинг кулдир.

Жамолингга етолмасдан,
Соғинчдан кипригим ҳўлдир.

Сени эслаб, қарар бўлсам,
Тиконлар кўзима гулдир!

Юзингдан узмасам ҳеч кўз,
Менинг чин муддаом шулдир.

Бу Олқор Ойга шайдоким,
Қучоғин Ой билан тўлдир!

КАМОН ЭРКАН

Боқиб қошига, мен қайдин билибман ул камон эркан,
Отаркан кипригий ўқлар, бариси мен томон эркан.

Бирин қўйиб, бирин отсанг, ўтар бари тешиб кўксим,
Агар қалқон тутиб турмас экансан, бул ёмон эркан.

Улар ноз бирла келгандин билинмас-ку сира оғриқ,
Бироқ сирринг этувчи фош шеърий оху фиғон эркан.

Аё Олқор, камонқошнинг отар ўқларини қучгил,
Ўзин асло қучолмассан, ки ўқи ҳам жонон эркан!

ТОПМАДИМ

Бобурга ўхшатма

Қон ютиб излаб, ўзимдек шўхи бир жон топмадим,
Қон ютиб шўхлик қилурга шўхи жонон топмадим.

Кимгаки шўхлик қилиб, кўнглимни очсам, яйрамас,
Бўлдим шўхликка ҳайрон, бошқа ҳайрон топмадим.

Эй менинг шўх-шўх юрагим, шўхлигингни ташлама,
Ўксибон шўхлик қилурга унча имкон топмадим.

Излаган топгай дегайлар, топилур бир шўхи дил,
Олқоро, шунда дегайсан: Бундайин қон топмадим!

АВАЙЛА

Бўлсанг-да Худо Ердаги Инсонни авайла,
Яхшига қийин, толеи осмонни авайла.

Кўрдинг-ку замон Абдулла, Чўлпонни не этди,
Энди келажак Машрабу Усмонни авайла.

Истарки ғаним хор айласа тупроғимизни,
Тупроқни авайла, гулу райҳонни авайла.

Туркистон бўлак, минг бир бўлак бўлмас сира, деб,
Кўзларга суриб шул Она-Туронни авайла.

Тўрт кунлик умр йўлида, воҳ, кетма тубанга,
Олқор, бу жаҳон устунни — Виждонни авайла!

БҮЛӨЛМАЙДИ

Кишида эътиқод бўлмас экан, Инсон бўлолмайдн,
Муаттар бўлмаган ҳар ўт гўё райҳон бўлолмайдн.

Кийиб олган билан эгнига ҳар хил зар либосларни,
Ибодин то либос киймай аёл жонон бўлолмайдн.

Агар ҳар ким диди ҳаминқадар ўсган эса, афсус,
Кўриб бир яхши Инсонни, суюб, ҳайрон бўлолмайдн.

Бировлар бор — бўлиб дўнгсак, ўзини осмон чоғлар,
«Оёгин чўзмасин қанча», ки тоғ осмон бўлолмайдн.

Аё Олқор, агар шеъринг — гўзал диллар дилу жони,
Вале бахил, тубанлар тилида достон бўлолмайдн.

ЎЙЛАМА

Асли пуч, фирром эса, эл бўлар деб ўйлама,
Гар тиконни «Сиз»ла минг, гул бўлар деб ўйлама.

Асли ит бўлса агар, бўлмагай от ё одам,
Тумшуғин чўзганни сал фил бўлар деб ўйлама.

Асли пок бўлса агар, айнимас эрка ўғил,
Кўнгли шоҳ Одамни сен қул бўлар деб ўйлама!

Олқоро, олма тагига тўкиларми ҳеч беҳи,
Кимки нокас, кун келиб, маъқул бўлар деб ўйлама.

КЎРОЛМАСЛАР

Ким айтади топилмайди кўролмаслар,
Мардга ўқдек отилгайдир кўролмаслар.

Улар – «дўстинг», улар – қўшнинг, оғайнилар,
Жуда арзон сотилгайдир кўролмаслар.

Косасидан чиққай кўзи кўрса боғинг,
Сал суринсанг, очилгайдир кўролмаслар.

Наҳот, туққан уларни ҳам Инсон зоти,
Яхши ишинг яширгайдир кўролмаслар.

Йўқ, одаммас, иблис туққан ундайларни,
Олқорни ерга ургайдир кўролмаслар. .

КАМСИТАР

Яхшиларни ҳар қачон нодон кишилар камситар,
Кўнгли гулларни дили хуфтон кишилар камситар.

Бундан ортиқ иш уларнинг кўлидан келмас, ахир,
Яшнаётганни мудом хазон кишилар камситар.

Ҳам Навоий, ҳам Бобурни кўзга суртдим улар,
Камсуқумларни тили бийрон кишилар камситар.

Яхшиларни ер билан яксон қилиб келган замон,
Хаста дилларни, ажаб, чаққон кишилар камситар.

Камситилсанг, ранжима, Олқор, фахрлан ҳар қачон,
Дардлиларни дард уза чипқон кишилар камситар.

БАҲОР ҒАЗАЛИ

Яна Оқтов, эриб қорлар, ажойиб лолазор бўлди,
Феруза кўк ёғиб нурлар, баҳор бўлди, баҳор бўлди!

Яна кўкка қараб тўймас камалак ҳуснига кўзлар,
Ювиб шабнам, наҳорлар ҳам наҳормисан-наҳор бўлди!

«Крув-қрув» қилиб учган қанотли дўстларимиз ҳам
Мусаффо кўк, мусаффо Ер билан кўп бахтиёр бўлди!

Ёғиб ётганда кўк дурлар гўзал даштларни сайр этмай,
Баҳоналар топиб қийнар нигор бўлди, нигор бўлди.

Аё Олқор, аё тоғлар, аё қирларга ошуфта,
Ивиб ёмғирда ён, ҳайқир: — Суринг даврон, баҳор
бўлди!

БИЛЛУР ҚАДАҲ

Чайқалиб тоғ бағрида шабнам ила лим-лим қадаҳ,
Чайқалиб кетмоқда-ку қаршингда бу кўнглим, қадаҳ.

Навбаҳор дастурхони юксакка ёзилмиш гўё,
Сипқарай то қатрасин, завқим билан тўлгин, қадаҳ.

Тонг қизи сузмоқдаму ушбу қадаҳни, ёпирай,
Сенгами, тонг ҳуснига, айт, маҳлиё бўлдим, қадаҳ?!

Шодлигим — Ер бирла кўк қўйнида мисли бол гўдак,
Шул гўдак ҳам сен каби то ал-абад кулсин, қадаҳ!

Тоғларим ўйчангина сақлаб сени гултож мисол,
Олқоринг қаршингда мангу чайқалиб турсин, қадаҳ!

ИСТАР ДИЛ

Муҳаббат боғида Сиздек гули раънони истар дил,
Ақиқдек лаблари шаккар қади зебони истар дил.

Санамлар ичра бир Сиздек санам йўқдир моҳи анвар,
Тилидан боп томар Сиздек қамар сиймони истар дил.

Узиб кўнгил кетолмасман ўшал Сиздек паризоддан,
Раҳм-шафқатда Сиз янглиғ ўшал танҳони истар дил.

Ажойибсиз – асал бўлган билан ўзни тутиб камтар,
Хумор этгувчи Сиздек гул – шўҳи барнони истар дил.

Олиб қўлга созин Олқор туну кун васфингиз куйлар,
Нози — нозлар нози Сиздек ажиб лайлони истар дил.

КАМ БЎЛМАДИМ

Сўз суюб, шеър йўлида қонлар ютиб, кам бўлмадим,
Гоҳида ортда қолиб, гоҳи ўтиб, кам бўлмадим.

Ёзганимни ёд олиб, куйлагай жондек Элим,
Дилда Меҳрим Сўз ила Элга тутиб, кам бўлмадим.

Ёзганинг кўпга маъкул бўлса, бунингдек бахт қани,
Сўз ила завқ аҳлини хурсанд этиб, кам бўлмадим.

Сўз ила Эл даврига дармон бўлиш ҳам завқли-да,
Сўзсеварлар базмида ўйнаб кетиб, кам бўлмадим.

Олқоро, Сўздек ширин топмадим қанду асал,
Сўз ила Қалбим хазинасин тутиб, кам бўлмадим!

СЕВСАНГИЗ

Бу ҳаёт бўстон бўлиб кетгай, азизлар, севсангиз,
Тинмайин илҳом париси Сизни излар севсангиз.

Севмаган дил — мисли тош, сезмагай ҳеч нарсани,
Ҳар боқишда жон олар мастона кўзлар, севсангиз.

Севсангиз, тоғлар гўзал, боғлар гўзал, сойлар гўзал,
Кўзингиз гулга тушиб қолганда бўзлар, севсангиз.

Бу ҳаёт жаннат бўлиб, эркалайди кўнглингиз,
Тоғу тош тилга кириб, гўёки сўзлар, севсангиз.

Севмаган одам — ҳаётда ёлғизу бир қора тош,
То ошиқ, Олқор каби шўхсиз, азизлар, севсангиз!

ОХИР

Мудом чўккан бу кўнглимни муҳаббат, сийлади охир,
Мурувватга ишондим кўп, мурувват сийлади охир.

Садоқат аслида йўқдай ва лекин бор экан, дўстлар,
Мудом чўккан бу кўнглимни садоқат сийлади охир.

Диёнатли элим бор, деб юрардим, ҳақ-рост чиқди,
Мудом чўккан бу кўнглимни диёнат сийлади охир.

Ошиқ кўнгил, ҳаётингда, риёзатни ёниб куйла:
Мудом чўккан бу кўнглимни риёзат сийлади охир.

Ҳақиқат бор, десам, Олқор, ҳақиқат девдилар кўкда,
Мудом чўккан бу кўнглимни ҳақиқат сийлади охир!

МУХАММАСЛАР

АБУЛҲАСАН РУДАКИЙ ҲАЗАЛИГА МУҲАММАС

Йўқдир жаҳонда сендек дилоро,
Хоҳи Яман кез, хоҳи Бухоро,
Киприкларингдин кўксимда яро,
Ҳуснингдан олам олмишдир оро,
Сунбулда йўқдир бул мушки соро.

Дудоқларинг бол, шундай асалким,
Асал-да унга ҳавасда балким,
Валек дунё бири кам эканким:
Сандон дилинга юз минг қасамким,
Тошу темир бас келолмас асло.

Воҳ, ўз ёғимга қоврила қолдим,
Айролиқ созин қон йиғлаб чолдим,
Ёлбориб сенга, охири толдим
Оллони минг бор ўртага солдим,
Аммо не фойда, ёт сенга Олло.

Ҳажринг захридир, тотиб бўлурми,
Парисан, қўлинг тутиб бўлурми,
Лек баҳрингдан ҳам ўтиб бўлурми,
Сендан мурувват кутиб бўлурми,
Тош дилда бўлмас меҳр мутлақо.

Мисралари дур, гавҳар Рудакий,
Сенга нидолар айлар Рудакий,
Олқор-ку бўзлар, бўзлар Рудакий,
Фуломинг бўлса агар Рудакий,
Унга ҳавасда ўтар минг Доро.

АҲМАД ЯССАВИЙ ҲИКМАТИГА МУҲАММАС

Ширин хаёлга чўмгин саҳар вақти ичинда,
Шабнамдек гулга қўнгин саҳар вақти ичинда,
Гўдак каби суюнгин саҳар вақти ичинда,
Бедор бўлгин, эй мўъмин, саҳар вақти ичинда,
Кутқар ўзингни ўтдин саҳар вақти ичинда.

Сахарлари уйғонур энг чиройли кўнгуллар,
Сахарларда уйғонур хурлар — сочи сунбуллар,
Сахарларда туғулур энг чиройли туйғулар,
Сахарларда ул гуллар, сано айтур булбуллар,
Ким айтурким Бирубор саҳар вақти ичинда.

Саҳар вақтида нурлар тўлиб борар кўнглинга,
Саҳар вақтида ақлинг ташна бўлур илмга,
Саҳар вақтида Ҳақдин зиё сўргил элинга,
Саҳар вақтида кўкдин малак келур мўъминга,
Ёзуқлардин ёнурға саҳар вақти ичинда.

Саҳар вақтида гуллар атир бўйлар сочарлар,
Саҳар вақтида дилдан ёмон ўйлар қочарлар,
Саҳар вақтида ҳислар дарё бўлиб тошарлар,
Саҳар вақтида кўкдин жаннат қапуғ очарлар,
Бедор қулға санжарлар саҳар вақти ичинда.

Саҳар вақти турганни Аллоҳ ўзи шод қилғай,
Саҳар вақти ким туриб Аллоҳға фарёд қилғай,
Саҳар вақти турганлар энг кўркем ижод қилғай,
Саҳар вақтида кўнғай, ким ўлумни ёд қилғай,
Кўрқинчдин кўкка учқай саҳар вақти ичинда.

Саҳарнинг лаззатини, воҳ, булбуллар билурлар,
Муҳаббатдан вайрона синиқ диллар билурлар,
Куя-куя ошиқлар — синиқ қуллар билурлар,
Саҳарнинг лаззатини ошиқ қуллар билурлар,
Ҳақни ҳозир кўрарлар саҳар вақти ичинда.

Саҳар вақти туришни умр бўйи қил одат,
Фароғатга эсанг зор, саҳар вақти — фароғат,
Саҳар вақти мисоли тополмассан саодат.
Саҳар вақти хуш соат, ҳам жаннат эрур роҳат,
Тангримга қил ибодат саҳар вақти ичинда.

АДИБ СОБИР ТЕРМИЗИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Сенки боғда сайр этиб, боғ нега анбар бўлмасин,
Очилиб гуллар, қабоғи олтину зар бўлмасин,
Юзларингда нега ерда моҳи анвар бўлмасин,
Кўзларим ҳусни жамолингиз мунаввар бўлмасин,
Кўзларим олдида сендан ўзга дилбар бўлмасин.

Бу чаманни равшан этган ҳусни ойингдур сенинг,
Ҳам малоҳат боғига зеб гул чиройингдур сенинг,
Кипригингдан ўқлар отган қоши ёйингдир сенинг,
Яшнаган савсан чаманда хоки пойингдир сенинг,
Бўлмаса савсан, шу хил оламда яксар бўлмасин.

Ишқ аро тушкун, ғариб кўнглим менинг, эй дилрабо,
Йиғлатур ишқинг ғариб кўнглим менинг, эй дилрабо,
Сой каби тошқин, ғариб кўнглим менинг, эй
дилрабо,
Беқарор мискин, ғариб кўнглим менинг, эй дилрабо,
Зулфинг остидан бўлак жойда муқаррар бўлмасун.

Тингдагин арзим менинг, эй тишлари дур махлиқо,
Тоза боғ ичра муаттар сочларинг ўйнар сабо,
Ошиқи шайдо дилимда тинмагайдир бу наво:
Ҳаста жон бирла бу бечора танимга доимо,
Ёр кўйингдан бўлак бир бошқа йўллар бўлмасин.

Олди-ку ақлу ҳушимни тенги йўқ ҳуснинг сенинг,
Дил-дилимга кипригинг-ла ёзилиб исминг сенинг,
Айламиш сурат бу Олқорни, гулим, расминг сенинг,
Бўлса шод сенсиз агар, жону дилу жисмим менинг,
Жисму жону дил менга ҳаргиз муяссар бўлмасин.

НИЗОМИЙ ГАНЖАВИЙ ҒАЗАЛЛАРИГА МУХАММАСЛАР

Мен ошиқман гўзал қизга, уни қиз демагум, раъно,
Не раъно? Раънои севги. Не севги? Севгийи танҳо,
Мен ошиқман ширин сўзга. Не сўз? Сўзки пурмаъно,
Мен ошиқман гўзал юзга, юзи ойга солур ғавфо,
Не юздир? Юзлари дилбар. Не дилбар? Дилбари зебо.

Агар зум кўрмасам ўзин, эрурман васлига ташна,
Агар тингламасам сўзин, демак, йўқ нозу карашма,
Агарда кўрмасам кўзин, демасман «ҳисларим, яшна»
Агарда кўрмасам юзин, бўлур икки кўзим чашма,
Не чашма? Чашмаи дур ул. Не дурдир? Марварид аъло.

Хиром этса товус янглиғ жамоли яшнабон гул-гул,
Эрур лол қаддига шамшод, сочларига эса сунбул,
Анингдек офатижон деб нечун кул бўлмасин кўнгул,
Хиром этса агар боғда, бўлур ҳар ёнда минг ғулғул,
Не ғулғул? Ғулғули булбул. Не булбул? Булбули шайдо.

Ғизолим бор, десам маъзур тутинг, кўзи ғизолдир ул,
Ғўзалим бор десам арзир, парилардан гўзалдир ул,
Кўзи тўла хаёл бўлса, лаъли лаби зилолдир ул,
Хаёлим бор дилимда, ғам ила ҳамдам хаёлдир ул,
Не ҳамдам? Ҳамдами маҳрам. Не маҳрам? Маҳрами
жоно.

Ғўзални ўйламоқликдан яна ҳам борми хуш ўйлик,
Қаён боқма, гўё ҳар ён — гўзаллик ҳамда хушрўйлик,
Эсиб турган шамоллар ҳам шамолмас, эрур хуш
куйдек,

Нигоримда гўзаллик кўп: яна зулфида хушбўйлик,
Не хушбуй? Хушбўйи анбар. Не анбар? Анбари соро.

Бу Олқор васлингга етмас эса, кел, ҳажринга ўргат,
Ғироқинг тоғини гард деб, тополсин шундайин
кудрат,
Жафолар айласанг қанча, чекурман қилмайин
миннат,
Низомий, дилбар ишқинда керакдир сенга бир
шарбат,
Не шарбат? Шарбати қотил. Не қотил? Қотили бурро.

Қайдаки сен бор, алёр на даркор,
Сайр айламакка гулзор на даркор,
Бўлмайдами қиш, баҳор на даркор,
Қайдаки сен бор, қамар на даркор,
Кимгаки сен ёр, шакар на даркор.

Кулганда гулдан гўзал кулурсан,
Кулганда гулми, ё ҳур бўлурсан,
Ўзинг айт, офтоб ё ой бўлурсан,
Ул тунки ойдек, чиқиб келурсан,
Дерларки: бу кеч саҳар на даркор.

Мендек кулингга бир бора боққин,
Майли, дилим боз ўтларда ёққин,
Келса не ғам, хўп, сен гул яноқдин,
Хуснинг умидин дилимда ёлқин,
Шу дурдан ўзга гуҳар на даркор.

Куёшимсан, ёр, нурларинг соч, кел,
Сойларда шўхлик қилиб сув сочгил,
Қадрингни билмас жойлардан қочгил,
Қачондир охир эшигим очгил,
Йўқса ҳама дардисар на даркор.

Дардимга сендан ўзга шифо йўқ,
Ҳатто ҳажрингдек кайфу сафо йўқ,
Этгил умримни жабру жафо йўқ,
Ваъда берасен, нечун вафо йўқ,
Менинг ғамим шул, дигар на даркор,

Гоҳи зулм қил, карам ҳам гоҳи,
Наҳот, йўқ шундай гулюз паноҳи,
Кўкларга ўрлар Олқорнинг оҳи,
Куликдан эрур Низомий лофи,
Зулфингдан ўзга камар на даркор.

ШАМСИДДИН МУҲАММАД ҲОФИЗ ШЕРОЗИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Кел, эй дилбар, ёғиб ёмғир, гўдаклардай югургаймиз,
Охулардек чиқиб тоққа, лол-у ҳайрона тургаймиз,
Гўзал Наврўз жамолини қуйиб кўзларга сургаймиз,
Кел, энди гул сочиб ҳайрон, қадаҳ қўлда ўтургаймиз,
Бузиб чарх эски томин, янги бир тарх ила қургаймиз.

Бузиб бўпти фалак ошиқ-маъшуқларнинг бу давронин,
Қўлингга ол, гулузорим, қадаҳни, қўйни бир сонин,
Суриб даврон бу тоғларга, битайлик севги достонин,
Агарда тортса ғам лашкар, тўқишга ишқ эли қонин,
Мену соқий бўлиб бирга бу ташвишни битиргаймиз.

Наинки биз эрурмиз шод, чечаклар лабида ханда,
Наинки биз эсиб турган майин шаббода — хонанда,
Баҳор боғларга, тоғларга ҳама сепини ёзганда,
Эрур қўлда гўзал чолғу, ёқимли куйла, созанда,
Ўқиб шеър у оёқ рақсини авжига кетургаймиз.

Худога хуш қилиқ қилсак — шудур орзуимиз бори,
Туфайли биз фалакка етмаса ҳеч кимса оҳ-зори,
Ҳамамиздан қолиб кетгай ҳаётнинг бу хуш гулзори,
Сабо, эт жисмимиз гардин у юксак остон сори,
Ки шояд хўблар шоҳи юзин бир бора кўргаймиз.

Бири ҳиссиз, бири тузсиз, вале гўё азиз инсон,
Уларнинг дастидан минг бор эрур қурбон бу битта
жон,

Касофат аҳлидан нечун ушоқ аҳлига йўқ имкон,
Бири ақлидан ургай лоф, бири доим тўқир ёлғон,
Кел, арзу додимизни энди ҳокимга гапиргаймиз.

Агар ғафлатни тарк этсанг, йўлингни биз сори бургил,
Ки биз янглиғ муҳаббатнинг губорин кўзинга сургил,
Бу дунёнинг ўйинига бўлиб ҳайрон қараб тургил,
Агар жаннат тиларсан, биз билан майхонага юргил,
Сени хумнинг тагидан ҳавзи кавсарга етургаймиз.

Оҳиста ёришиб тонглар, таралиб хуш наво найдин,
Яна булбул қилиб хониш келиб қолиб аллақайдин,
Яна шаффоф хуш оҳанглар таралиб ул нозли сойдин,
Қадаҳни тўлдириб лим-лим қизил гул сингари
майдин,
Сочиб атир, уд тутгаймиз, улуғ бир базм қургаймиз.

Кел, эй жонон, нозинг бирлан, кўнгил дардини ғорат
қил,
Олиб қўлга, созинг бирлан висол базмини янградигил,
Қаро тундек сочинг атрин Еру осмонга таратгил,
Кел, эй жонон, юзинг нури билан осмонни
порлатгил,
Қошингда шеър ўқиб бу дам оёғингга бош ургаймиз.

Эрур кимга гўзал шеър ҳам гуёки пиёзи анзур,
Агар айтсанг, «таъбинг йўқ» деб, тушунмай ҳеч,
нуқул ранжир,
Аё Олқор, маъюс назминг нафосат ҳайлига ганждур,
Билимдонлик ва хушхонлик эмас Шерозда ҳеч
манзур,
Кел, эй Ҳофизки, биз юзни бўлак юртга ўтургаймиз.

САЙФИ САРОЙИ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Дилбарим қилган иши шул: жонима озор эрур,
Ялиниб ёлворганимдан шунчалар безор эрур,
Биргина кўрмоқ учун гул юзига дил зор эрур,
Дилбаримнинг зулфи сунбул, чеҳраси гулзор эрур,
Бўйина ошиқ санавбар, юзина гул зор эрур.

Билмадим, мен бирла суҳбат ул учун нақ ор эрур,
Ўзгалар суҳбатигаким гаҳ деса тайёр эрур,
Билмадим, бул асли шундай, ё чунон маккор эрур,
Асли аччиқ сўзлари чин, кўзлари тотор эрур,
Минг яшар ҳар ким дудоғи шарбатин тотор эрур.

Ҳажрина тоқат қилай десам агар, дил тор эрур,
Қандайин бардош қилайким, сочлари чилтор эрур,
Хусни нақ оҳанрабодек ўзига тортор эрур,
Ишқининг элчисина кўнглум мунаққаш дор эрур,
Зулфина тушган кўнгулларнинг мақоми дор эрур,

Энди билдим, ошиқ ўлмоқ шунчалар душвор эрур,
Демангиз харид қилурга худди ул бозор эрур,
Энди билдим, жонимизнинг золими дилдор эрур,
Нечаким ишқи ўти бу жон ичинда бор эрур,
Кахрабо узра кўзимдан дам-бадам дурбор эрур.

Демангизким бу кўнгулни кўйида хор-зор эрур,
Меҳрибонлиги ярашган ул кўзи хуммор эрур,
Балки тоза ишқимиз, чун ҳар нега тайёр эрур,
Шаҳд ўзи, ориф ўзи, воқифи асрор эрур,
Васл бўстонида хуш ошиқларин асрор эрур.

Демангиз хор, бахтлиларнинг бахтлиси Олқор эрур,
Барча ошиқлар ичинда лочину шунқор эрур,
Севгани ҳам барча ёрлар ичра энг ёш ёр эрур,
Васфина Сайфи Саройининг иши ашғор эрур,
Андин ўзга бирла ошиққа емак ош ор эрур.

МАВЛОНО ЛУТФИЙ ҒАЗАЛЛАРИГА МУҲАММАСЛАР

Осурға мени зулфи торим қани?
Чалурға зулфи икки торим қани?
Озурда дилим-чун озорим қани?
Кўкарди чаман, гулзорим қани?
Сиҳи сарв бўйлиқ нигорим қани?

Юрибман ҳамон ҳажр куйини чалиб,
Дилимда ситам тоғлари юксалиб,
Еру қўк бўлиб шод, ҳамон биз ғариб,
Топибдур букун васли гул андалиб,
Дариғо, менинг навбаҳорим қани?

Очилмай турибоқ сўлдим, вале,
Кўйингда қон ютиб кулдим, вале,
Ки тўлмай турубоқ тўкилдим, вале,
Эшигингда тупроқ бўлдум, вале,
Демадингим: ул хокисорим қани?

Наҳот, лутф ўрнига, гулим, шунча жабр,
Кўзум — ҳар лаҳза қон ёғувчи абр,
Наҳот, қаршингда ҳеч топмасман қадр.
Сенинг аҳди ҳуснингда йўқ менда сабр,
Менинг ул бурунқи қарорим қани?

Шу тотлиғ санамдан, наҳот, келса захр,
Тешилиб тугади мендаги бағир,
Олқоринг қийнайвер, олмасман оғир,
Эришур дебон қилма Лутфийга қаҳр,
Бу ишда, бегим, ихтиёрим қани?

Демагил бул ёна сайрона келдим,
Қадинг шамшодина ҳайрона келдим,
Боқолмай хуснингга гирёна келдим,
Жамолинг шамъина парвона келдим,
Фироқ ўтина ёна-ёна келдим.

Етолмай бир нафас сени малакка,
Оху афгонларим сифмай фалакка,
Худога ёлвориб, етмай тилакка,
Фироқинг зулмидин дод истамакка,
Сенингтект нозанин султона келдим.

Юзи оқ лолаю қоши қарони,
Қоши қаролар ичра энг сорони,
Чаманоронию, жаҳонорони,
Пари рухсор, сенингтект дилрабони
Кўройин деб мени девона келдим.

Жамолингдин тун ҳам кундек ёруғ-да,
Аламинг дастидан сира кун йўқ-да,
Эвоҳ, кипригингдин тутмагил ўққа,
Лабингдин сўрғали келдим табуғда,
Хизртект чашмаи ҳайвона келдим.

Куйди қанотларим сенингтект нур деб,
Кечолдим бу жондин сенингтект хур деб,
Олқор жафоларинг чекти ҳузур деб,
Қошинг ёсин кўруб, ийд ойидур деб,
Қошингда Лутфийдек қурбона келдим.

АТОЙИ ҲАЗАЛЛАРИГА МУҲАММАСЛАР

Кулайлик бир зум, хандон вақти бўлди,
Бас етар, эй гул, ҳижрон вақти бўлди,
Чаканга тақмоқ райҳон вақти бўлди,
Кел, эй дилбар, ки бўстон вақти бўлди,
Гул очилди, гулистон вақти бўлди.

Кездим-у жаҳонни келдим ўзунга,
Бўлубон гадо бир оғиз сўзунга,
Бўлсам-да бир гадо, илгил кўзунга,
Қилай нола, боқиб гулдек юзунга,
Чу булбулларга нола вақти бўлди.

Барқ уриб умидим маҳзунлар ичра,
Кетиб ақлу ҳушим гулгунлар ичра,
Гўёки сирли базм Мажнунлар ичра,
Гулу булбул бикин гулбунлар ичра,
Нишоту айши пинҳон вақти бўлди.

Булбулу гулларга келмишдир байрам,
Гулгун чечакларни ювганча шабнам,
Юз очиб табиат, яшнаблар кам-кам,
Ўқуб гул бахтини мажлисда ҳар дам,
Бўлуб сархуш, гулафшон вақти бўлди.

Шоҳсанам боққандек охир Ғарибга,
Бахт қулиб боққандек илму толибга,
Ёр бўлгандек марра охир мағлубга,
Туруб маҳбуб олида муҳибга,
Чу гул чоки гиребон вақти бўлди.

Чор тараф — гулгун кўклам, лозазор,
Эсиб турар хушбўй эпкин беозор,
Еру осмон тоза, дил ҳам беғубор,
Муғаннийларга булбуллар бикин зор,
Ҳазорон навъи илҳон вақти бўлди.

Чароғондир, чароғингдир гул атроф,
Нури вафо сочур гўёки офтоб,
Олқорнинг дардига малҳамдур моҳтоб,
Бу дамким, гул қилур булбулға алтоф,
Атойиға ҳам эҳсон вақти бўлди.

* * *

Карам айлаб гўё, шошурмоғинг не,
Ногоҳ ихтиёринг топшурмоғинг не,
Ўзингнинг ҳам бундан ёш — ирмоғинг не,
Кўнгил олдинг, бегим, ёшурмоғинг не,
Жафони ҳаддидин ошурмоғинг не?

Фарибингга этмай зарра тараҳхум,
Кўзин юлдузларга томон қаратгунг,
Биза янги-янги зулм яратдинг,
Рақибларга қилиб лаълинг табассум,
Қонимни ғуссадин тошурмоғинг не?

Аё, йиғлаётган кўнгул найидур,
Ки бир бор боқошинг кўнгул райидур,
Ширин дудоқларинг бахт манбаидур,
Кўнгул шишасида меҳринг майидур,
Жафо бирла анга тош урмоғинг не?

Ютай мен ғамларинг, вале сен ютма,
Алам саҳросидан бир бора ўтма,
Унутмасман сени, асло унутма,
Юрурда енг била оғзингни тутма,
Нимаким, йўқ турур, ёширмоқинг не?

Ким ул парилар ортидан югурмас,
Ва мужгон-ла йўлларини супурмас,
Наҳот, Олқор, ёр зулми ҳам ҳузурмас?
Атойи, ерга йил зулфини тегурмас,
Қаро ерга сенинг бош урмоқинг не?

АБДУРАҲМОН ЖОМИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Сирим фош бўлса-бўлсин кенг жаҳона,
Ки сирни найлайн, этди девона,
Чекибон нолалар, воҳ, ошиқона,
Бугун оқмоқда ёшим дона-дона,
Кўзимдан кетди ул дури ягона.

Фақат ул нозли сўзни истагай дил,
Ширин овозли қизни истагай дил,
Фақат мастона кўзни истагай дил,
Фақат ул холу юзни истагай дил,
Эрур қуш истаги сув бирла дона.

Кўйингда нолалар айлаб умидвор,
Хору зорлар аро бўлдим хору зор,
Деганлардек аламнинг роҳати бор,
Ўқиб афсонаи ишқингни, эй ёр,
Мен ошиқлар аро бўлдим фасона.

Етар шунча зулм, қилгин тараҳҳум,
Ширин жонимни ол айлаб тақаллум,
Дудоғинга қўниб ширин табассум,
Фақат ошиққа қил ишқий тараннум,
Қуруқ зоҳидга ёқмас бу тарона.

Сочинг тунми, юзинг кундуз экандир,
Сулув қизлар сени ҳурми дегандир,
Лабинг суви эмас сув, балки қанддир,
Агарчи сарвнинг бўйи баланддир,
Кўрингай қадинг олдида миёна.

ҲУСАЙНИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Бир жонимга учта ўт: воҳ, уч азиз бедор ўти,
Ҳам ўзим, ҳам дилбарим, ҳам шоири дилдор ўти,
Учта ўт: бир-биридан чархнинг душвор ўти,
Бас эмас эрди манга ўз ўтум, ҳам ёр ўти,
Ким анга афзун доғи бўлмиш яна бир зор ўти.

Битта ўт куйдиргани қийнарни жонни аввало,
Битта ўт икки бўлиб, учта бўлиб кетти ҳоло,
Битта донга учта қуш, воҳки, кўз тикмиш гўё,
Ўз ўтум кўнглимга офат, ёр ўти жонга бало,
Боиси андиҳу дард ул бедили бемор ўти.

Учта дард дафъи учун, қўй, қийнама жоним, ҳақим,
Ҳам шоҳу шоирлигим боиси уч дарддир ҳақим,
Соғайиб кетгай дебон кўнглим учун ҳол сўрмаким,
Бу бало барқи, ул офат дўзахи кўп турфақим,
Тез этар бу икени бир хотири афгор ўти.

Демаким, шоҳлик менинг қўлим сарафроз айлагай,
Дўст бошини силай десам-ки қўлим боғлагай,
Бахтли ул эл бошида парвонани ардоқлагай,
Бўйла уч ўт бир кўнгилга тушса куймай найлагай,
Ўйлаким булбул ўтию, гул ўтию, хор ўти.

Қанчалар бахтли эдим булбул сифатли дўст ила,
Кимни шайдо этмади ул қалбдаги ҳусн ила,
То суянч тоғи қулаб, душманга бўлдим истило,
Жони кўнглим бирла бағрим, куйди бу уч ўт била,
Яхши боқсам, юз тамугча ҳар бирининг бор ўти.

Учта ўт битта жоним ёндиргали этгай-ку рашк,
Ҳар бири ҳам кўзлаган мақсудига етгай, бешак,
Бир майизни қирқ бўлиб, ерлар-ку, талош не керак,
Ўз ўтим ё ёр ўтига гарчи таскин берса ашк,
Воҳ, ани найлайки, қилгай юз чақин изҳор ўти.

Олқоро, ёнгайму гурлаб ул хас ўт олмаса,
Не ажаб кучли оловдин, ўрнида кул қолмаса,
Шоҳ, шоирга шул жазо, дил деган ов овласа,
Гар Ҳусайнийға бир ўтлик юз гами ўт солмаса,
Бас нечун оламни куйдирди Навоийвор ўти.

АЛИШЕР НАВОИЙ ҒАЗАЛЛАРИГА МУХАММАСЛАР

Охулар келди қошимға, кўзи оху келмади,
Нечалар чекдим кўйида ўтли ёху, келмади,
Биргина келмоғини минг эттим орзу, келмади,
Кеча келгумдур дебон, ул сарви гулрў келмади,
Кўзларимга кеча тонг отқунча уйқу келмади.

Шунчалар қилғайму деб дилдори ёрин хору зор,
Келса гар бундан-да зеб очгайди дебон гулбаҳор,
Келса ҳам бир, келмаса ўзида-ку деб ихтиёр,
Лаҳза-лаҳза чиқдим-у, чекдим йўлида интизор,
Келди жон оғзимға-ю, ул шўхи бадхў келмади.

Зарра-зарра битди-ку, оҳ, мендаги сабру сабот,
Ўйламай дод айласам беихтиёр, элдин уёт,
Барибир ёрнинг жафосидин чекармен доду-дод,
Оразидек ойдин эрканда гар этти эҳтиёт,
Рўзғоримдек ҳам ўлғанда қоронғу келмади.

Ул париваш ҳажридинким, кўзима, воҳ, дунё тор,
Қанчалар орзуларимнинг бўлса-я, бари бекор,
Не гуноҳим-чун дебон бўлдим балоларга дучор,
Ул париваш ҳажридинким, йиғладим девонавор,
Кимса бормуким, анга кўрганда кулгу келмади.

Билмайин қолдим-ку бул бошимга келтирдим нени,
Чекканим, ваҳ, бу жафоларнинг кўринмас бўй, эни,
Тақдирим, тўхта, кўрай дебдимикин ё бир сени,
Кўзларингдин неча су келгай, деб ўлтурманг мени —
Ким, бори қон эрди келган, бу кеча су келмади.

Ишқ йўли шундоқ эканму, нечалар чекдим алам,
Бу аламларга чидолмас эрди балки минг одам,
Бошга тушганини кўз тортар, ўзимдан бари ҳам,
Толиби содиқ топилмас, йўқса ким қўйди қадам,
Йўлғаким, аввал қадам, маъшуқи ўтру келмади.

Олқоро, ким сенга ишқни деб эди, айт, бир ўйин,
Ихтиёр эттингму, бас, кел, товлама энди бўйин,
Ошиқи зорман дея, бир тош эмасман деб суюн,
Эй Навоий, бода бирла хуррам эт кўнглунг уйин,
Не учунким, бода келган уйга қайғу келмади.

* * *

Қай куни кўрдим жамолинг, шайдо бўлдум санго,
Соғиниб, кўз ёшлари дарё бўлдум санго,
Кипригингдин ўқ еб, дияро бўлдум санго,
Кўргали хуснингни зору мубтало бўлдум санго,
Не балолиғ кун эдиким, ошно бўлдум санго.

Ҳар неча дедимки, ёдим ўртамас ул тоза гул,
Мен киму, ул ким, яъни парилар зотидин ул,
Ошиқи шайдо дилим, қўй, ўксима, кел, битта кул,
Ҳа неча дедимки, кун-кундин узай сендин кўнгул,
Ваҳки, кун-кундин батарроқ мубтало бўлдум санго.

Мен қачон дедим: зулм кам қил, вале лим айладинг,
Дил созим «шўх» симларин, нолали сим айладинг,
Нолалар этса дилим, тингламай жим айладинг,
Мен қачон дедим: «вафо қилгил манго», зулм
айладинг,
Сен қачон дединг: «фидо бўлгил манго», бўлдум санго.

Дилдаги қайғуларингни айлабон, воҳ, қатма-қат,
Айрилиқ — дўзах ўти кул айласа, айлаб тоқат,
Изтироб сўнгидаги роҳат гулин ўйлаб фақат,
Қай пари пайкарга дерсан телба бўлдунг бу сифат,
Эй пари пайкар, не қилсанг, қил манго, бўлдум
санго.

Ўрганиб, минг пора эрдинг, доғи юз минг пора бўл,
Толеи қоп-қора эрдинг, доғи минг қоп-қора бўл,
Чорасиз эрдинг, яна минг боралар бечора бўл,
Эй кўнгул, тарки насиҳат айладим, оввора бўл,
Юз бало етмаски, мен ҳам бир бало бўлдум санго.

Сен киби жон офати ўйи насибимдур мудом,
Айрилиқнинг ингратар куйи насибимдур мудом,
Орзулар гулшани хуш бўйи насибимдур мудом,
Жоми Жам бирла Хизр суйи насибимдур мудом,
Соқиё, то тарки жоҳ айлаб, гадо бўлдум санго.

Олқоро, маст бўлуб, Ишқ деган бу боғ аро,
Титрабон шабнамдек, гул деган япроқ аро,
Бўғилиб то кунба-кун айрилиқ — сиртмоқ аро,
Гусса чангидин навое топмадим ушшоқ аро,
То Навоийдек асиру бенаво бўлдум санго.

* * *

Қошинг ё, кўзинг ало бўлубтур,
Кипригингдин дил яро бўлубтур,
Булар-ку бари ҳалво бўлубтур,
Кўзинг не бало қаро бўлубтур,
Ки жонга қаро бало бўлубтур.

Тош меҳринг дилимни гард қилди,
Сўзим — оҳ, юзимни зард қилди,
Боз ялинмаслигимни шарт қилди,
Мажмуи давони дард қилди,
Дардингки, манго даво бўлубтур.

Ашким бўлубтур кўйида маржон,
Боқмайди бир йўл этсам-да афғон,
Васлин умиди — дилдаги армон,
Ишқ ичра фидоси анинг юз жон,
Ҳар жонки санго фидо бўлубтур.

Юз ўгирибму, билмам, вафодин,
Лаззат топибму ё минг жафодин,
Ё ор этибму биздек гадодин,
Бегона бўлубтур ошнодин,
Бегонаға ошино бўлубтур.

Бағрин қилиб қон ҳикояти ишқ,
Гултож бўлибон то одати ишқ,
Олқорга бўлмай фароғати ишқ,
То тузди Навоий ояти ишқ,
Ишқ аҳли аро наво бўлубтур.

Садпора дил яна садпора бўлмиш,
Чекар оҳи элга ошкора бўлмиш,
Ўшал қиз бир пари дилдора бўлмиш,
Бизнинг шайдо кўнгул бечора бўлмиш,
Маломат даштида овора бўлмиш.

Ҳама сирри охир элга бўлуб фош,
Томиб кўларидан аччиқ-аччиқ ёш,
Фироқ тоғларига бериб бўлмай дош,
Анга баским ёғар тош устига тош,
Танида ёра узра ёра бўлмиш.

Тилабон неча ул ҳусни қуёшим,
Санамлар санами гул қалам қошим,
Муҳаббат заҳр этиб бол каби ошим,
Урарда дам-бадам хорога бошим,
Сўнгалар анда пора-пора бўлмиш.

Соғинтириб неча ул кўзи хуммор,
Этиб кўз ёшларини минг бир анҳор,
Жудолик доғида бўлибон хор-зор,
Бало тоғи аро ётқонда бемор,
Хирад синтоби хору хора бўлмиш.

Дўниб қишларгаким гулгун баҳорим,
Маъюслашиб оҳанрабо ашъорим,
Яна ошиб дилдаги доғ-ғуборим,
Қаро қилди нечунким рўзгорим,
Анинг ҳам рўзғори қора бўлмиш.

Вафо расмин тутмай ул қора кўзим,
Бир қиё боқмай ул лола юзим,
Олқор, сабрларда дурлардан ўзким,
Навой чорадин кўп дема сўзким,
Фамингга чорасизлик чора бўлмиш.

Юзунгга бу ранги сомоним фидо,
 Сўзунгга шеъру дostonим фидо,
 Нозунгга бору йўғ армоним фидо,
 Кўзунгга тану нотавоним фидо,
 Равонбахш лаълингга жоним фидо.

Белингча эмаским, анга лолдир қил,
 Анинг-чун бўйингда паришондир ул,
 Белинг ҳайратидин уни асрагил,
 Лабинг ранги оллида қоним сабил,
 Қадинг жилвасига равоним фидо.

Сурай кўзга сендек гулистонимни,
 Йўлингга ёзиб, боғу бўстонимни,
 Чаман эт ҳамиша ошиёнимни,
 Белу оғзинг олди тану жонимни,
 Анга ошқору ниҳоним фидо.

Этай, мингга жон бўлса, ҳолингга сарф,
 Яна шунча жонни зилолингга сарф,
 Этай ақлу ҳушим хаёлингга сарф,
 Бағир лаъли, кўз дури оллингга сарф,
 Демайки санга баҳру коним фидо.

Бутун умрим бўлсин жонинг садқаси,
 Ҳама ашқим жонбахш, наминг садқаси,
 Қуёшим, қамарим, шаминг садқаси,
 Жунун бирла ақлим гаминг садқаси,
 Ки оллингга яхши-ёмоним фидо.

Ошиқлик ҳамиша – дили поралик,
 Ҳеч ошиқ бўлмаган, эвоҳ, чоралик,
 Шукрким, насиб этмиш они Холиқ,
 Фано даштида қони оворалик,
 Ким ул сайриға хонумоним фидо.

Кириб тушларимга, севгидик санам,
 Нозу истиғнолар қилиб дам-бадам,
 Бу Олқорни ҳушдин айирдинг кам-кам,
 Навоийдан олдинг кўнгул, жонни ҳам,
 Сенга айлай, эй дилситоним фидо.

Қайданам бўлдум ўшал нозик адоға мубтало,
 Юзлари оқ лола-у қоши қароға мубтало,
 Хусни гул, ҳам қадди гул, гулгун қабоға мубтало,
 Ваҳки, бўлдум ишқ аро бир бевафоға мубтало,
 Бўлмасун аҳли вафо, бундоғ балоға мубтало.

Мисли бир парвонадек, ошиқ аҳлининг иши,
 Ўзни урмоқдир оловга эртаю кеч хоҳиши,
 Қайси бир сиггай ақлга ўзни ўтга ёқиши,
 Англағай мажнунлиғу бедиллиғимни ҳар киши,
 Ким бўлубдур, бир париваш дилрабоға мубтало.

Кўрубон ақли расо, ҳолиға кулса не ажаб,
 Ҳатто ақли норасо, ҳолиға кулса не ажаб,
 Қўй уни, кўнгли қаро ҳолиға кулса не ажаб,
 Подшо бирла гадо, ҳолиға кулса не ажаб,
 Бўлса мен янглиғ гадойи подшоға мубтало.

Ҳолима раҳми келиб, бош силар шаббодадур,
 Атрини совға қилиб, минг битта гул овворадур,
 Билмағайлар, чорасизлик дардига, оҳ, чорадур,
 Соқиде, май тутки, дардимнинг чораси бодадур,
 Ҳажридин ким бўлса дарди бедавоға мубтало.

Олқоро, оҳ, ёна ул лаб қанддин бўлсам халос,
 Ўйлари, воҳ, ўйлари бол-шаҳддин бўлсам халос,
 Кўнгли куйган дилга бепайванддин бўлсам халос,
 Эй Навоий, ёна ул бад аҳддин бўлсам халос,
 Аҳд қилдимким, яна бўлмай яноға мубтало.

КОМРОН МИРЗО ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Эса ишқ, мардона бўлсам, не ажаб,
Ёш тўла паймона бўлсам, не ажаб,
Шунчалар гирёна бўлсам, не ажаб
Ишқ аро девона бўлсам, не ажаб,
Ақдан бегона бўлсам, не ажаб.

Кўп тилардим васлини дилдордин,
Ол хабар деб мен каби бемордин,
Андалиб айрилмасин гулзордин,
Холи ўлмиш хилватим агёрдин,
Ёр ила ҳамхона бўлсам, не ажаб.

Бизга ҳам келмиш етиб ийди висол,
Аслини топмиш охир ширин хаёл,
Тўғри-да, токай бўлур ҳислар увол,
Ёритур кулбамни ул шамъи жамол,
Бошиға парвона бўлсам, не ажаб.

Шунчаки ҳол бўлмади шайдолиғим,
Ишқ деган маъво аро пайдолиғим,
Панд берди озми-кўп донолиғим,
Зоҳир ўлди кўйида расволиғим,
Эл аро афсона бўлсам, не ажаб.

Бўлубон сабру қароримдин жудо,
Айладим жоним нигоримга фидо,
Олқоро, ҳажр ўқидин кўксинг яро,
Ул паривашқа бўлубмен ошно,
Комрон, девона бўлсам, не ажаб.

МУҲАММАД ШАЙБОНИЙХОН ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Не қилай тутса ҳар зум хумори Самарқанднинг,
Дил боғим хазон айлаб баҳори Самарқанднинг,
Жонимдан ўтиб кетди озори Самарқанднинг,
Кетмади кўнгилдан ҳеч дийдори Самарқанднинг,
Кўзимдин учар ҳар дам гулзори Самарқанднинг.

Дунё ичра ўзи бир бебаҳо, ажиб дунё,
Жаннат бир гўзал бўлса, юзида холи гўё,
Кўйида кўзим ёши оқди-ку бўлуб дарё,
Ҳар нечаки шаҳр ўлса, дунёда латиф, аммо
Барчадин эрур яхши меъмори Самарқанднинг.

Ким ўзга кўзин тикса, ул ёвузни ер ютсин,
Бу дунёда бир умр хору зор бўлиб ўтсин,
Ҳар ерда уни доим балою қазо кутсин,
Ҳақ ўзи қарам бирла ул элни омон тутсин,
Бўлсин бу жаҳонда йўқ ағёри Самарқанднинг.

Деманг сув, ачиқ ёшим — бунда ҳар тиниқ шабнам,
Қайда бор яна бундай бахмал ёпинган кўклам,
Бундаги ҳар битта сўз — минг битта шеърдан кўркам,
Кўпдир Ҳирида, билгил, булбул била тўти ҳам,
Андалибни уялтти дилдори Самарқанднинг.

Бундаги ҳаво янглиғ хушбў, мусаффо йўқдир,
Севгувчи юракларга бундайин шифо йўқдир,
Еллари эсиб ётса, бундай хуш ҳаво йўқдир,
Бу шаҳри Ҳири ичра бир зарра сафо йўқдир,
Жаннат каби хушбўдир бозори Самарқанднинг.

Жилмайиб сулув қизлар, тонг қизини уйғотса,
Не ажаб, қошин ўйса, офтоб уфққа ботса,
Жон олгувчи нозлари авжига чиқиб аста,
Қош ёси била хўблар ғамза ўқини отса,
Жон жавшанидан ўтар ўқлари Самарқанднинг.

Борму севмаган одам Бухору Самарқандни,
Олқор шеър қилар ҳар дам Бухору Самарқандни,
Жаннат туш кўрар кўркам Бухору Самарқандни,
Шайбоний тилар ҳар дам Бухору Самарқандни,
Тангриси мадад бўлсин, ул ёри Самарқанднинг.

ЗАҲИРИДДИН МУҲАММАД БОБУР ҒАЗАЛЛАРИГА МУҲАММАСЛАР

Келса-келгай, билмадим, ранги сомондин яхшилиғ,
Яхшилиқ деб йиғлаган қон бағри қондин яхшилиғ,
Лекин-аммо кўрмадим бир меҳрибондин яхшилиғ,
Ким кўрибтур, эй кўнгул, аҳли жаҳондин яхшилиғ,
Кимки ондин яхши йўқ, кўз тутма ондин яхшилиғ.

Бу замонни оҳу билсам, айб қилма, эй рафиқ,
Устидин гар неча кулсам, айб қилма, эй рафиқ,
Дастидин гул мисли сўлсам, айб қилма, эй рафиқ,
Бу замонни нафъи қилсам, айб қилма, эй рафиқ,
Кўрмадим ҳаргиз, нетайин, бу замондин яхшилиғ.

Қоши ёлар дастидин, воҳ, изтиробга тўлдим-а,
Ҳар бирин ҳар кўрганимда шул замон бир «ўлдим»-а,
Май сузарда ўрнига май кўз ёшимни суздим-а,
Дилраболардин ёмонлиғ келди маҳзун кўнглума,
Келмади жонимга ҳеч оромижондин яхшилиғ.

Бу замонда ҳар кишини деб эдим-ку маҳбуб,
Яхшиму у ёмонму — ҳар биридин эврулиб,
Тавба қилдинг, энди, эй воҳ, кўргулигингни кўруб,
Эй кўнгул, чун яхшидин кўрдинг ёмонлиқ асру кўп,
Эмди кўз тутмоғ не яъни ҳар ёмондин яхшилиғ.

Қора сўзни дилга жойлаб, ҳеч кўнгулга узма ўқ,
Хоҳи шоҳ бўл, хоҳи маст бўл, ҳеч бировга урма дўқ,
Кўзларинга сурта-сурта йиғлагил ким бўлса шўх,
Бори элга яхшилиқ қилғилки, мундин яхши йўқ,
Ким, дегайлар даҳр аро қолди фалондин яхшилиғ.

Қанчалар эрсанг-да, майли, яхшилиғнинг соҳиби,
Қанчалар бўлсанг-да, майли, бадниятлар рақиби,
Яхшилиғдин гар узилса, Олқоро, кўнглинг ипи,
Яхшилиғ аҳли жаҳонда истама Бобур киби,
Ким кўрибтур, эй кўнгул, аҳли жаҳондин яхшилиғ.

Сенинг ёдинг билан вайрона кўнглимни хуш
 этгаймен,
 Висолинг завқини ўйлар эсам, ўзни унутгаймен,
 Ки ҳижрон тунларин машғал каби ёниб, ёритгаймен,
 Жамолинг васфини, эй ой, неча элдин эшитгаймен,
 Не кун бўлгай висолингга мени дилхаста этгаймен.

Умидим шулки: тушларим аро ҳар кеча юргайсен,
 Менинг ёшлар билан тўлган маъюс кўзимни кўргай
 сен,
 Фарибим, аҳволинг не деб, мурувват бирла сўргайсен,
 Тараҳҳум юзидин юзунгни кўрмакка буюргайсен,
 Хуш улким, оразингни кўргаймен, сўзунг
 эшитгаймен.

Бу умрим боғининг қаттиқ қишини аста кўклам қил,
 Сенингсиз мазмуни йўқ ул ҳаётим зарра кўркам қил,
 Маъюсим, чекма кўп гам деб, нафасинг бирла хуррам
 қил,
 Итингдурмен, сочинг занжирини бўйнуғма маҳкам қил,
 Ки, водийи фироқинг ичра кўрқарменки, йитгаймен.

Зорим бору зўрим йўқ айрилиқ чоҳига итқитсанг,
 Бу қонли бағрима раҳм айламай вақтингни хуш
 этсанг,
 Қўлингда бўзлаган қушман, розиман барига —
 нетсанг,
 Тараҳҳум қилмасанг ё боқмай истиғно била ўтсанг,
 Таззарру қилгамен ё йиғлағаймен, ўзга нетгаймен?

Демасмен бир қизил гулдек босилсайдим қучоғига,
 Сахар чоғида булбулдек учиб борсам ё боғига,
 Ё Олқордек етишсайдим демасмен гул дудоғига,
 Муяссар бўлмаса бошимни қўймоқлик оёғига,
 Бошимни олиб, эй Бобур, оёқ етгунча кетгаймен.

Дунёни бир гули раъно қилибсен,
Гули раънони-да аъло қилибсен,
Билмам, дунёни не дунё қилибсен,
Яна кўз ўнгида маъво қилибсен,
Кўнгил кошонасида жо қилибсен.

Яна Куёшдек кулгингдин, нигоро,
Тилларингдин, ул инжунгдин, нигоро,
Кўзлар аталмиш ул оҳингдин, нигоро,
Яна савдои зулфингдин, нигоро,
Мени ошуфтаю шайдо қилибсен.

Байрамдур мен учун юрсам гамингда,
Арзийди минг йил оҳ урсам гамингда,
Ҳижронни кўзимга сурсам гамингда,
Гаминг йўқ жон агар берсам гамингда,
Ўзунгни мунча бепарво қилибсен.

Бу мустар кўзларимни ёшлар учун,
Барча зулми менга бошлар учун,
Сўнгра ғолибона ёнбошлар учун,
Қошинг-да мен ўқдек тошлар учун,
Янги ойдек қошингни ё қилибсен.

Шул мустар кўзлари чашмадек шаффоф,
Ёноқлари олдида хижил офтоб,
Бир боқишидан лов ёнгувчи атроф,
Кўзимдин ёшуниб, эй баҳри алтоф,
Кўзимнинг ёшини дарё қилибсен.

Сенингсиз, оҳ, яшаш оғирдан-оғир,
Анордек эзилиб, қон бўлган бағир,
Дудоғингдин тутгил Олқорга чоғир,
Соғинмас жаннат ул-маъвони, Бобур,
Анинг кўнглида то маъво қилибсен.

Сир, Аму пайдо яна, оҳ, кўздаги ёшдин яна,
Булми, воҳ, чиқмоғи курмак нақ ширин ошдин яна,
Кўксима санчилди хор гул замондошдин яна,
Сочининг савдоси тушти бошима бошдин яна,
Тийра бўлди рўзгорим ул қаро қошдин яна.

Нозанин бир дилрабо ёшга кўнгил бердим, вале,
Юзи гулу кўнгли бир тошга кўнгил бердим, вале,
Билмадим, Ойгами, Қуёшга кўнгил бердим, вале,
Мен худ ул мисли паривашга кўнгил бердим, вале.
Хонумонум ногаҳон бузулмағай бошдин яна.

Беомонлик кўриб ондин, телба бўлдинг, эй кўнгил,
Бадгумонлиғ кўриб ондин, телба бўлдинг, эй кўнгил,
Ранг сомонлиғ кўриб ондин, телба бўлдинг, эй кўнгил,
Юз ёмонлиғ кўриб ондин, телба бўлдинг, эй кўнгил,
Яхшилиғни кўз тутарсен ул паривашдин яна.

Нақ урар уввол мени, уйида фориг ул пари,
Раҳми йўқ қаттол мени, уйида фориг ул пари,
Неча беикбол мени, уйида фориг ул пари,
Тош урар атфол мени, уйида фориг ул пари,
Телбалардек қичқирурмен ҳар замон тошдин яна.

Тоғу тош қўйнида ёлғиз, оҳ, ўтар эрдим, нетай,
Ёки бир ўтга малакка гул тутар эрдим, нетай,
Олқоро, Мажнун каби саҳро этар эрдим, нетай,
Оёғим еткунча Бобурдек кетар эрдим, нетай,
Сочининг савдоси тушти бошима бошдин яна.

МУҲАММАД ФУЗУЛИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Ошиқ кўксидаги ёра ошиқликдан нишонмазми?
Адолат қилмагач дилдор, ошиқ ранги сомонмазми?
Фироқ фаслинда шайдо дил гуё барги хазонмазми?
Мани жондин ўсондирди, жафодан ёр ўсонмазми?
Фалаклар ёнди оҳимдан, муродим шамъи ёнмазми?

Бу ҳолимдан хабар олмас, қади шамшод, кўзи чўлпон,
Муҳаббатдан ёнар бу жон, ки ер-қаттиғ, олис —
осмон,

Наҳотки, ҳеч ёришмайдир, ёришмайдир шаби
ҳижрон,

Ғаму беморина жонон давои дард эдар эҳсон,
Нечун қилмаз манга дармон, мани бемор сонмазми?

Манга бир хорлари дегмиш муҳаббат гар эрур гулшан,
Чироғиммас, ўзим ёқмиш муҳаббат гар эрур гулхан,
Қуюндек саргаштаман, эй воҳ, бир ерда тура
билмасман,

Ғамим пинҳон этардим ман, дедилар ёра қил равшан,
Десам ул бевафо, билмон, инонарми, инонмазми?

Муҳаббат тиглари бирлан яролар бўлди ҳар ёним,
Улуғ селдек оқиб ётгай дамо-дам ёши дарёим,
Наҳот, мағлуб эсам доим, сира келмазми давроним,
Шаби ҳижрон ёнар жоним, тўкар қон чашми
гирёним,

У ёнар халқи афғоним, қаро бахтим уёнмазми?

Наҳот, ошиққа ризқ ҳижрон — нуқул ҳасрат ила қайғу,
Ахир тун ортидан яшнаб гўзал қиздек тонг отгай-ку,
Дилимда қатма-қат доғлар, кўзим ёши, тинимсиз юв,
Гули рухсоринга қаршу кўзумдан қонли оқар су,
Ҳабибим, фасли гулдир бу, оқар сувлар булонмазми?

Бу дунё ишлари терсдир, ошиқ кулмас сира қойил,
Баҳор келган билан яшнаб гўзал қиздек тонг отгай,
бил,

Фироқинг заҳматин чекмоқ ила ўтмиш ҳама ой, йил,
Дагилдим ман санга мойил, сан этдинг ақлими зойил,
Манга тан айлаян ғофил сани кўргач, ўтонмазми?

Бу Олқор кима бир нолон, кима бир ақли расодур,
Унинг хумморлиги бу баҳс аро сўнги хулосадур,
Кими шайдо, эмаз пулдан, қизил гулдан сўз очадур,
Фузулий ринду шайдодур, ҳамиша халққа расводур,
Сўрингим, бу не савдодур, бу савдодан ўсонмазми?

МИРЗО АБДУЛҚОДИР БЕДИЛ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Мусулмон дину иймонсиз бўлурми,
Айтинг, чин Инсон виждонсиз бўлурми,
Бул она — Шарқ ҳеч Туронсиз бўлурми,
Улуғвор дил сира шонсиз бўлурми,
Биёбон ҳам биёбонсиз бўлурми?

Тунда соғинганим — кумуш саҳардир,
Богбоннинг кутгани — ширин самардир,
Ошиқ дил муроди — суюк дилбардир,
Кўзимга қатра ёш қалқди, гуҳардир,
Бу дунё дури ғалтонсиз бўлурми?

Она улуғ — меҳри юмшоқлигидан,
Доно улуғ — қалби оппоқлигидан,
Япроқ гўзал гулга япроқлигидан,
Фақирлар фахр этар қашшоқлигидан,
Отар тонг, юлдуз осмонсиз бўлурми?

Дема ҳаёт — адоғи йўқ бир тундир,
Тонглар отар дея кўнглингни кулдир,
Яна дегил: тонг отмоғи яқиндир,
Қани, хоҳи қадаҳ, хоҳ кўза синдир,
Бу мастлик ҳеч пушаймонсиз бўлурми?

Дилга нур сочгандай ишқ офтоби,
Бир кун шўх янграгандай дил рубоби,
То Оллоҳга етиб элнинг хитоби,
Юракка нур сочар эрк моҳтоби,
Зулумот моҳитобсиз бўлурми?

Майли, ошиқ ёнса — ёнар эрта-кеч,
Юрагига меҳмон бўлмай ҳеч севинч,
Гарчи зулмлик висол — бир умр илинж,
Шифо умиди йўқ ишқ дардидан ҳеч,
Агарчи дард дармонсиз бўлурми?

Наҳот, ошиқ кўнгил бўлмас ҳеч обод,
Наҳот, ошиқ васли — ижоду ижод,
Наҳот, дилдор ёрин ҳеч айламас ёд,
Фироқ ичра ишим оҳ бирла фарёд,
Бу қиш фасли зимистонсиз бўлурми?

Олқор нола қилиб, сиррин қилу фош,
Юввош дил кўрмади бўлса-да юввош,
Ноҳақликка қонлар ютиб отар тош,
Юракдан хун тўкар Бедил қилиб ёш,
Бу — қурбон байрами, қонсиз бўлурми?

ЗЕБУННИСО ҲАЗАЛИГА МУҲАММАС

Бу жаҳон жаҳонороси, дилиро бу ердадир,
Дилраболар дилрабоси, дилрабо бу ердадир,
Қайда бўлса дилшикаста, диларо бу ердадир,
Зулфи ҳалқа-ҳалқа, кўзи қаро бу ердадир,
Боқиши шафқатли-ю, нозикадо бу ердадир.

Нозлари жон офати-ю, шунчалар дилга яқин,
Оҳ, етиб ортар ошиқа берса дилбар суратин,
Гул нисолар, ой нисолар зеби, сўрсангиз отин,
Киприги ханжар, карашма тиғу кўз ташлаш яшин,
Гар шаҳид бўлмоқчи эрсанг, Карбало бу ердадир.

Берса не роҳатни, алданма кишилар сўзига,
Қилса не хизматни, алданма кишилар сўзига,
Топмагинг бу бахтни, алданма кишилар сўзига,
Берса ҳам жаннатни, алданма кишилар сўзига,
Бир қадам майхонадин жилмаки, жо бу ердадир.

Чеки йўқ, оҳ, бир фароғатдир, агар дил овласанг,
Номинга чин бир садоқатдир, агар дил овласанг,

Чеки йўқ фазлу фазилатдир, агар дил овласанг,
Каъбага бормоқ на ҳожатдир, агар дил овласанг,
Бехуда йўллар кезар бу халқу, жо бу ердадир.

Сарвнинг қадди эгик кўрганда сарви қоматин,
Ой, Қуёш шамдек эрур кўрганда ул Ой талъатин,
Қўллари минг бор момикдир ул момик оқ пахтадин,
Ҳуснига бошдин-аёқ боққанда ҳар бир нуқтадин,
Дилни тортиб ҳар карашма, дерки: жо бу ердадир.

Дедим-у ҳар бирисини ҳар бири бир офтоб,
Дедим-у ҳар бирисини ҳар бири бир моҳтоб,
Ўқибон ҳар бирисини кўзга суртиб боб-боб,
Изладим бир-бир жаҳонда ҳар неча бўлса китоб,
Кўрдим-у хаттингни, дедим: муддао бу ердадир.

Тиллари шаҳду шакару, лаблари мисли ақиқ,
Гарчи ишқ йўли бекик бўлса-да, кўнгли очиқ,
Олқоро, борму жаҳонда биз каби мунглиғ ошиқ,
Истасанг ҳуснинг закотини берарга мустаҳиқ,
Келки, бу Зебуннисо янглиғ гадо бу ердадир.

БОБОРАҲИМ МАШРАБ ҲАЗАЛИГА МУҲАММАС

Келмасму раҳминг ҳайроналарга,
Не қилсанг, ҳозир мардоналарга,
Зулфинг қилиб раҳм райҳоналарга,
Кўрсат жамолинг мастоналарга,
Ишқингда куйган парвоналарга.

Қилсанг-чи бир йўл шафқат ниҳоят,
Зулминг зиёда қилмасдан ғоят,
Ҳижронга тош ҳам қилгайми тоқат,
Мандин дуодир, сандин ижобат,
Жоним тасаддуқ жононаларга.

Гўёки дардим фаҳм айламайсан,
Ҳолимга жисминг чашм айламайсан,
Нечун вафони расм айламайсан,

Эй кўнгли қаттиқ, раҳм айламайсан,
Қилғил наззора бечораларга.

Сенсиз асал ҳам таъмсиз ва тахир,
Сенсиз чидашга бўлдим-ку моҳир,
Бормикин оламда мендек шокир,
Куйган ғарибман, шафқат қил, ахир,
Кўйингда юрган девоналарга.

Бўлсанг-чи огоҳ ранги сомондин,
Мастона сендек сарвиравондин,
Олқор сени деб кўз ёши қондин,
Машраб сени деб кечди жаҳондин,
Бошини кўйиб остоналарга.

СЎФИ ОЛЛОҲЁР ҲАЗАЛИГА МУҲАММАС

Кўрдиму ҳуснинг, дилим — қон, бунчалар гулёрсан,
Гулмисан, гулгун бадансан, анбарин гулзорсан,
Кўнглима оромижон, ё беадад озорсан,
Сен бу нозиклик била ё ҳур, ё айёрсан,
Ё пари, ё ловлову, ё гулшани беҳорсан.

То бўлуб ҳусни қуёшлиғ, айладинг парвоналар,
Бир боқиб, маъюс кўзингга айладинг оворалар,
Мен нечук севмай, севиб қалса дилдоралар,
Кипригинг жоду, кўзинг оху, тишинг дурдоналар,
Соҳири сеҳри замон, ё кофири зуннорсан.

Болму ё болдан шириндур бол бўлиб томган сўзинг,
Оҳунинг оҳин эшитмай, қувди саҳрога кўзинг,
Ҳажрингга бардош беришининг йўллари айт ўзинг,
Тальятинг байзо қамар, ё жаннатул-маъво юзинг,
Нисбатинг номехрибон, ё дўст, ё ағёрсан.

Сурмасиз шаҳло кўзингга сурмаларни сурма кўп,
Қошларинг ханжар қилиб, воҳ, қон дилимга урма кўп,
Кўз тегар қошу кўзингга, давраларга кирма кўп,

Соч узун, кўтақ қадам, эй гул хиромон юрма кўп,
Ёки қасдинг мендадурми ё таманнаворсан.

Жонидан кечсин сўзунгни тингламоқни истаган,
Сайри боғ этсанг, изингни соғиниб қолгай чаман,
Ўйласин ўтда ёнишин қоматинг кўрсам деган,
Кўзларингу наргиси шаҳлодур, эй писта даҳан,
Нозу дардингдур фузун, бас, сан нечук беорсан.

Сенмусан нурдан гўзал нур, дилраболар дилбари,
Сув ичаркан, то томоғдин кўринувчи сувлари,
Бир кўриб, кўйида қонлар йиғлагувчи ёш-қари,
Боғу бўстонлар аро ҳеч кўрмадим сендек пари,
Эй жафожў, демадинг кимсан, нечук афгорсан?

Ёнди Олқор, сезмадинг ҳеч, тўлди осмон дудиға,
Етмасанг, етди оловлар ўртагувчи додиға,
Ёнса-да, бил, сен келурсан қулларингнинг ёдиға,
Ўрта Оллоҳёрни ҳар дамда ҳижрон ўтиға,
Раҳм этибон сўрмадинг ҳолин, нечук дилдорсан.

ХУВАЙДО ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Дилбаримни кўрдим-у қолдим шошиб,
Воҳ, юрардим ғамлари ҳаддин ошиб,
Бизга ҳам бўлгаймикан васли насиб,
Қўл солиб келди санам бир-бир босиб,
Белига ханжар ҳамойиллар осиб.

Нозланиб боқди паризодим манга,
Хўрсиниб дардим баён этгим анга:
Ҳеч чидолмасман фироқингга яна,
Айдим, эй, жоним тасаддуқдир санга,
Бош керак бўлса, розиман ол кесиб.

Бунча хор этгунча мен оворани,
Айрилиқда қон дили садпорани,
Ҳеч ололмас бўлса сен ситорани,
Ўлдурур бўлсанг мени бечорани,
Зулфи занжиринг билан ўлдур осиб.

Сен ўзингсан дилраболар дилбари,
Хуснингга тўймайди асло кўзларим,
Тўтиё бўлгай гўзалнинг излари,
Хоҳ ўлдур, хоҳ куйдир, эй пари,
Қилмағил аммо юзингдин бенасиб.

Ул деди: «мен ҳам неча ҳижратдаман,
Демагил ёр истамай, ғафлатдаман,
Сенки ёнсанг, мен ҳам ўшал ўтдаман»,
Кулди айтди: «бул кеча ҳилватдаман,
Шум рақиблар билмасун, борғил бусиб».

Олқоро, бой бермагил хуш вақтни,
Васлига сарф айла бор сарватни,
Елга берма сарвдек қоматни,
Бул Хувайдони кўрунг бебахтни,
Борғали қўймас рақиблар йўл тўсиб.

НОДИРА ҒАЗАЛИГА МУХАММАС

Агар ёрсиз эсанг, ўзни бедор эт,
Куйиб туйғуларингни, воҳ, бемор эт,
Саҳарлар оҳ уриб, тонгни безор эт,
На гул сайр айла, на фикри баҳор эт,
Жаҳондин кеч, хаёли васли ёр эт.

Ким айтар ишқли дил кўклам эмасдур,
Дамо-дам киприги шабнам эмасдур,
Бу олам ичра гул олам эмасдур,
Муҳаббатсиз киши одам эмасдур,
Гар одамсан муҳаббат ихтиёр эт.

Гўзалсан, то ҳусн мулкани титрат,
Малаксан, парига ҳурликни ўргат,
Кўйингда ул қаро тошнида сўйлат,
Озору қадди рафторингни кўрсат,
Чаман сарву гулини шармисор эт.

Кутарман гар десангки минг йил кут,
Ўзингсан толеимни этгувчи бут,
Менинг маъюс бу ишқим кўзинга сурт,
Лаби махмурдурман, жоми май тут,
Карам қил, соқийё, дафъи хумор эт.

Муҳаббат деб ёрилди неча бу бош,
Кукундир нақ эвоҳ бу бош теккан тош,
Жаҳонни тарк этар бу кўз тўкар ёш,
Аналҳақ можаросин айладинг дош,
Кел, эй Мансур, истиқболи дор эт.

Азиз умрингки бермиш ҳосилни,
Муҳаббат деб аталмиш тоза гулни,
Бу куйган дил аталмиш, яъни кулни,
Дури ашқу ақиқу хуни дилни
Келур ёринг оёғига нисор эт.

Оқизиб даҳрни ашқинг селига,
Бу дилни тутибон севги қўлига,
Сирингни сочибон севги йўлига,
Куйиб, эй Нодира, олам элига,
Муҳаббат шевасин ошкор эт.

ФЕРУЗ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Фироғинг ўтига чидолмай бир он,
Бошимга қулаган каби осмон,
Саҳарларда булбул мисоли нолон,
Қилурман ютуб шавқи лаълингда қон
Фигону фигону фигону фигон.

Билолмасдан ўзинг ҳам то найладинг,
Дилимга ҳижронинг оҳин жойладинг,
Десам-да: «Ҳисларимни авайлагин»,
Кўзинг то мени зордин айладинг
Ниҳону ниҳону ниҳону ниҳон.

Қувончим, воҳ, қайғудир ондин бери,
Ҳаётим нақ оғудир ондин бери,
Елкамда ғам тоғидир ондин бери,
Кўзимга ғам, қоронғудир ондин бери
Жаҳону жаҳону жаҳону жаҳон.

Сени маликага бўлиб бир гулом,
Агар шоҳ эсам-да, бўлиб бир ноком,
Тополмай бир жойда қарору ором,
Тиларман кўзинг фитнасининг мудом
Омону омону омону омон.

Қилиб шаккарни лол лабинг шаҳдига,
Қаратиб жаҳонни сарв қаддинга,
Кўзинг жаллод эса ишқ аҳлига,
Эрур қошларинг ишқ эли қатлига
Камону камону камону камон,

Йироқ бўлгин қабоҳатдин, қаҳрдин,
Мудом яшна меҳр отлиғ наҳрдин,
Илоҳо, то қуёш тургунча тургин,
Гули ҳуснингга етмасун даҳрдин
Хазону хазону хазону хазон.

Нетай, таърифингга ожиз эрур тил,
Вале куйлар эса Олқор кечиргил,
Нетай, куйлаш учун яралса бу тил,
Кел, эй шўх, Феруз кўксини қил
Макону макону макону макон.

ВОҶИФ ҲАЗАЛИГА МУҲАММАС

Қанчалар сарви равону офати жон ўлмағай,
Ундаги бор зебу зийнат йиғса, хирмон ўлмағай,
Кулганида гули раъно, гули хандон ўлмағай,
Ҳар кишин жонониким бир аҳли урфон ўлмағай,
Шоҳи олам бўлса, унда роҳати жон ўлмағай.

Ким дегай дил торини маъшуқи нодон чертгуси,
Балки дил торининг ул бошига ҳам етгуси,
Ундан авло анбарин ўт, бўлмаса гар гул иси,
Расми улфат билмаган қиз ошиқни куфр этгуси,
Эй мусулмонлар, хуш улким, ёри нодон ўлмағай.

Сўзлаганда сўзларининг атри бор дилдор учун,
Сухбати гул, сухбати боғ, сухбати гулзор учун,
Қомати сарв, сочи сунбул, кўзлари хуммор учун,
Лаблари лаъл, латиф андому гул рухсор учун,
Кўз ёши дарёсидур кам, ул агар қон ўлмағай,

Ким дегай кўнгли қародин кўнгли оқлар шод бўлур,
Бадниятдин дод бўлур-у дод бўлур-у дод бўлур,
Қанчалар сен дўст тутунма, кўнгли эгри ёт бўлур,
Офати боди фанодин емрилур, барбод бўлур,
Ул биноким, унда бир зулфи паришон ўлмағай.

Не сафо ул сўзи болдан, кирмаса ул сўзга,
Ўрнига бул, қўйса оёқ, ўйламай ҳеч юзга,
Ким исинган қишда, айтинг, кўкдаги ул юлдузга,
Не сафо ул гул ёноқдинки, кўринмас кўзга,
Борми лаззат гунча лабданким, у хандон ўлмағай.

Олқоро, бир ўйлагач сарви равонга майл қил,
Оғриса жон, жонинг ичра жонажонга майл қил,
Севги отлиғ тоғдаги ул лолахонга майл қил,
Воқифо, бир маҳлиқойи меҳрибонга майл қил,
То камоли ишқда унда зарра нуқсон ўлмағай.

МУҚИМИЙ ҲАЗАЛЛАРИГА МУҲАММАСЛАР

Тутти фалакни оху фиғоним,
Сенсиз нетай мен, жону жаҳоним,
Фош ўлди, найлай, сирри ниҳоним,
Ошиқ бўлибман, эй ёри жоним,
Васлингни излаб, йўқдир мажолим.

Кошкийди тутсам гулдек қўлингни,
Кўзларга суртсам ё сунбулингни,
Ҳеч эсламайсан дарди дилимни,
Бир йўқламайсан куйган қулингни,
Кўзлари жаллод, нозик ниҳолим.

Ҳаргиз демайсан: «бул дарди қаттиқ»,
Осмон йироғу ер қаъри қаттиқ,
Бунча жафолар, эй қаҳри қаттиқ,
Раҳм айла менга, эй бағри қаттиқ,
Дийдам тўла қон, эй шўхи золим.

Кўйингда неча бўлдим овора,
Ҳижрон ўқидин кўксим садпора,
Келсанг на бўлғай васли гулзора,
Лаб ташналарга айла наззора,
Қадди чу шамшод, қоши ҳилолим.

Кетдинг қаёнга, қолдим-ку бўзлаб,
Ўтгайму умрим изларинг излаб,
Сенсиз юрибман, воҳ, ёзда музлаб,
Олдинг кўнгулни бир-икки сўзлаб,
Девона бўлдим, тўти мақолим.

Жондан тўярман ёдимга тушсанг,
Раҳминг тиларман ёдимга тушсанг,
Айт, не қиларман ёдимга тушсанг,
Ҳар дам қуярман ёдимга тушсанг,
Бир кўрмагунча йўқдир мажолим.

Билсанг экан, ёр, ҳижрон ёмондур,
Ҳижронда қолган-ранги сомондур,
Олқор тилида оху фиғондур,
Неча замондур, кўздин ниҳондур,
Ошиқ Муқимий, эй хаста ҳолим.

Мен киму, сен ким, сени оромижон айлай десам,
 Таърифу тавсифларинг минг дoston айлай десам,
 Бир кул-у ғариб бошимни осмон айлай десам,
 Ошкор ўлгай сирим, ҳолим баён айлай десам,
 Тор кўнглим сигдиrolмайдур ниҳон айлай десам.

Қайси ошиқ маъшуқига қон ютиб зор ўлмади,
 Қайси ошиқ ёр йўлида ўртаниб хор ўлмади,
 Не учундир тошбағирмас кўзи хуммор ўлмади,
 Бу баҳор бир дам, дарифо, толеим ёр ўлмади,
 Ушлашиб қўл сайри боғу бўстон айлай десам.

Ишқ аро Мажнун бўлибон, неча қир-чўлларни оч,
 Кўзларингдан уйқуларни олибон ул кўзу қош,
 Сув симиp-у, кемир-ей, воҳ йўлларингда чиқса тош,
 Ишқ шартидан эмас сирри муҳаббат бўлса фош,
 Қўрқаман кўздан сиришкимни равон айлай десам.

Ўзни четроқда тутарман, минг ибo-ла халқдин,
 Ҳам одаммасга чиқаргум минг ҳаё-ла халқдин,
 Чунки мен ҳам кўп қатори бир зувoла халқдин,
 Монийи шавқим бўлур минг истиҳола халқдин,
 Гул юзинг кўрганда булбулдек фиғон айлай десам.

Бўлмасун ҳеч ким менингдек зориқишдан ҳангу манг,
 Ишқ саҳросида юргандек гўё оёқ яланг,
 Ошиқ ўлмоқ унчалик осон эмас, кўзга қаранг,
 Жойи онинг ўрнига бир кулбаи торику танг,
 Ҳайфким, ҳам йўқ такалум меҳмон айлай десам.

Етмасанг ҳам лутф ила ошиқингни додига,
 Боқмагандек ҳар киши ҳам аҳли ишқ ижодига,
 Қолганидек содиқ ит ул соҳиби аҳбобига,
 Оҳким, бўлмас муяссар қошларинг меҳробига,
 Сидқ ила ўзни ман ул дам мусулмон айлай десам.

Кўрди-ю гул юзларингни, кетди қулинг ақлу-ҳуши,
 Изларингда соядек юрмоқ бўлубон, оҳ, иши,
 Олқорингни ҳеч ушалмай, зору нолон, хоҳиши,
 Найлайн, сайд ўлди холинг донасига жон қуши,
 Бир боқиб ҳуснинг, Муқимий, имтиҳон айлай десам.

ФУРҚАТ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Кетиб жисмимдан қувват лаҳза-лаҳза,
Юрармен гўё сурат лаҳза-лаҳза,
Кел-ей, ҳижронга ўргат лаҳза-лаҳза,
Тушуб бошимга кулфат лаҳза-лаҳза,
Чекармен ранжу ҳасрат лаҳза-лаҳза.

Нетай, йўқ экан-ку гардун вафоси,
Жабр узра жабру жафо шифоси,
Кўринмайди бу дарднинг интиҳоси,
Нетай, бермас омон даврон жафоси,
Магар ғам бўлди қисмат лаҳза-лаҳза.

Димоғимга атир йўқ гул исидин,
Совуқ қотсам қишда, музга исиндим,
Мусофир юртларда неча қисиндим,
Бало дайрида ҳижрон соқисидин,
Ичармен жоми ҳасрат лаҳза-лаҳза.

Менга насиб эмас экан-ку гулшан,
Қоғоз гуллар зоҳир лабимда, кулсам,
Қани юртимдаги ақалли явшан,
Нетай, жабридин ўлса рўзи равшан,
Кўзимга бўйла зулмат лаҳза-лаҳза.

Менинг ҳолим билар гурбат чеканлар,
Гурбат чекмаганлар ҳолимга кулар,
Дилимда завқ ўрнин заққум эгаллар,
Сиришким ўрнидин эзгон жигарлар,
Оқар соат-басоат лаҳза-лаҳза.

Хўқандим ёд этиб, киприкларим нам,
Беролмас дош бу аламга ҳар одам,
Нетай, ҳасрат сели ёғиб самодан,
Ғами ҳижрон ҳужум айлаб дамо-дам,
Чекар тиғи балият лаҳза-лаҳза.

Таландим тошларға шалола янглиғ,
Кўзимнинг ёшлари, воҳ, жола янглиғ,
Бу Олқор лолдир оху бола янглиғ,
Мақомим бўлди саҳро, лола янглиғ,
Юракда доғи Фурқат лаҳза-лаҳза.

ШАВҚИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Висол айёмида мунглиғ кўзимиз ёшламаймизму?
Унутиб бору йўқни, базми Жамшид бошламаймизму?
Ҳама ишни қўйиб, кўнгил гулин олқишламаймизму?
Кело, хўблар хўби, гиналарни ташламаймизму?
Жаҳон айвонида бир неча кун дил хушламаймизму?

Сайргоҳ айлабон тўрт кун сўлим дарё томонларни,
Унутиб бир нафас чеккан неча оҳу фиғонларни,
Гиёҳлар кўзда ёш — шодон кутиб биз меҳмонларни,
Мабодо бир куни жон олғувчи олғай бу жонларни,
Ки ондин илгари бўйнинг уза қўл ташламаймизму?

Мудом ишқ аҳлининг кўнгли наинки сал авайланди,
Унинг ўрнига ҳижрон қамчиси бирлан саваланди,
Кўзинг деб кўзларим гирён, нетай, оҳиста сойланди,
Замона кулфатидин кўзда ёшлар қонга айланди,
Ани дафъи учун майхонага йўл бошламаймизму?

Бу дунёда нима камёб, мурувват ҳам вафо камёб,
Уларнинг елкаси гоҳ кўргай, гоҳ кўрмагай офтоб,
Билимдон бўлмағил қанча, муаттар зулфли эй моҳтоб,
Сенинг зулминг қилиб бағримни қону дил ҳама зардоб,
Не бўлғай, раҳм қилсанг, соате ёнбошламаймизму?

Чунон ғамга тўлубмен оташи ишқингда, эй барно,
Гўё гулдек сўлубмен оташи ишқингда, эй барно,
Юрак-бағрим тилибмен, оташи ишқингда, эй барно,
Чунон ташна бўлибмен оташи ишқингда, эй барно,
Ани қондирмоқа лаъли лабингдин тишламаймизму?

Нечун бунча жафо қилмоқ, бўлиш ўрнига беозор,
Наҳот, ошиқига маъшуқ вафо қилмай, қилур озор,
Вафо боғига келсанг-чи қизил гулдек бўлиб, дилдор,
Нигоро, золимо, мунча жафолардин не мақсад бор,
Мени олдимга кел, ёнбошлашиб кенгошламаймизму?

Ёринг куйлашда Олқордек ки толмай ўттинг, эй
Шавқий,
Висолнинг созини бир бор чертолмай ўттинг, эй
Шавқий,

Нигоро васлини кўзга суртолмай ўттинг, эй Шавқий,
Мунингдек орзуларга ҳеч етолмай ўттинг, эй Шавқий,
Ки шояд, раҳми келгай, деб саҳар нолишолмаймизму?

ЗАВҚИЙ ҲАЗАЛИГА МУҲАММАС

Нозик адо, эй дилрабо, аста муқом айлаб келинг,
Айлаб муқомни доимо, яъни мудом айлаб келинг,
Бўлиб чунон гули зебо, ишқни қиём айлаб келинг,
Кулбам аро, эй маҳлиқо, бир йўл хиром айлаб
келинг,
Янги келинчаклар каби бизга салом айлаб келинг.

Юрмай яна бағрим тилиб, ошиқ раъйига ҳам кўниб,
Ҳижрон терисини шилиб, ишрат шаробини суниб,
Шодликни қадрини билиб, ишқ аргумонини миниб,
Шўхлик қилиб, ўйнаб-кулиб, гул шохига сайраб-қўниб,
Ҳам тўтию булбул бўлиб, ширин калом айлаб келинг.

Ўзни ажиб дилдор этиб, қушларни ҳам баҳор этиб,
Ҳар ённи гул, гулзор этиб, шўхликни сой, анҳор этиб,
Васли гулин тайёр этиб, то тонгача бедор этиб,
Султонлигинг изҳор этиб, оҳу кўзинг хуммор этиб,
Ағёрни ҳам бемор этиб, бизни гулом айлаб келинг.

Ишқ шарбатин пайдо қилиб, кундузни тун-лайло
қилиб,
Бахт боғига ошно қилиб, дунёни гул дунё қилиб,
Севинч ёшин дарё қилиб, ҳар ённи пурзиё қилиб,
Ишқ аҳлини шайдо қилиб, душманни кўп расво қилиб,
Кўзларни ҳам шаҳло қилиб, аср ила шом айлаб
келинг.

Олқорни шўхи дилбари, оҳуни — оҳу кўзлари,
Кўзга тўтиё излари, не қилса ёқимли бари,
Порлаб либосинг, воҳ, зари, келгай экансан биз сари,
Кўрса юзингни, эй пари, ҳайрон қолур ёшу қари,
Борганда дема тур нари, Завқийни ром айлаб келинг.

МИРТЕМИР ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Куйлаётган тилдан алёр тушмасин,
Ҳеч бир кўзга зарра губор тушмасин,
Ҳайҳот, ёв қўлига дилдор тушмасин,
Қизил гул баргига ҳеч қор тушмасин,
Аламли бошга ҳам озор тушмасин!

Гўзал ёр қўлидан дутор тушмасин,
Шоирлар лабидан ашғор тушмасин,
Мағрур, чўнг тоғлардан виқор тушмасин,
Яшил чўққилардан олқор тушмасин,
Тор йўлда тўсатдан девор тушмасин!

Ҳақ-ноҳақ қўлига зор-зор тушмасин,
Пули йўқ бозорга ночор тушмасин,
Айрилиқ — қафасга ҳеч ёр тушмасин,
Суйгулик суймасга зинҳор тушмасин,
Ногоҳ ҳакамликка беор тушмасин!

Ҳеч ким ёв чоҳига абгор тушмасин,
Бир тушган чиқсин-у такрор тушмасин,
Айби йўқ тухматдан айбдор тушмасин,
Йўлда йўлдошликка бадкор тушмасин,
Ҳеч киши юртидан канор тушмасин!

ЧУСТИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Чаманлар ичра баридин, ширинсўз дилрабо яхши,
Кима — давлат, кима — савлат, менга ширин наво
яхши,

Каъба яхши, вале бўлмоқ синиқ дилга даво яхши,
Саодат офтоби нур сочиб, бўлди ҳаво яхши,
Ёмонлар йўқ бўлиб, кўп бўлгуси олам аро яхши.

Демас ғийбатли сўзларни булоқдек тоза кўнгуллар,
Кўнгиллар чиннисин чил-чил этар доим не
сангдиллар,

Атир ҳидлар билан лим-лим этиб ҳар ённи шўх гуллар,
Тараннум айлашур маъний гулистонида булбуллар,
Қулоғимга келур ҳар лаҳза сермазмун наво яхши,

Номард эрдан сўзи бирлан иши бир ҳар сулув аъло,
Эмас гўшти, тубан кетма, қади дилбар оху аъло,
Жаҳон ғамини ўйлашдан ғофилга уйқу зўр, аъло,
Суви йўқ дарёдан чанқоқ учун бир томчи сув аъло,
Ақлсиз кексадан дерлар кичик ақли расо яхши.

Не наф, дардинг тушунмовчи сенга ҳамхона
бўлгандан,

Не наф, фойданг учун доим сенга парвона бўлгандан,
Не наф, элга эмас, ўзи учун дурдона бўлгандан,
Тилида ошно-ю қалбида бегона бўлгандан,
Тили бегона-ю қалбида бўлса ошно яхши.

Бировлар ҳаққига кўзни ало қилмас сира доно,
Бировлар ҳаққига қуртдек яшашдан борми бир маъно,
Олам шундай гўзал бўлса — гўзалликда гули раъно,
Таъма хор айлагай дерлар, бу сўз ҳаққонидир, аммо,
Бахил бойдан дилида ҳиммати бўлган гадо яхши,

Менам бир тоза виждонман, фахрланмоққа ҳаққим
бор,

Шеърият гулшанига заррача бўлса ҳам даҳлим бор,
Бировга жабр қилмасликдек, Олқор, тожу тахтим бор,
Кичик бир томчиман, Чустий, ва лекин дилда завқим
бор,

Улуғ дарё билан бир йўлдадирман, муддао яхши.

ШАРОФ РАШИДОВ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Яноқлари ики лола ажаб баҳора ишқ қўйдим,
Муҳаббат атрини сочмиш гулу гулзора ишқ қўйдим,
Малоҳат гулшани ичра товус рафтора ишқ қўйдим,
Мудом кўнглума шавқ берган у ҳамдам ёра ишқ қўйдим,
Вафо, севгини соф тутган азиз дилдора ишқ қўйдим.

Бу қалбим созини созлаб, этиб васфини минг ашбор,
Ки созим инграсин, майли, кундузу тунлари бедор,
Нетай, ақлим олиб турса ўшал гул — лоладек дилдор,
Жамоли ойдин ўзгандир, кўзида лахча юлдуз бор.
Тўлин ойни уялтирган у ой дилдора ишқ қўйдим,

Муҳаббат гулшани жаннат эканин ёр севиб билдим,
Мурувват қилмаса гулюз, дилда оҳ — илтижо қилдим,
Агар ёр этмаса шафқат, илож не, оғриси қалбим,
Кўнгилни бердим-у ёрға, изларин тўтиё қилдим,
Ва ишқин дилда жо айлаб, кўзи хуммора ишқ қўйдим,

Яхшиям бахтга ёр бўлмиш, севгимиз не бўлар девдим,
Яхшиям сўзлари шаккар, кўзлари оҳуни севдим,
Бир умр меҳрини, не бахт, жон қадар ҳис этиб
юрдим,
Нигорнинг назмидин завқим ошар, қалбимда қон
севгим,
Ҳаётим зийнати бўлган юзи анора ишқ қўйдим.

Гўзалим Ой, Қуёш янглиғ, париваш, десам арзийди,
Кўйида бир эмас, мингта жонни ҳам берсам арзийди,
Дилрабо қай сари юрса, соядек юрсам арзийди,
Йигитлик боғига кирдим, севилсам, севсам арзийди,
Ва қалбимда ўсар орзум, ажиб гулнора ишқ қўйдим.

Муаттар гулларин, сайлаб, муҳаббат менга тутмоқда,
Бу гулшан боғи Эрамдек, латофат мавжи ҳар ёқда,
Қувониб сайр этар бўлсам, бу қалбим тори титроқда,
Умр боғин ўпиб, бир-бир фаслар ғир-ғир ўтмоқда,
Чунон болдир, тўёлмайман, ҳаёт ҳам ёра ишқ қўйдим.

МАМАРАСУЛ БОБОЕВ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Зулфингиз тараб тонгда, атрини райҳон этманг,
Ҳидламоққа толасин бир умр армон этманг,
Ўртамизда ёшимдин дарёи ҳижрон этманг,
Эй гўзаллар, кулишиб, сиз мени ҳайрон этманг,
Кўрсатиб кўз қирида гулгулаи жон этманг.

Севгисиз гўзал дунё, биласиз, беъманодир,
Севгани бу оламда ҳар кишига танҳодир,
Бир кулиб боқса ёри, севинч ёши дарёдир,
Биласиз, танлаганим, хушлаганим Раънодир,
Ўшалдур фикру хаёлим — қанча имтиҳон этманг!

Интизор кўзим тинмай боқса кўзингизга, демак,
Кўзёшим сувлар сепиб ётса изингизга, демак,
Айта олмайин дардим, ваҳки, ўзингизга, демак,
Қора кўзлар, кипригим ботса кўзингизга, демак,
Соғинибман, бориб айтинг-да, гумон этманг.

Байту барак айтишиб, енгсангиз енгу мени,
Куёвтўра мот дебон айлангиз кулгу мени,
Олқор, Мамарасул дер, шайдодил энди мени,
Кулишиб кўрсатиши, не десангиз денг-у мени,
Илтимосим, уни бир ён, мени бир ён этманг!

БАХТИЁР ВАҲОБЗОДА ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Муҳаббат қадрига етмас кишиларда илм йўқдир,
Муҳаббатли, мурувватли сочи нақ сунбули йўқдир,
Демам «ҳижрон тоғи оғир, кўтармоққа белим йўқдир»,
Тагин тоғлар, чечак боғлар, фақат боғда гулим йўқдир,
Гулим йўқдир бу дунёда, ойим йўқдир, йилим йўқдир.

Қолиб ўртада ёз фасли, келиб бирдан куз, айрилдек,
Гўё кўм-кўк адир бирдан бўлиб сарғиш бўз, айрилдек,
Муҳаббат боғини гулмас, тиконлар-ла безай билдик,

Замон қайтмайди ҳукминдан, биз айрилдик, тез
айрилдик,
Дилим йўл бермас, эй дўстлар, демоққа севгилим
йўқдир.

Омадсизлик деган жаллод куларкан, айро тушдик биз,
Ки севгимиз гули кулмай сўларкан, айро тушдик биз,
Битар-битмас иморат — ишқ куларкан, айро тушдик
биз,
Гулим, ёғар қиличи-ла, саваркан, айро тушдик биз,
Бу ҳасратдан, бу заҳматдан зиёд мудҳиш зулм йўқдир.

Маъюс номим таралди ҳар шаҳар, ҳар кенту
қишлоққа,
Маъюс куз япроғи ҳам мен каби тушмайди япроққа,
Менинг чеккан азобим сифмагай ҳеч ақлу идрокка,
Севиб ёндим, куйиб ёндим, кулим соврулди афлокка,
Тополмассан бу дунёда, ўтим сўнган, кулим йўқдир.

Муҳаббатда муродимга етолмадимми мен афгор,
Чин ошиқлар муродига етолмайди, деган гап бор,
Етолдимми ё йўқми, ки ишқдан нолимам зинҳор,
Ёғоч ёнса, фиғон айлар, деяр ўз дардини ошкор,
Демак-чун ёра дардимни забон йўқдир, тилим йўқдир.

Нечук сендан кечай, топган баҳоси йўқ гулим сенсан,
Бу Олқорга вафоси йўқ дили тош севгилим сенсан,
Агар бир-икки сўз айтсам, ширин шаккар тилим
сенсан,
Сенинг-ла Бахтиёрман мен, ойим сенсан, йилим
сенсан,
Бу дунёда маним сенсиз ойим йўқдир, йилим йўқдир.

МУНДАРИЖА

Оқтовнинг оққўнгил шоири 5	«Сехрли бир кучга айланиб...» .. 44
ШЕЪРЛАР	
Ватанни англаш 16	Булоқжон 45
Дилбар Ватаним 17	Бахтта илтижо 45
Шоир ва сўз 18	Шоирнинг қадри 46
Қирлар, қирлар 18	Бепарво ҳақида «қўшиқ» 46
Қишлоғим қўшиғи 19	Куй 47
Туш 19	«Юлдузли, қуёшли, ойли осмон- ни» 48
Севолсак 20	Онажон 48
Оқтовим 21	Елка 49
Самимийлик 22	«Хонам — бўм-бўш, оддийгина» .. 49
Нигоҳинг 22	«Нима кўп: «Абдулла» деган от» ... 49
Сирли дунё бу 23	Алла 50
Уйғоқлик 23	Аёл кулгиси 51
Яхши киму ёмон ким 24	Келажакка ўтинч 51
Дашт ёмғири 24	Тош гул 52
Қирда чопаётган болалар! 25	Бир қўшиқ 52
Эрка шамоллар 25	Титрар гўзаллик 53
Ишқ 26	Одам борки 53
Бободехқоним 26	Ҳақ дея 54
Пайғамбар 27	Тут монологи 54
Нигора қизимга 28	Шеъриятта 55
Юртим бўсағаси 28	Аёл исёни 55
Иштихон 29	Қизлар тақдири 56
Қишлоқ 29	«Сиз ўзи ким бўпсиз?!» 57
Ялпиз 30	Қалбан гўзал бўлинг 57
Зарафшон бўйлари 30	«Яхшидир» деб умид қиламан... 58
Ёрдам ҳақида 31	Қўшиқ сўзи 58
Онажонимни эслаб 31	Булоқ дил изҳори 59
Оқтов оралаб 32	Энамнинг ярим ҳазил, ярим чин фалсафаси 59
Шеър йўли 32	Мевали дарахт қисмати 60
Мени юксалтирди охир шеърият 33	Улғубек 60
Соғинч 33	Шам айтар 60
Самарқандим менинг — гул шаҳрим 34	Юрак билан суҳбат 61
Қизлар 35	Қўшиқларим — менинг сирларим 61
Суюкли созим 35	Шеър ҳақида шеър 62
Қорақалпоғистон 36	Кемтик юрак 63
Тоғлар этаги 37	Келажакнинг шеъри 63
Йигитнинг 38	Баҳор 64
Туз ва шеър 38	Қишлоқ баҳори 64
Тонг қизи 39	Хушбўйлик 65
Кўл 39	Қизларга ҳазил 65
Биз томонлар 40	Қишлоқ оқшоми 66
Шоир 41	Баҳор завқи 67
Сахро 42	«Теграмизда жилмаяр баҳор...» ... 67
Одам эрсанг 43	«Қўшилишиб ўсади шохлар...» ... 68
Лола 43	Ҳижрон қўшиғи 68
Усмон Носирнинг сўнгги сўзи 44	Соғинч 69
«Сизга яқин тутиб ўзимни...» 44	«Қора туннинг қора қўйнида...» .. 69

Эй гул	127
Найсон ғазали	127
Фақат бир гул йўқ	128
Дўстлар	128
Алвон лолалар	129
Сенсиз	129
Субҳи саболар	130
Чайла	130
Уч дурдона	131
Нигорим, кел	131
Отажоним-онажонимга	132
Қомати	132
Келдим	133
Ўхшайсан	133
Гўзал	134
Камон эркан	134
Топмадим	135
Авайла	135
Бўлолмайди	136
Ўйлама	136
Кўролмаслар	137
Камситар	137
Баҳор ғазали	138
Биллур қадаҳ	138
Истар дил	139
Кам бўлмадим	139
Севсангиз	140
Охир	140

МУХАММАСЛАР

Абулҳасан Рудакий ғазалига муҳаммас.....	142
Аҳмад Яссавий ҳикматиға муҳаммас	142
Адиб Собир Термизий ғазалига муҳаммас	144
Низомий Ганжавий ғазалларига муҳаммаслар	145
«Қайдаки сен бор, алёр на даркор...»	146
Шамсиддин Муҳаммад Ҳофиз Шерозий ғазалига муҳаммас ...	147
Сайфи Саройи ғазалига муҳаммас	149
Мавлоно Лутфий ғазалларига муҳаммаслар	150
«Демагил бул ёна сайрона келдим...»	151
Атойи ғазалларига муҳаммаслар .	152
«Карам айлаб гўё, шошурмо-гинг не...»	153
Абдурахмон Жомий ғазалига муҳаммас	154
Ҳусайний ғазалига муҳаммас.....	154

Алишер Навоий ғазалларига муҳаммаслар	156
«Қай куни кўрдим жамолинг...» ..	157
«Қошнинг ё, кўзинг ало бўллубур...» ..	158
«Салпора дил яна садпора...»	159
«Юзунгга бу ранги сомоним фидо...»	160
«Қайланам бўлдум ўшал нозик...» ..	161
Комрон Мирзо ғазалига муҳаммас	162
Муҳаммад Шайбонийхон ғазалига муҳаммас	163
Заҳириддин Муҳаммад Бобур ғазалларига муҳаммаслар	164
«Сенинг ёдинг билан вайрона...» ..	165
«Дунёни бир гули раъно...»	166
«Сир, Аму пайдо яна, оҳ...»	167
Муҳаммад Фузулий ғазалига муҳаммас	168
Мирзо Абдулқодир Бедил ғазалига муҳаммас	169
Зебуннисо ғазалига муҳаммас ...	170
Бобораҳим Машраб ғазалига муҳаммас	171
Сўфи Оллоҳёр ғазалига муҳаммас	172
Ҳувайдо ғазалига муҳаммас	174
Нодира ғазалига муҳаммас	175
Феруз ғазалига муҳаммас	176
Воқиф ғазалига муҳаммас	177
Муқимий ғазалларига муҳаммаслар	178
«Мен киму, сен ким...»	179
Фурқат ғазалига муҳаммас	180
Шавқий ғазалига муҳаммас	181
Завқий ғазалига муҳаммас	182
Ҳамид Олимжон ғазалига муҳаммас	183
Миртемир ғазалига муҳаммас ...	184
Чустий ғазалига муҳаммас	185
Шароф Рашидов ғазалига муҳаммас	186
Мамарасул Бобоев ғазалига муҳаммас	187
Бахтиёр Ваҳобзода ғазалига муҳаммас	187

ОЛҚОР ДАМИН

НАВО

*Шеърлар,
Ғазаллар,
Мухаммаслар,
Тўртликлар*

«Sharq» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент — 2012

Муҳаррир *Барнобек Эштулатов*
Бадий муҳаррир ва рассом *Шухрат Қурбонов*
Техник муҳаррир *Раъно Бобохонова*
Саҳифаловчи *Ҳилола Шарипова*
Мусаҳҳих *Нодира Охунжорова*

Нашр лицензияси АІ № 201, 28.08.2011 йил.

Теришга берилди 01.02.2012. Босишга рухсат этилди 26.04.2012.
Бичими 84x108 $\frac{1}{32}$. «TimesUZ» гарнитураси. Офсет босма. Шартли босма
табоғи 10,08 + 0,52 зарв. Нашриёт ҳисоб табоғи 7,02 + 0,43 зарв. Адади
1000 нусха. Буюртма № 2298 . Баҳоси келишилган нарҳда.

**«Sharq» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси босмаҳонаси,
100000, Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.**